

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΑΓΓΛΙΚΕΣ
ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΚΕΣ ΧΗΜΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Διπλωματική Εργασία

Αγγελική Δ. Αποστολάκου

Πτυχιούχος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων

Πανεπιστημίου Πειραιώς

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2004

**Στους γονείς μου Δημήτρη και Αργυρώ
και στα αδέρφια μου Μαρία και Ταξιάρχη**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σελίδα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ I

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ.....II

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

1.1	Εισαγωγή	4
1.2	Ιστορική εξέλιξη περιβαλλοντικής λογιστικής	4
1.3	Ορισμοί περιβαλλοντικής λογιστικής και περιβαλλοντικού κόστους..	7
1.4	Λόγοι επιλογής του θέματος της διπλωματικής εργασίας	9
1.5	Αιτιολόγηση της επιλογής των χωρών.....	12
1.6	Αιτιολόγηση της επιλογής του χημικού κλάδου.....	13
1.7	Σημασία περιβαλλοντικής λογιστικής για τις εταιρείες	15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1	Εισαγωγή.....	18
2.2	Έρευνες περιβαλλοντικής λογιστικής στην Γερμανία	19
2.3	Έρευνες περιβαλλοντικής λογιστικής στην Αγγλία.....	22
2.4	Ομοιότητες και διαφορές περιβαλλοντικών ερευνών.....	23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΕΙΓΜΑ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΕΠΙΛΕΓΕΙ

	Σελίδα
3.1 Εισαγωγή	25
3.2 Επιλογή δείγματος	25
3.3 Πηγές περιβαλλοντικών πληροφοριών.....	29
3.4 Μέθοδος έρευνας	34
3.5 Επεξήγηση μεθόδου	36
3.6 Καταμέτρηση και συλλογή στοιχείων	36
3.7 Περιορισμοί της έρευνας	39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

4.1 Εισαγωγή	40
4.2 Περιβαλλοντική λογιστική αγγλικών χημικών εταιρειών.....	40
4.3 Περιβαλλοντική λογιστική όλων των χημικών αγγλικών εταιρειών	86
4.4 Περιβαλλοντική λογιστική γερμανικών χημικών εταιρειών...	88
4.5 Περιβαλλοντική λογιστική όλων των χημικών γερμανικών εταιρειών	125

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΟΥΝ ΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

	Σελίδα
5.1 Εισαγωγή	127
5.2 Βιομηχανικά κίνητρα.....	127
5.3 Μέγεθος εταιρειών.....	128
5.4 Πολιτικές πιέσεις	129
5.5 Περιβαλλοντικοί κανονισμοί και πρότυπα.....	130

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

6.1 Συμπερασματικές προτάσεις διπλωματικής εργασίας	131
6.2 Μελλοντικές προοπτικές περιβαλλοντικής λογιστικής	134

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	137
--------------------------	------------

I

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Επιθυμώ να εκφράσω τις θερμότερες ευχαριστίες μου στον Καθηγητή του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πειραιώς , κύριο Ιωάννη Πάγγειο για την πολύτιμη βοήθειά του σε όλη την διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας.

II

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ

Σελίδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 1	ΧΗΜΙΚΕΣ ΑΓΓΛΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ.....	27
ΠΙΝΑΚΑΣ 2	ΧΗΜΙΚΕΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ.....	29
ΠΙΝΑΚΑΣ 3	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ.....	38
ΠΙΝΑΚΑΣ 4	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ BRITISH VITA.....	43
ΠΙΝΑΚΑΣ 5	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ DYSON GROUP.....	45
ΠΙΝΑΚΑΣ 6	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ PORVAIR PLC.....	47
ΠΙΝΑΚΑΣ 7	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ SCAPA.....	49
ΠΙΝΑΚΑΣ 8	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ VICTREX.....	51
ΠΙΝΑΚΑΣ 9	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ZOTEFOAMS.....	53
ΠΙΝΑΚΑΣ 10	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ BOC GROUP PLC...	57

ΠΙΝΑΚΑΣ 11	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΕΡΟΒΟΧ.....	59
ΠΙΝΑΚΑΣ 12	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ CRODA INTERNATIONAL	61
ΠΙΝΑΚΑΣ 13	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ DELTA.....	63
ΠΙΝΑΚΑΣ 14	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ 3DM WORLDWIDE.....	65
ΠΙΝΑΚΑΣ 15	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ELEMENTIS.....	68
ΠΙΝΑΚΑΣ 16	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ EUROPEAN COLOUR PLC.....	70
ΠΙΝΑΚΑΣ 17	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ JOHNSON MATTHEY	74
ΠΙΝΑΚΑΣ 18	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ IMPERIAL CHEMICAL INDUSTRY.....	77
ΠΙΝΑΚΑΣ 19	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΕΙJIN.....	80
ΠΙΝΑΚΑΣ 20	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ YORKSHIRE GROUP.....	83

ΠΙΝΑΚΑΣ 21	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ YULE CATTO.....	85
ΠΙΝΑΚΑΣ 22	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	87
ΠΙΝΑΚΑΣ 23	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ALTANA GROUP...	90
ΠΙΝΑΚΑΣ 24	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ BASF.....	94
ΠΙΝΑΚΑΣ 25	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ BAYER.....	98
ΠΙΝΑΚΑΣ 26	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ BEIERSDORF.....	101
ΠΙΝΑΚΑΣ 27	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ CELANESE.....	104
ΠΙΝΑΚΑΣ 28	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ DEGUSSA.....	107
ΠΙΝΑΚΑΣ 29	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ K+S.....	110
ΠΙΝΑΚΑΣ 30	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ LENZING.....	113
ΠΙΝΑΚΑΣ 31	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ MERCK.....	116
ΠΙΝΑΚΑΣ 32	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ SCHERING.....	120

ΠΙΝΑΚΑΣ 33 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ WELLA.....124

ΠΙΝΑΚΑΣ 34 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ
ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ.....126

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Αγγελική Δ. Αποστολάκου

Σημαντικοί όροι : περιβαλλοντική λογιστική, ετήσιες και περιβαλλοντικές εκθέσεις (annual & environmental reports), sustainable development , SHE report (έκθεση που αφορά το περιβάλλον, την υγεία και την ασφάλεια)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία αυτή εξετάζει την περιβαλλοντική λογιστική και αναλύει χημικές εταιρείες της Μεγάλης Βρετανίας και της Γερμανίας με βάση τα στοιχεία που αυτές περιέχουν στις ετήσιες εκθέσεις (annual reports), τις περιβαλλοντικές εκθέσεις (environmental reports) και τις ιστοσελίδες τους στο διαδίκτυο (internet) .

Η έρευνα είναι συγκριτική και διεθνής γιατί ως σκοπό έχει να καταγράψει τις περιβαλλοντικές πληροφορίες στις δύο παραπάνω επιλεγμένες χώρες .

Παρόλες τις ομοιότητες στα χαρακτηριστικά των βιομηχανιών που υπάρχουν στις επιλεγμένες χώρες , είναι φανερό ότι υπάρχουν και αρκετές διαφορές στις περιβαλλοντικές τους πληροφορίες . Συγκεκριμένα , οι χημικές βιομηχανίες στην Γερμανία αναφέρουν περισσότερες περιβαλλοντικές πληροφορίες σε σύγκριση με τις χημικές εταιρείες της Αγγλίας .

Η εργασία παρουσιάζει μερικούς από τους παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν την διαφορετική περιβαλλοντική πολιτική που οι εταιρείες ακολουθούν (ειδική νομοθεσία, στόχοι και πρωτοβουλίες του κλάδου), την μέθοδο στην οποία στηρίζεται η συγκεκριμένη έρευνα και τα κριτήρια με βάση τα οποία επιλέχθηκαν οι εξεταζόμενες εταιρείες. Αναλύει ξεχωριστά την περιβαλλοντική λογιστική κάθε εταιρείας και βγάζει συμπεράσματα τόσο συγκριτικά με τις άλλες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην ίδια χώρα όσο και με τις άλλες εταιρείες του δείγματος που εδρεύουν σε άλλη χώρα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σχέση μεταξύ των εταιρειών και του περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιούνται έχει μεγάλη και διαρκώς αναπτυσσόμενη σημασία. Λέγοντας περιβάλλον εννοούμε κάθε τι φυσικό που υπάρχει γύρω μας και περιλαμβάνει εκτός από τον αέρα , το νερό και το έδαφος και τις μη ανανεώσιμες πηγές ενέργειας όπως ορυκτά και μέταλλα. Κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα έχει ως αφετηρία το περιβάλλον. Το περιβάλλον οποιαδήποτε χρονική στιγμή, βρίσκεται σε κατάσταση δυναμικής ισορροπίας. Διαχρονικά η ισορροπία αυτή αλλάζει μορφές χωρίς αυτό να προκαλεί διαταραχές,αφού οι μεταβολές ελέγχονται από μηχανισμούς της φύσης .¹

Τα τελευταία χρόνια όλες οι επιχειρήσεις πέρα από τα οικονομικά τους στοιχεία άρχισαν να ασχολούνται και με το φυσικό περιβάλλον, στο κατά πόσο αυτό επηρεάζει το μέλλον και τις ενέργειές τους. Καμία εταιρεία δεν θεωρείται πετυχημένη αν ασχολείται μόνο με οικονομικά ζητήματα. Η αλληλεπίδραση μεταξύ περιβάλλοντος και εταιρείας δεν έχει μόνο χρηματοοικονομικές συνέπειες αλλά επηρεάζει και άλλες δραστηριότητες και λειτουργίες που σχετίζονται άμεσα με την εταιρεία.

Η περιβαλλοντική λογιστική στις μέρες μας αποτελεί σημαντικό θέμα προς συζήτηση και αποτελεί κίνητρο για τις εταιρείες να παρουσιάσουν με περισσότερη ακρίβεια την περιβαλλοντική τους συμπεριφορά. Οι εταιρείες σήμερα προσπαθούν να σταθεροποιήσουν και να ελέγξουν το περιβάλλον στο οποίο

---

¹ Θ.Γεωργακόπουλος ,Θ.Λιανός, Θ.Μπένος, Γ.Χρήστου, Εισαγωγή στην πολιτική οικονομία ,Αθήνα 1995

λειτουργούν ώστε να μειώσουν το κόστος , το άγχος και την αβεβαιότητα που τις διακατέχει για το μέλλον .

Όσο ο καιρός κυλάει, τόσο η θέση των εταιρειών στην κοινωνία αλλάζει δραματικά. Οι εταιρείες σήμερα είναι υποχρεωμένες να λειτουργούν υπεύθυνα εκφράζοντας την περιβαλλοντική τους ανησυχία είτε με την δημιουργία ειδικής περιβαλλοντικής ενότητας στις ετήσιες εκθέσεις τους (annual reports) είτε δημοσιεύοντας ξεχωριστές περιβαλλοντικές εκθέσεις.

Λέγοντας περιβαλλοντική έκθεση εννοούμε την δημοσιευμένη αναφορά που μια εταιρεία προσφέρει για την πληροφόρηση των ενδιαφερομένων ομάδων σχετικά με τις επιδράσεις της λειτουργίας της στο περιβάλλον. Με αυτόν τον τρόπο τους βοηθάει να εκτιμήσουν και να επαναπροσδιορίσουν την σχέση τους με την εταιρεία.²

Από το 1993 και μετά υπάρχει μία σημαντική αύξηση των περιβαλλοντικών εκθέσεων από μεγάλες κυρίως εταιρείες καθώς και μία ουσιαστική βελτίωση του περιεχομένου τους. Εκτός από θέματα αποβλήτων και μολύνσεων οι εταιρείες αναφέρουν στοιχεία σχετικά με τις επιπτώσεις των προϊόντων τους στο περιβάλλον και την συμμόρφωσή τους σε περιβαλλοντικούς κανόνες. Σε αυτή την κατεύθυνση οδήγησαν και οι πιέσεις οργανισμών όπως για παράδειγμα ο οργανισμός ελέγχου μόλυνσης, που υποχρέωσαν τις εταιρείες να δημοσιεύουν στοιχεία που αφορούν περιβαλλοντικές δραστηριότητες και προγράμματα.

---

² Jones K.(2002) "Study on environmental reporting by companies"

Δομή της εργασίας

Η συγκεκριμένη εργασία δομείται ως εξής : Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η έννοια της περιβαλλοντικής λογιστικής δίνοντας ορισμούς με μία παράλληλη ιστορική αναφορά στην εξέλιξη και διαμόρφωσή της έννοιας της περιβαλλοντικής λογιστικής .Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται μια ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας σχετικά με τις περιβαλλοντικές πρακτικές στην Αγγλία και την Γερμανία. Στην εργασία η περισσότερη προσπάθεια θα επικεντρωθεί, όσο αυτό είναι δυνατόν,σε μεμονωμένες αναφορές των εταιρειών σε περιβαλλοντικά θέματα. Στο επόμενο κεφάλαιο αναφερόμαστε στην μέθοδο της έρευνας που ακολουθείται στην συγκεκριμένη εργασία και την επιλογή του δείγματος που εξετάζεται για μελέτη . Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα ευρήματα των αγγλικών και γερμανικών εταιρειών που αναφέρονται σε περιβαλλοντικές λογιστικές. Λέγοντας ευρήματα, εννοούμε τα στοιχεία που βρέθηκαν στις εταιρείες των δύο χωρών στο περιεχόμενο των ετήσιων και περιβαλλοντικών τους εκθέσεων (annual & environmental reports) και στις ιστοσελίδες τους στο διαδύκτιο (internet) . Στο επόμενο κεφάλαιο προτείνονται κάποιοι παράγοντες που ενδεχομένως να επηρεάσουν τις πρακτικές των περιβαλλοντικών πληροφοριών στην Γερμανία και την Αγγλία. Τέλος, στο έκτο κεφάλαιο αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας με αναφορά στα συμπεράσματα για την περιβαλλοντική θεώρηση των χημικών εταιρειών των δύο χωρών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

1.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει μια προσπάθεια προσέγγισης της περιβαλλοντικής λογιστικής που αποτελεί και το κύριο αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας. Έχει ιδιαίτερη σημασία να καταγραφούν οι πρώτες βάσεις της έννοιας και σταδιακά να φανεί η εξέλιξή της διαχρονικά ως σήμερα, σε συνδιασμό με τις επιρροές που δέχτηκε στην διαμόρφωσή της. Στην συνέχεια παρατείνονται οι βασικότεροι και πιο ολοκληρωμένοι ορισμοί της περιβαλλοντικής λογιστικής, του περιβαλλοντικού κόστους, οι λόγοι επιλογής του θέματος, των χωρών και του κλάδου που εξετάζονται καθώς και η μεγάλη σημασία που έχει η περιβαλλοντική λογιστική για τις εταιρείες.

1.2 Ιστορική εξέλιξη περιβαλλοντικής λογιστικής

Η πίεση για περιβαλλοντική λογιστική προήλθε από κοινωνικές και πολιτικές ομάδες, κυβερνητικές αρχές και συλλόγους μόλις το 1960, μέσω της αυστηρής κριτικής στις μεγάλες επιχειρήσεις των καπιταλιστικών χωρών σχετικά με την αδιαφορία τους ως προς τον κοινωνικό παράγοντα. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να δυναμώσει το ενδιαφέρον των ανθρώπων για θέματα περιβάλλοντος, υγείας και ασφάλειας. Οι ομάδες αυτές έφεραν στο φως την ανησυχία τους για το κοινωνικό

και περιβαλλοντικό κόστος διαφόρων δραστηριοτήτων και πίεσαν τις εταιρείες να προβούν στην καταμέτρησή του. Οι εταιρείες για να αμυνθούν σε αυτή την πίεση άλλαξαν απόψεις και πρακτικές , και άρχισαν να στρέφουν το ενδιαφέρον τους στην καινούργια για την εποχή έννοια της περιβαλλοντικής λογιστικής. Η πρώτη προσπάθεια αποτύπωσης περιβαλλοντικής λογιστικής έγινε με την δημιουργία της πρώτης περιβαλλοντικής έκθεσης που δημοσιεύτηκε το 1971 στην Γερμανία. Από τότε δημιουργήθηκε η τάση για περιβαλλοντική πληροφόρηση από τις χημικές κυρίως εταιρείες εξαιτίας των αρνητικών επιδράσεων που έχουν οι δραστηριότητές τους στο περιβάλλον. ³

Την πρώτη δεκαετία, μετά την δημιουργία των Ηνωμένων Εθνών, γύρω στο 1950, οι περιβαλλοντικές απόψεις σπάνια αποτελούσαν θέμα συζήτησης σε μία Ημερίδα. Μόλις τότε άρχισαν να εμφανίζονται οι πρώτες τεχνικές περιβαλλοντικής προστασίας λόγω εκτεταμένων επεισοδίων ατμοσφαιρικής ρύπανσης (smog). Στις δεκαετίες του 60 και 70 συμβαίνουν και τα μεγάλα περιβαλλοντικά ατυχήματα σε βιομηχανικές μονάδες(Seveso, Love Canal, Minamata). Όλα αυτά σε συνδιασμό με την αύξηση που παρατηρήθηκε στον αριθμό των στοιχείων σχετικά με την καταστροφή του παγκόσμιου περιβάλλοντος ανησύχησε την διεθνή κοινότητα, η οποία από τότε άρχισε να ασχολείται περισσότερο με θέματα υγείας, ασφάλειας και περιβάλλοντος .

Για πρώτη φορά το 1972, η αλληλοσυσχέτιση μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και περιβάλλοντος έγινε διεθνές θέμα συζήτησης στην Διάσκεψη της Στοκχόλμης. Το

---

³ Howard K, Ignodaro C, Roberts R and Turner J, (1998) “Ethical, Social and Environmental Accounting: The role of Accounting”

1983, τα Ηνωμένα Έθνη ίδρυσαν την παγκόσμια κοινότητα περιβάλλοντος και ανάπτυξης. Στόχος όλων ήταν η διατήρηση του περιβάλλοντος και ειδικότερα των φυσικών πόρων σε έναν κόσμο συνεχιζόμενης αύξησης του πληθυσμού και συνεπώς αύξησης των αναγκών για νερό, φαγητό, ενέργεια. Στην δεκαετία του 80 σημαντική θέση καταλαμβάνει η ανάπτυξη τεχνολογιών απορρύπανσης εδδαφών ιδιαίτερα στις ΗΠΑ με το πρόγραμμα Superfund. Νέες έννοιες και νομοθετικές διατάξεις εισάγονται με σκοπό την διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Στις αρχές του 1990 η εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε περιβαλλοντικά θέματα και η ανάπτυξη περιβαλλοντικής πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (1992), οδήγησε σε μία νέα θεώρηση των πραγμάτων σχετικά με την στάση που θα πρέπει να έχουν οι εταιρείες απέναντι στο περιβάλλον. Πιο συγκεκριμένα η συμφωνία που υπογράφηκε (1992) μεταξύ Ευρωπαϊκής Κοινότητας και Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτούσε από τα συμμετέχοντα έθνη να διατηρούν, να προστατεύουν και να βελτιώνουν με τις ενέργειές τους την ποιότητα του περιβάλλοντος . Ωστόσο δεν υπήρχαν υποχρεωτικοί κανόνες για ανεξάρτητες επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα η Ευρωπαϊκή ένωση να κατέχει κυρίαρχο ρόλο στο πώς οι εταιρείες θα παρουσιάζουν τα περιβαλλοντικά τους θέματα .⁴

Η δεκαετία που διανύουμε χαρακτηρίζεται από την παγκοσμιοποίηση των φαινομένων της ρύπανσης αλλά και της θέσπισης εννιαίου πλαισίου αντιμετώπισής της (Διατάξεις Υπηρεσίας Προστασίας Περιβάλλοντος των ΗΠΑ

---

⁴ Gray, R.H, Owen D, and Adams C. (1996) “ Accounting and Accountability: changes and challenges in corporate social and environmental reporting” Prentice Hall Europe

και οδηγίες Ε.Ε) . Νομοθετικές διατάξεις όπως απαγορεύσεις ταφής διαφόρων υλικών, υποχρεωτικά ποσοστά ανακύκλωσης υλικών συσκευασίας , άδειες ρύπανσης, θεσπίζονται για πρώτη φορά σε ευρεία κλίμακα. Τέλος αναπτύσσονται περαιτέρω οι τεχνολογίες επεξεργασίας βιομηχανικών λυμάτων και οι επιχειρήσεις εφαρμόζουν αρχές κόστους / οφέλους , κινδύνου και ρίσκου για τις επενδύσεις προστασίας περιβάλλοντος που σχεδιάζουν. ⁵

Όλοι πλέον συνειδητοποίησαν ότι τα περιβαλλοντικά προβλήματα δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μεμονωμένα και ότι μόνο με ομαδική προσπάθεια θα επιτευχθεί σωστή διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος. Την νέα αυτή προοπτική δέχτηκαν και οι χημικές βιομηχανίες θεωρώντας απαραίτητη την συμβολή τους στην προστασία του περιβάλλοντος. Έτσι οι εταιρείες έχοντας ως κίνητρο την ενασχόλησή τους με κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα άρχισαν να αναπτύσσουν το ενδιαφέρον τους για περιβαλλοντική υπευθυνότητα.

1.3 Ορισμοί περιβαλλοντικής λογιστικής και περιβαλλοντικού κόστους

Η περιβαλλοντική λογιστική είναι η λογιστική που ασχολείται με τις δραστηριότητες που επηρεάζουν το περιβάλλον καθώς και πώς το ίδιο το περιβάλλον επηρεάζει τον τρόπο λειτουργίας μιας επιχείρησης. Μελετά τα πρακτικά προβλήματα που προκύπτουν , τις προκλήσεις, τις ευκαιρίες και τους κινδύνους που μια επιχείρηση θα έχει να αντιμετωπίσει στο μέλλον. ⁶

---

⁵ www.biopolitics.gr “ επιχειρήσεις και περιβαλλοντική προστασία”

⁶ Δ.Γεωργακέλλος , “Οικονομική του περιβάλλοντος“ Πειραιάς 2001

Η περιβαλλοντική λογιστική είναι εκείνη η λογιστική που περιλαμβάνει τα κοινωνικά στοιχεία της εταιρείας ,τις περιβαλλοντικές της δραστηριότητες και την συμμόρφωσή της με τις εκάστοτε νομοθεσίες και πρότυπα. Οι αναφορές αυτές μπορεί να περιέχουν και κάποια οικονομικά στοιχεία της εταιρείας αλλά η κύρια πληροφόρηση προς την ομάδα των ενδιαφερομένων είναι μη οικονομική.⁷

Περιβαλλοντική λογιστική είναι η βάση για να λάβουμε υπόψη μας πώς οι αποφάσεις που λαμβάνει μια εταιρεία σχετίζονται άμεσα και με τα περιβαλλοντικά της γεγονότα. Αποτελεί μία ανάγκη για επικοινωνία μεταξύ των εταιρειών και των ενδιαφερόμενων ομάδων. Επιπρόσθετα η περιβαλλοντική λογιστική είναι το κλειδί της περιβαλλοντικής πολιτικής που θα ακολουθήσει μια επιχείρηση.⁸

Περιβαλλοντικά κόστη είναι τα κόστη που αναλαμβάνει μια εταιρεία για το περιβάλλον μειώνοντας, επιδιορθώνοντας και εμποδίζοντας ζημιές εις βάρος του, καθώς και κόστη που διασφαλίζουν διατήρηση ανανεώσιμων και μη φυσικών πηγών. Με αυτόν τον τρόπο αποφεύγονται οι σπατάλες, τα απόβλητα μειώνονται, προστατεύεται το έδαφος και το νερό, και η ποιότητα του αέρα βελτιώνεται. Στα περιβαλλοντικά κόστη δεν συμπεριλαμβάνονται οι αποζημιώσεις που δίνει η εταιρεία για τυχόν ποινές λόγω μη συμμόρφωσης με περιβαλλοντικά πρότυπα και κανονισμούς ή λόγω μόλυνσης του περιβάλλοντος.⁹

---

⁷ Gray, R.H, Beddington, J. and Walters D. (1993), “ Accounting for the Environment”

⁸ Gray R.H, Owen D. and Mauders K. (1987) “ Corporate Social Reporting: Accounting and Accountability, Prentice Hall

⁹ Hamer & Stinson (2000) “Managerial Accounting and Environmental costs”

Το περιβαλλοντικό κόστος είναι μέρος του λειτουργικού . Όταν οι ουσίες απελευθερώνονται στον αέρα , το έδαφος και το νερό, η μόλυνση που προκύπτει θεωρείται εξωτερικό κοινωνικό κόστος. Συνήθως τέτοιου είδους κόστη δεν εμφανίζονται ή υποεκτιμώνται. Στην επιτυχία μιας εταιρείας συμβάλλει και το κατά πόσο αυτή μπορεί να καλύψει το περιβαλλοντικό της κόστος και τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από αυτό το κόστος. Το 1994 δημιουργήθηκε ένα περιβαλλοντικό λογιστικό σχέδιο για καλύτερη αντιμετώπιση περιβαλλοντικών θεμάτων με αντικείμενο την συλλογή στοιχείων από χημικές κυρίως εταιρείες για την σημασία που δίνουν στο περιβάλλον και πώς η περιβαλλοντική λογιστική συμβάλλει στην λήψη των αποφάσεών τους.¹⁰

1.4 Λόγοι επιλογής του θέματος της διπλωματικής εργασίας

Παρόλο που τα τελευταία χρόνια υπάρχει αύξηση περιβαλλοντικής ανησυχίας, λίγοι είναι οι ερευνητές που κάνουν μελέτες πάνω στον συγκεκριμένο τομέα. Η Αγγλία είναι από τις χώρες που μπορούμε να αντλήσουμε περισσότερες πληροφορίες αφού οι περιβαλλοντικές εκθέσεις στις χώρες αυτές είναι πιο τακτικές. Από την άλλη, η αδιαφορία των άλλων χωρών μπορεί και να οφείλεται και στους ίδιους τους ερευνητές που ενδεχομένως δεν δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον γύρω από περιβαλλοντικά θέματα.¹¹

Πολλές έρευνες έχουν συνεισφέρει σε θέματα περιβαλλοντικής λογιστικής, ειδικότερα μέσω κοινωνικών αναφορών ως σύνολο. Παρόλα αυτά χρειάζεται

---

¹⁰ Hamer & Stinson (2000) “Managerial Accounting and Environmental costs”

¹¹ Adams, C.A, Hill, W.Y and Roberts, C.B (1995), “Environmental, Employee and Ethical Reporting in Europe”

προσπάθεια για πιο ολοκληρωμένες περιβαλλοντικές έρευνες αφού η ήδη υπάρχουσες εστιάζονται σε κοινωνικά – ηθικά θέματα, σε θέματα που αφορούν τους εργαζομένους και την ασφάλειά τους και όχι σε θέματα που αφορούν μεμονωμένα και ειδικά το περιβάλλον.

Οι περισσότερες έρευνες χημικών εταιρειών στην Αγγλία και την Γερμανία μεταξύ των ετών 1985-1995, όπως και η έρευνα των Adams & Kuasiricum(2001) εξετάζει μαζί με περιβαλλοντικά λογιστικά στοιχεία και εταιρικά στοιχεία πάνω σε ηθικά θέματα, σε θέματα που αφορούν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων. Πολύ λίγες είναι οι έρευνες που εξετάζουν μεμονωμένα περιβαλλοντικά θέματα συγκρίνοντας το περιεχόμενό τους, παρουσιάζοντας ομοιότητες και διαφορές με άλλες έρευνες που έχουν γίνει σε άλλες εταιρείες και σε άλλες χώρες .

Ένας άλλος λόγος που έκανε πιο επιτακτική την ανάγκη για περιβαλλοντική λογιστική, ήταν η πίεση που άσκησαν οι ενδιαφερόμενες ομάδες στις εταιρείες. Λέγοντας ομάδες ενδιαφερομένων εννοούμε όσους ενδιαφέρονται άμεσα και έμμεσα για την εταιρεία χωρίς απαραίτητα να έχουν κάποια σχέση με αυτήν. Πελάτες, εργαζόμενοι, μέτοχοι, τράπεζες και άλλα χρηματοοικονομικά ινστιτούτα και οργανισμοί, κυβερνητικοί και μη κυβερνητικοί παράγοντες, επαγγελματικά σωματεία, είναι αυτό που ονομάζουμε ομάδες ενδιαφερομένων. Όλοι αυτοί άρχισαν να ενδιαφέρονται περισσότερο για περιβαλλοντικά θέματα και συνεπώς να απαιτούν περισσότερη περιβαλλοντική πληροφόρηση από τις εταιρείες.

Ο συνδυασμός ευαισθησίας για περιβαλλοντικά θέματα από όλο τον πληθυσμό καθώς και η πίεση ενδιαφερομένων ομάδων οδήγησαν τις εταιρείες στο να

αποκτήσουν περιβαλλοντική υπευθυνότητα. Η τάση για περιβαλλοντική λογιστική είναι πιο έντονη στην Ευρώπη και ειδικότερα στην Αγγλία όπου η εκεί αγορά είναι περισσότερο ανοιχτή σε ξένους επενδυτές. Όλο και περισσότερες εταιρείες αυξάνουν τις περιβαλλοντικές τους εκθέσεις και τα περιβαλλοντικά τους στοιχεία στις ετήσιες εκθέσεις τους (annual reports) δίνοντας σημαντικές πληροφορίες για στοιχεία που παρουσιάζουν ελλιπή πληροφόρηση στην διεθνή βιβλιογραφία.¹²

Έτσι οι περιβαλλοντικές εκθέσεις έγιναν αποτελεσματικά εργαλεία των ενδιαφερομένων τόσο ως προς τις επιπτώσεις της λειτουργίας μιας εταιρείας, όσο και ως προς τις επιπτώσεις των προϊόντων της στο περιβάλλον. Η εργασία αυτή εστιάζεται στην περιβαλλοντική λογιστική των χημικών βιομηχανιών και τις δραστηριότητες που αυτές προβαίνουν για την προστασία του περιβάλλοντος και την διατήρησή του στο μέλλον.

Βασικός στόχος της εργασίας είναι να καταγράψει τις περιβαλλοντικές πληροφορίες χημικών εταιρειών στην Αγγλία και την Γερμανία όπως περιέχονται στις ετήσιες και περιβαλλοντικές τους εκθέσεις (annual & environmental reports) καθώς και στις ιστοσελίδες τους στο διαδίκτυο (internet). Μόνο με περιβαλλοντική έκθεση οι εταιρείες μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις και τις πιέσεις των πελατών τους .

Γι αυτό τον λόγο θα κάνουμε μια λεπτομερή ανάλυση για να εκτιμήσουμε όλες τις πληροφορίες των επιλεγμένων εταιρειών (είκοσι εννέα εταιρείες)

---

¹² Tilt C. “The influence of external pressure groups on corporate social disclosure”

1.5 Αιτιολόγηση της επιλογής των χωρών

Η ομάδα των εταιρειών δεν επιλέχθηκε τυχαία. Οι εταιρείες αξίζει να εξεταστούν για τους παρακάτω λόγους:

- Όπως υποστηρίζεται και από την βιβλιογραφία, η Γερμανία είναι μια από τις χώρες που ηγείται στις περιβαλλοντικές εκθέσεις όσον αφορά την Ευρώπη. Έρευνα των Adams & Kuasirikum (2001) δείχνει ότι οι γερμανικές χημικές εταιρείες περικλείουν γενικά περισσότερες περιβαλλοντικές πληροφορίες στις ετήσιες εκθέσεις από αυτές που περικλείουν οι ετήσιες εκθέσεις των αγγλικών χημικών εταιρειών.
- Οι δύο χώρες χαρακτηρίζονται από διαφορές στην χρηματοοικονομική τους λογιστική και στον τρόπο δημιουργίας και δημοσίευσης των ετήσιων εκθέσεων τους (annual reports) . Σύμφωνα με τον Gray (1988) η Αγγλία και η Γερμανία είναι χώρες που χαρακτηρίζονται από ανομοιογένεια αναφορικά με το λογιστικό τους σύστημα. Παρ'όλο που το λογιστικό σύστημα της Αγγλίας είναι πιο φιλελεύθερο και προσπαθεί μέσω ερευνών να αποκαλύψει την αλήθεια και να εμβαθύνει τις μελέτες του ώστε να υπάρχουν πιο αξιόπιστα αποτελέσματα, κάτι τέτοιο δεν παρατηρείται σε θέματα που αφορούν το περιβάλλον, με αποτέλεσμα οι αγγλικές περιβαλλοντικές αποκαλύψεις και έρευνες να είναι λιγότερες σε σχέση με αυτές της Γερμανίας. Αντίθετα το γερμανικό λογιστικό σύστημα είναι πιο συντηρητικό, μη δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα σε μελέτες και ερευνητικά προγράμματα. Παρόλα αυτά, σε στοιχεία αναφορικά με το περιβάλλον οι έρευνες είναι εκτεταμένες και λεπτομερείς

τόσο ως προς την θεματολογία όσο και ως προς την ποιότητα πληροφόρησης που προσδίδουν.¹³

1.6 Αιτιολόγηση της επιλογής του χημικού κλάδου

Σύμφωνα με το Times 1000 index , η χημική βιομηχανία φαίνεται πως είναι μια από τις πιο ευαίσθητες βιομηχανίες σχετικά με το περιβάλλον. Οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα ασχολούνται αρκετά με περιβαλλοντικά θέματα και ο βαθμός περιβαλλοντικών πληροφοριών σχετίζεται αρκετά γύρω από το περιβάλλον. Η χημική βιομηχανία , πάλι σύμφωνα με το Times 1000 index είναι παγκοσμίως αναγνωρίσιμη μεταξύ άλλων σαν τον κλάδο που αντιμετωπίζει τα περισσότερα περιβαλλοντικά προβλήματα ενώ παράλληλα έχει και τα περισσότερα έξοδα στον έλεγχο της μόλυνσης.

Σημαντικά είναι και τα περιβαλλοντικά ατυχήματα που έχουν παρατηρηθεί σε μεγάλες χημικές βιομηχανικές μονάδες . Στις αρχές του 1900 ανακαλύπτεται ότι η φαινόλη είναι επικίνδυνο συστατικό για τον άνθρωπο και το περιβάλλον όπως και οι διοξίνες. Τα πρώτα σημάδια έκθεσης σε αυτές τις ουσίες παρουσιάζονται στην Αμερική το 1938 στο εργοστάσιο Dow Chemical σκορπώντας τον θάνατο σε εργάτες. Το 1949 στην πόλη Nitro Της Δυτικής Βιρτζίνια έκρηξη σε εργοστάσιο της εταιρείας Monsanto εκθέτει 200 εργάτες σε υψηλά επίπεδα διοξίνης. Το 1953, 200 εργάτες στο εργοστάσιο της Basf μολύνονται από χλωράκνη όπως συμβαίνει και στο εργοστάσιο της Philips το 1963, στην Coabite Chemical το 1968 στην

---

¹³ Gray, R.H, Kouhy R and Lavers S. (1995a), “ Corporate social and environmental reporting: a review of the literature and a longitudinal study of UK disclosures” σελίδες 47-77

Αγγλία και το 1976 στο Σέρεβο της Ιταλίας. Όλα τα παραπάνω δείχνουν το μέγεθος και την έκταση της καταστροφικής μόλυνσης αλλά και το πόσο δύσκολα μπορούν να αναιρεθούν οι όποιες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.¹⁴

Σήμερα, έχοντας ως κίνητρο την παγκόσμια φροντίδα υπευθυνότητας, ο χημικός κλάδος δηλώνει την υποστήριξή του σχετικά με την περιβαλλοντική προστασία. Κάνει προσπάθειες διατήρησης φυσικών πόρων και μείωσης βλαβερών εκπομπών στην ατμόσφαιρα έτσι ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις προσκλήσεις του μέλλοντος. Η διεθνής κοινότητα που ιδρύθηκε το 2002 στο Γιοχάνεσμπουργκ, έδωσε στον κλάδο την δυνατότητα να ασχολείται και να είναι ο κυρίαρχος υπεύθυνος περιβαλλοντικών θεμάτων. Απώτερος σκοπός της είναι η εισαγωγή νόμων και κανόνων για περιβαλλοντική πολιτική για όλες τις χημικές εταιρείες. Ως προς την συσκευασία, ο κλάδος ανακυκλώνει επιτυχώς τα πακέτα συσκευασίας εδώ και πολλά χρόνια προσπαθώντας παράλληλα για την βελτίωσή τους.¹⁵

Ειδικότερα στην Γερμανία, ο κλάδος εκμεταλλεύτηκε τις ευκαιρίες που παρουσιάστηκαν λόγω παγκοσμιοποίησης, ενδυναμώνοντας έτσι τον ρόλο του. Ο κλάδος των χημικών είναι από τους σημαντικότερους στην γερμανική οικονομία. Μετά την Αμερική και την Ιαπωνία είναι ο τρίτος μεγαλύτερος παραγωγός χημικών στον κόσμο, με πωλήσεις 133 δις € το έτος 2003. Η ανάγκη για ανταπόκριση στις περιβαλλοντικές απαιτήσεις είχε ως αποτέλεσμα την μείωση βλαβερών εκπομπών περίπου στο μισό για τις χρονιές 1990-2002. Ο κλάδος χρησιμοποιεί ανανεώσιμες πρώτες ύλες και δέχεται κάθε είδους συμβολή

---

¹⁴ www.kkeml.gr, “σκάνδαλα με διοξίνες”

¹⁵ Gray, Collison & Bebbington (1997) “Environmental and social accounting and reporting”

και παρέμβαση από την πλευρά των ενδιαφερομένων. Το 2003 ήταν μια καλή χρονιά για τον γερμανικό χημικό κλάδο όπου οι πολλές εκδηλώσεις περιβαλλοντικού περιεχομένου που έγιναν τόνισαν την σημασία της σταθερής και με αξία ανάπτυξης (sustainable development), την αναγκαιότητα περιβαλλοντικών νόμων και την πληροφόρηση όλων των ενδιαφερομένων.¹⁶

Συνεπώς η χημική βιομηχανία δείχνει μεγαλύτερο ενδιαφέρον γύρω από τις περιβαλλοντικές πληροφορίες των εταιρειών του κλάδου και τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τους στο περιβάλλον από ότι συμβαίνει σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε μη ευαίσθητους βιομηχανικούς κλάδους.

1.7 Σημασία περιβαλλοντικής λογιστικής για τις εταιρείες

Τα τελευταία χρόνια τόσο οι εταιρείες όσο και οι οργανισμοί αλλά και οι ενδιαφερόμενοι, έχουν συνειδητοποιήσει την μεγάλη σημασία που έχουν οι περιβαλλοντικές και κοινωνικές γενικότερα εκθέσεις για την σχέση επικοινωνίας μεταξύ εταιρειών και ομάδων ενδιαφερομένων. Μόνο με αναφορές σε περιβαλλοντικά και κοινωνικά στοιχεία οι εταιρείες μπορούν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των πελατών τους.

Με αναφορές σε περιβαλλοντικά θέματα μια εταιρεία μπορεί να πετύχει :

- Αποτελεσματική στρατηγική και πολιτική απέναντι σε σημαντικές εξωτερικές ομάδες ενδιαφερομένων,
- ενδυνάμωση των σχέσεων μεταξύ των ενδιαφερομένων,

---

¹⁶ Roberts C.B (1994), “Environmental disclosures in corporate annual reports in Western Europe”

- αύξηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για την εταιρεία,
- κοινωνική αναγνωρισιμότητα για υπευθυνότητα της εταιρείας σε περιβαλλοντικά θέματα
- ελαχιστοποίηση κινδύνων
- μείωση κόστους
- επέκταση επενδυσών
- βελτίωση κερδοφορίας
- βελτίωση ήθους των εργαζομένων.

Η μεγάλη σημασία των περιβαλλοντικών θεμάτων φαίνεται και από την αναφορά τους στα διεθνή λογιστικά πρότυπα. Τα πρότυπα (1) και (5) κάνουν λόγο για την ξεχωριστή αναφορά που κάθε εταιρεία πρέπει να κάνει σε περιβαλλοντικά κόστη και υποχρεώσεις, το πρότυπο (16) ασχολείται με τον διαχωρισμό περιβαλλοντικών εξόδων, τα πρότυπα (36) και (37) αναφέρουν προβλήματα λόγω περιβαλλοντικών παραγόντων καθώς και δυσκολίες αναγνώρισης του περιβαλλοντικού κόστους.¹⁷

Η πίεση στις εταιρείες να περιλαμβάνουν περιβαλλοντικά θέματα στις ετήσιες εκθέσεις τους (annual reports) ασκούν όχι μόνο ομάδες που σχετίζονται σε θέματα περιβάλλοντος, ενέργειας, οικολογίας, αλλά και όσοι ενδιαφέρονται για το αν η εταιρεία κινείται μέσα στα επιτρεπτά όρια περιβαλλοντικών προτύπων. Αν οι ενδιαφερόμενοι δεν είναι ευχαριστημένοι από τις δραστηριότητες μιας εταιρείας ασκούν πίεση ώστε αυτή να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις τους ή να βελτιώσει τις

---

¹⁷ Gray R.H, Owen D. and Mauders K. (1987) “ Corporate Social Reporting: Accounting and Accountability, Prentice Hall

δραστηριότητές της. Ο κλάδος με τις περισσότερες πιέσεις είναι ο χημικός όπου δέχεται πιέσεις τόσο για ασφαλή πρότυπα όσο και για σωστή διαχείριση τοξικών ουσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1 Εισαγωγή

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, τα τελευταία 20 χρόνια η περιβαλλοντική λογιστική αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία στις επιχειρήσεις παγκοσμίως. Κατά την διάρκεια της περιόδου αυτής πολλές νομοθετικές διατάξεις και κυβερνητικές παρεμβάσεις σημειώθηκαν με απώτερο σκοπό την δημιουργία περιβαλλοντικής υπευθυνότητας στις επιχειρήσεις. Οι νέες τεχνολογίες που χρησιμοποιήθηκαν είχαν ως σκοπό όχι μόνο την καταπολέμηση της μόλυνσης αλλά κυρίως την αποφυγή της δημιουργίας της . Το γεγονός αυτό δημιούργησε περισσότερη ευθύνη στις επιχειρήσεις καθώς και προβληματισμό για το ποιά τεχνολογία είναι όχι μόνο οικονομικότερη και ταυτόχρονα πιο αποτελεσματική στην διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος.

Είναι γενικά αποδεκτό ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ εταιρειών τόσο ως προς την παραγωγική τους διαδικασία ,όσο και ως προς την χρηματοοικονομική τους κατάσταση, την πολιτική και την στατηγική που ακολουθούν καθώς και τις συνθήκες που επικρατούν στην χώρα που δραστηριοποιούνται. Διαφορετική είναι και η αντιμετώπιση των εταιρειών απέναντι στις δραστηριότητες και την πολιτική τους για το περιβάλλον. Κάτι που θεωρείται σωστό σε μια χώρα μπορεί να απαγορεύεται ρητώς σε κάποια άλλη. Σε αυτό που όλοι συμφωνούν είναι η μεγάλη σημασία που έχει το περιβάλλον για μια εταιρεία, τα περιβαλλοντικά κόστη που κάθε μία πρέπει να εμφανίζει,τις επενδύσεις και δαπάνες που πρέπει

να κάνει για το περιβάλλον και την εφαρμογή κατάλληλης και στον χρόνο που απαιτείται τεχνολογίας όσο ακριβή και αν αυτή θεωρείται. Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζονται ομοιότητες και διαφορές ερευνών που πραγματοποιήθηκαν στην Γερμανία και την Αγγλία .¹⁸

2.2 Έρευνες περιβαλλοντικής λογιστικής στην Γερμανία

Μέχρι τα τέλη του 1980, η ανάπτυξη της περιβαλλοντικής λογιστικής ήταν καλά τεκμηριωμένη αλλά όχι ευρέως διαδεδομένη. Την περίοδο που ακολούθησε έλαβαν χώρα πολλές έρευνες που αφορούσαν την φύση και τον βαθμό των περιβαλλοντικών πληροφοριών σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες της Δύσης. Έρευνες από τον Roberts (1991) & Adams (1995) κάνουν λόγο για το περιβάλλον, τα ήθη και την σχέση μεταξύ των εργαζομένων, τις διεθνείς τάσεις σε κοινωνικό και εργασιακό επίπεδο αντίστοιχα.

Η έρευνα του Adams (1995) αναφέρεται σε περιβαλλοντικές πληροφορίες από δείγματα χωρών όπως η Σουηδία, Γαλλία, Γερμανία, Κάτω Χώρες, Μεγάλη Βρετανία. Αξιοσημείωτο της έρευνας είναι η διαφορά που υπάρχει στον αριθμό των εταιρειών που παρουσιάζουν περιβαλλοντικές πληροφορίες σε κάθε μία από αυτές τις χώρες. Στο δείγμα των εταιρειών στην Γερμανία, όλες σχεδόν αναφέρουν κάτι σχετικό με το περιβάλλον στις ετήσιες εκθέσεις τους (annual reports), ενώ στην Αγγλία το 80% των εταιρειών δίνει κάποια μικρή πληροφόρηση για το περιβάλλον. Ένα άλλο θέμα που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι το δείγμα των

---

¹⁸ Patten D. (1998) “Variability in social disclosure”

γερμανικών εταιρειών αφιερώνει περισσότερο χώρο για περιβαλλοντικές πληροφορίες σε σχέση με το δείγμα των αγγλικών εταιρειών. Οι πρώτες αφιερώνουν περίπου 1,5 σελίδες ενώ οι δεύτερες 0,5 σελίδες. Τέλος σε περιβαλλοντικά θέματα που σχετίζονται με επίτευξη στόχων, πληροφορίες προϊόντων, έρευνα και ανάπτυξη, περιβαλλοντική διοίκηση και ελέγχους, το πλήθος των πληροφοριών που παρουσιάζουν οι γερμανικές εταιρείες είναι αρκετά μεγαλύτερο από αυτό των αγγλικών εταιρειών.¹⁹

Η έρευνα του Roberts (1991) περιλαμβάνει σχεδόν τα ίδια αποτελέσματα με αυτή του Adams. Το πώς μια επιχείρηση δέχεται επιρροή από το περιβάλλον και οι απόψεις της για την προστασία του, σχετίζεται άμεσα με την συγκεκριμένη εταιρεία. Τα στοιχεία ποικίλουν και συνήθως διαφέρουν μεταξύ διαφορετικών εταιρειών, διαφορετικών κλάδων και διαφορετικών χωρών. Κατά συνέπεια το είδος των περιβαλλοντικών πληροφοριών που παρέχονται από μια εταιρεία διαφέρει ανάλογα με την χώρα που γίνεται η έρευνα. Τα στοιχεία που παρέχονται από τις γερμανικές εταιρείες και σχετίζονται με θέματα προστασίας του περιβάλλοντος είναι αρκετά ικανοποιητικά και καταλαμβάνουν το 40% περίπου του χώρου στις τρεις πηγές του δείγματος. Στην ίδια έρευνα παρατηρήθηκε ότι οι Γερμανικές εταιρείες δίνουν με μεγαλύτερη προθυμία περιβαλλοντικές πληροφορίες σε εξωτερικούς χρήστες από ότι οι εταιρείες των άλλων χωρών.²⁰

Οι δύο παραπάνω έρευνες αποδεικνύουν ότι παρόλη την αύξηση που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια στον αριθμό των επιχειρήσεων που

---

¹⁹ Adams, C.A, Hill, W.Y and Roberts, C.B (1995), “Environmental, Employee and Ethical Reporting in Europe”

²⁰ Roberts C.B (1994), “Environmental disclosures in corporate annual reports in Western Europe”

δημοσιεύουν περιβαλλοντικές εκθέσεις ή που περικλείουν περιβαλλοντικά δεδομένα στις ετήσιες εκθέσεις τους , σε όλες της χώρες εκτός από την Γερμανία, παρατηρείται μείωση στην ποικιλία της θεματολογίας γύρω από το περιβάλλον. Επίσης ένα ακόμα συμπέρασμα που βγαίνει από τις δύο έρευνες είναι ότι οι γερμανικές εταιρείες είναι πρωτοπόρες στην αποκάλυψη περιβαλλοντικών στοιχείων και μετά ακολουθούν οι Σουηδικές εταιρείες .

Σε άλλη έρευνα που έγινε από τους Rockness & Willians το 1998 σε εταιρείες της Γαλλίας, της Γερμανίας , της Αγγλίας, της Σουηδίας, της Αυστρίας και των Κάτω χωρών , όλες καταλάμβαναν κατά μέσο όρο 2 σελίδες σε θέματα που αφορούσαν το περιβάλλον. Στις ετήσιες εκθέσεις τους (annual reports) όλες οι Γερμανικές εταιρείες είχαν κάποια ενότητα στην οποία παρουσίαζαν περιβαλλοντικά θέματα ενώ στην Αγγλία αυτό συνέβαινε στο 80% των εταιρειών. Ειδικά περιβαλλοντικά θέματα σε ξεχωριστή περιβαλλοντική έκθεση (environmental report) παρουσίαζε το 44% των γερμανικών και το 32 % των αγγλικών εταιρειών αντίστοιχα .²¹

Έρευνα που έγινε από την KPMG σε εταιρείες της Γερμανίας, της Γαλλίας και του Καναδά, η χώρα με τις περισσότερες περιβαλλοντικές εκθέσεις ήταν ο Καναδάς και ακολουθούσε η Γερμανία με 36%των εταιρειών της. Στοιχεία που αναλύονταν και στις τρεις χώρες ήταν σχετικά με την μόλυνση του περιβάλλοντος, την περιβαλλοντική διοίκηση και την σταθερή και με αξίες ανάπτυξη (sustainable development). Επιπλέον σε όλες της χώρες, μεγάλες εταιρείες τόσο ως προς τις πωλήσεις τους όσο και ως προς των αριθμό των εργαζομένων τους , ήταν από

---

²¹ Roberts C.B (1998), “Environmental disclosures in corporate annual reports in Western Europe”

εκείνες τις εταιρείες που παρουσίαζαν και τα περισσότερα περιβαλλοντικά στοιχεία.²²

Από έρευνα που έγινε σε χώρες της Γερμανίας , της Αγγλίας και της Ιταλίας (1996) στον τομέα των χημικών και φαρμακευτικών εταιρειών,το 53 % από αυτές είχαν δημοσιεύσει περιβαλλοντική έκθεση (environmental report) ,το 56% ανέφερε ότι διέθετε σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης,το 61% έκανε ξεχωριστή αναφορά σε θέματα έρευνας και ανάπτυξης σχετικά με το περιβάλλον, ενώ ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό, το 83% των χωρών παρείχαν περιβαλλοντική πληροφόρηση σχετικά με τις επιπτώσεις των προϊόντων τους στο περιβάλλον .²³

2.3 Έρευνες περιβαλλοντικής λογιστικής στην Αγγλία

Η έμφαση που δίνεται στην Αγγλία γύρω από τις έρευνες, έχει ως αποτέλεσμα η βιβλιογραφία που υπάρχει να είναι μεγαλύτερη σε σχέση με την ανάπτυξη που παρατηρείται γύρω από την περιβαλλοντική πληροφόρηση. Πολλές έρευνες (Roberts 1990, Harte & Owen 1991, Kirkman & Hope 1992, Adams 1995),δείχνουν ξεκάθαρα ότι υπάρχει μια σταθερή αύξηση στην αναλογία των αγγλικών εταιρειών που παρουσιάζουν περιβαλλοντική λογιστική από το 1990 και μετά. Πράγματι η έρευνα των Harte & Owen (1994) δείχνει ότι το 100% των εταιρειών που εξετάστηκαν περιλαμβάνουν κάποια αναφορά στο περιβάλλον. Επιπρόσθετα η έρευνα από τους Kirkman & Hope (1992) υποστηρίζει ότι το 54%

---

²² KPMG, “International survey of Environmental information to users of annual reports”

²³ Adams, C.A and Kuasirikum, N.,(2000) , “ A Comparative Analysis Of Corporate Reporting On Ethical Issues by UK and German Chemical and Pharmaceutical Companies”, European Accounting review,σελίδες 53-79

των επιλεγμένων επιχειρήσεων αποκαλύπτει έστω και κάποια περιβαλλοντική πληροφορία. Τέλος η έρευνα από τον Adams (1995) δείχνει ότι περιβαλλοντικά στοιχεία αναφέρουν το 80% των επιλεχθέντων εταιρειών του δείγματος.^{24, 25}

Ωστόσο, σύμφωνα με τις ίδιες έρευνες μόνο οι πολύ μεγάλες εταιρείες της Αγγλίας ενδιαφέρονται για περιβαλλοντικά θέματα. Όλες οι έρευνες που αναφέρθηκαν παραπάνω χρησιμοποιούν ως δείγμα μεγάλες και συνεχώς αναπτυσσόμενες αγγλικές εταιρείες. Μόνο η έρευνα των Kirkman & Hope (1992) έχει ως δείγμα και μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες. Έρευνα από τους Harte & Owen (1991) δείχνει ότι η αύξηση στην αναλογία των εταιρειών που αποκαλύπτουν περιβαλλοντικές πληροφορίες συνοδεύεται από μία μικρή αύξηση στην ποσότητα των περιβαλλοντικών πληροφοριών που τελικά αποκαλύπτονται.

^{26, 27},

2.4 Ομοιότητες και διαφορές περιβαλλοντικών ερευνών

Πολλοί είναι εκείνοι που υποστηρίζουν ότι οι περιβαλλοντικές έρευνες διαφέρουν από χώρα σε χώρα και συνεπώς δεν μπορούν να συγκριθούν, αφού οι διαφορετικές μέθοδοι με τις οποίες πραγματοποιούνται και οι διαφορετικοί σκοποί για τους οποίους γίνονται οδηγούν σε τελείως διαφορετικά αποτελέσματα. Όμως όσο αυξάνεται η περιβαλλοντική μόλυνση, όσο αυξάνονται τα περιβαλλοντικά ατυχήματα, όσο ασκούνται πιέσεις από ομάδες ενδιαφερομένων και οργανισμούς

---

²⁴ Harte G and Owen D. (1994) “current trends in the reporting of green issues in the annual reports of the UK companies”

²⁵ Kirkman P, and Hope C, (1992) “Environmental Disclosures in UK company annual reports, Cambridge University Press

²⁶ Kirkman P, and Hope C, (1992) “Environmental Disclosures in UK company annual reports, Cambridge University Press

²⁷ Harte G. And Owen D (1991) “Environmental Disclosure in the annual reports of British Companies: a research note”, σελίδες 51-61

και όσο οι εταιρείες δραστηριοποιούνται σε παγκόσμια κλίμακα, τόσο θα αυξάνει η σημασία έστω και ανόμοιων περιβαλλοντικών ερευνών. Άλλωστε έρευνα που έγινε σε 203 εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε ευαίσθητους κλάδους (ενέργειας, χημικά, πετρέλαιο, φαρμακοβιομηχανίες) παρόλο που τα στοιχεία ήταν διαφορετικά μεταξύ τους, εντούτοις οι πληροφορίες που αντλήθηκαν ήταν πολύ σημαντικές .²⁸

Κάθε χώρα μπορεί να ανταποκρίνεται διαφορετικά στην δημιουργία και εκτέλεση περιβαλλοντικών ερευνών. Σημασία δεν έχει αν οι περιβαλλοντικές λογιστικές είναι υποχρεωτικές για μία εταιρεία ή όχι αλλά για το αν η εταιρεία έχει συνειδητοποιήσει την αξία τους. Αν δεν υπάρχει από μέρους τους ενδιαφέρον για περιβαλλοντική πληροφόρηση, το πώς και το αν θα γίνει κάποια περιβαλλοντική έρευνα έχει ελάχιστη σημασία.

Σε αυτό που όλοι συμφωνούν είναι στο ότι είναι πολύ δύσκολο για μια εταιρεία να πραγματοποιεί περιβαλλοντικές έρευνες αφού είναι δύσκολο να εκτιμηθούν και να αναγνωριστούν περιβαλλοντικές της δραστηριότητες σε μικρά χρονικά διαστήματα, ενώ πολλές από αυτές μπορεί και να ανατραπούν λόγω αστάθμητων παραγόντων. Τα τελευταία χρόνια η αύξηση περιβαλλοντικής λογιστικής τόσο από τις γερμανικές όσο και από τις αγγλικές εταιρείες δημιουργεί στην ομάδα αυτών των επιχειρήσεων ένα ενδιαφέρον θέμα προς συζήτηση.

---

²⁸ ²⁸ Adams, C.A and Kuasirikum, N.,(2000) , “ A Comparative Analysis Of Corporate Reporting On Ethical Issues by UK and German Chemical and Pharmaceutical Companies”, European Accounting review,σελίδες 53-79

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΕΙΓΜΑ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΕΠΙΛΕΓΕΙ

3.1 Εισαγωγή

Μετά την ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας στις χώρες της Αγγλίας και της Γερμανίας , απαιτείται μία πιο λεπτομερής αναφορά στις χημικές εταιρείες που αποτελούν και το αντικείμενο μελέτης της διπλωματικής εργασίας. Πέρα από το δείγμα των εταιρειών, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και η μέθοδος έρευνας που χρησιμοποιείται στην καταμέτρηση των περιβαλλοντικών πληροφοριών η οποία είναι ποιοτική και όχι ποσοτική, η γνωστή content ανάλυση (ανάλυση περιεχομένου) . Έτσι στο κεφάλαιο αυτό μελετάται η επιλογή του δείγματος των εταιρειών, οι πηγές από τις οποίες αντλούνται οι πληροφορίες και η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την καταγραφή των περιβαλλοντικών στοιχείων.

3.2 Επιλογή δείγματος

Και στις δύο περιπτώσεις, τόσο στην Αγγλία όσο και στην Γερμανία, το επιλεγμένο δείγμα των επιχειρήσεων είναι αυτές που βρίσκονται στην λίστα του χρηματιστηρίου της χώρας στην οποία εδρεύουν. Με λίγα λόγια , όλες οι αγγλικές εταιρείες που εξετάζονται καθορίζουν τις μετοχές τους στο χρηματιστήριο του Λονδίνου και όλες οι γερμανικές εταιρείες έχουν τις μετοχές τους στον κατάλογο του χρηματιστηρίου της Φρανκφούρτης (δείκτης DAX 100).

Αυτή είναι μια σχετικά νέα προοπτική στην περιβαλλοντική λογιστική γιατί η πλειοψηφία των υπαρχόντων ερευνών είτε εξετάζει τις μεγαλύτερες εταιρείες που εδρεύουν στην χώρα τους , είτε μελετά ένα μίγμα πολλών εταιρειών.

Όσον αφορά το χρηματιστήριο του Λονδίνου, υπάρχουν τρεις κατηγορίες που χωρίζονται οι εταιρείες του χημικού κλάδου : α) οι χημικές εταιρείες που παράγουν εξειδικευμένα χημικά προϊόντα,(chemicals speciality) , (έντεκα εταιρείες) β) οι χημικές κοινές εταιρείες (chemicals commodity), (μία εταιρεία) και γ) οι χημικές εταιρείες με αναπτυγμένα προϊόντα (chemicals advanced),(έξι εταιρείες). Το παραπάνω δείγμα των αγγλικών χημικών εταιρειών αποτελείται συνολικά από δέκα οχτώ εταιρείες .

Ο πίνακας 1 παρουσιάζει τις αγγλικές εταιρείες που διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο του Λονδίνου και που τελικά έχουν επιλεγεί ως δείγμα πάνω στο οποίο θα στηριχθεί η έρευνά μας .

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : ΧΗΜΙΚΕΣ ΑΓΓΛΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

ΧΗΜΙΚΕΣ ΑΓΓΛΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	
ΟΝΟΜΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΕΙΔΟΣ ΧΗΜΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ
	Χημικές κοινές εταιρείες (1 εταιρεία)
BOC GROUP	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
	Χημικές εταιρείες εξειδικευμένων προϊόντων (11 εταιρείες)
AEROBOX	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
3DM	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
CRODA INTERNATIONAL	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
DELTA	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
ELEMENTIS	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
EUROPEAN COLOUR	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
IMPERIAL CHEMICAL INDUSTRIES	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
JOHNSON MATTHEY	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
TEIJIN	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
YORKSHIRE GROUP	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
YULLE CATTO & CO	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
	Χημικές εταιρείες ανεπτυγμένων προϊόντων (6 εταιρείες)
BRITISH VITA	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
DYSON GROUP	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
PORVAIR	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
SCAPA GROUP	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
VICTREX	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
ZOTEFOAMS	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Πηγή : London stock exchange 2004

Το ίδιο ακριβώς κριτήριο χρησιμοποιήθηκε και για τις γερμανικές εταιρείες . Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι ο δείκτης DAX 100 δεν κάνει διάκριση μεταξύ χημικών και φαρμακευτικών βιομηχανιών. Δηλαδή και οι δύο κατηγορίες βιομηχανιών (χημικές και φαρμακευτικές) περιλαμβάνονται στον ίδιο δείκτη στο χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης. Επομένως καμία εξαίρεση δεν είναι πιθανή και κατά συνέπεια θα εξεταστούν και οι χημικές και οι φαρμακευτικές γερμανικές εταιρείες .

Το δείγμα των γερμανικών χημικών και φαρμακευτικών εταιρειών που εξετάζονται αποτελείται από έντεκα εταιρείες.

Ο παρακάτω πίνακας (2) αντανακλά τις εταιρείες που βρίσκονται στην λίστα του χρηματιστηρίου της Φρανκφούρτης και που τελικώς επιλέχθηκαν ως δείγμα για την έρευνα .

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΧΗΜΙΚΕΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

ΧΗΜΙΚΕΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	
ΟΝΟΜΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΧΗΜΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (DAX 100)
ALTANA AG	DAX 100
BASF AG	DAX 100
BAYER AG	DAX 100
BEIRSDORF AG	DAX 100
CELANESE AG	DAX 100
DEGUSSA AG	DAX 100
K + S	DAX 100
LENZING AG	DAX 100
MERCK	DAX 100
SCHERING AG	DAX 100
WELL AG	DAX 100

Πηγή : www.mexi.com, Dax 100 Germany

Έτσι είκοσι εννέα χημικές γερμανικές και αγγλικές εταιρείες, αποτελούν το σύνολο του δείγματος πάνω στο οποίο βασίζεται η έρευνα της συγκεκριμένης εργασίας. Οι είκοσι εννέα αυτές εταιρίες που έχουν επιλεγεί είναι και από τις μεγαλύτερες του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται, αφού για να εισαχθεί μια εταιρεία στα χρηματιστήρια της Φρανκφούρτης και του Λονδίνου αντίστοιχα , απαιτούνται σοβαρά κριτήρια και προδιαγραφές.

3.3 Πηγές περιβαλλοντικών πληροφοριών

Ένας ακόμα σημαντικός παράγοντας στην επιτυχή καταγραφή περιβαλλοντικής λογιστικής είναι τα στοιχεία που εξετάζονται να έχουν συλλεχθεί από τις ίδιες πηγές πληροφόρησης . Στην συγκεκριμένη εργασία τα στοιχεία που μελετώνται

και συγκρίνονται έχουν συλλεχθεί από τις ετήσιες εκθέσεις των εταιρειών (annual reports), τις περιβαλλοντικές τους εκθέσεις, (όπου αυτές είναι διαθέσιμες), (environmental reports) και τις πληροφορίες των εταιρειών από την επίσημη ιστοσελίδα τους στο διαδίκτυο (internet) .Οι περιβαλλοντικές πληροφορίες που αποκαλύπτουν οι εταιρείες αφορούν μόνο το έτος 2003. Μόνο σε περιπτώσεις περιβαλλοντικών εκθέσεων και για εταιρείες που δεν έχουν δημοσιεύσει τέτοιου είδους εκθέσεις το έτος 2003, οι πληροφορίες που αντλούμε αφορούν άλλο έτος. Αυτό γίνεται γιατί πολλές εταιρείες δεν δημοσιεύουν κάθε χρόνο περιβαλλοντικές εκθέσεις και για να κατανοηθεί η γενικότερη περιβαλλοντική πολιτική των εταιρειών χρησιμοποιούνται δεδομένα προηγούμενων χρόνων. Σε γενικές γραμμές όμως τα στοιχεία που εξετάζονται αφορούν το έτος 2003. Αυτό γίνεται γιατί των δείγμα των εταιρειών είναι σχετικά μεγάλο και οι πηγές συγκέντρωσης των πληροφοριών ποικίλες.

Η εξέταση των περιβαλλοντικών αποκαλύψεων που κάθε εταιρεία παρουσιάζει βασίζεται στις παρακάτω πηγές πληροφόρησης :

- α) ετήσιες εκθέσεις για το έτος 2003 (annual reports)
- β) περιβαλλοντικές εκθέσεις (όπου είναι διαθέσιμες και ανάλογα με το πιο πρόσφατο έτος που αυτές δημοσιεύτηκαν) (environmental reports)
- γ) την ιστοσελίδα της εταιρείας στο διαδίκτυο (internet)

Υπάρχουν τρεις τρόποι όπου μια εταιρεία αντανάκλα την περιβαλλοντική της πολιτική. Ο πρώτος είναι να αγνοεί παντελώς κάθε είδους περιβαλλοντική πληροφορία (πρόκειται συνήθως για μικρές εταιρείες), ο δεύτερος να αναφέρει πολύ λίγα στοιχεία στην ετήσια έκθεση (annual report),(συμβαίνει στην

πλειοψηφία των εταιρειών) και ο τρίτος είναι να δημοσιεύει ξεχωριστή περιβαλλοντική έκθεση(environmental report)

Το είδος των περιβαλλοντικών θεμάτων που κάθε εταιρεία μελετά και αντιμετωπίζει ποικίλει και περιλαμβάνει : μόλυνση νερού και αέρα, χειρισμό αποβλήτων, διαδικασία συσκευασίας, χρήση ενέργειας και πρώτων υλών, περιβαλλοντικά έξοδα, προβλέψεις για το μέλλον, συμμόρφωση ή όχι με τις αρχές και την εκάστοτε νομοθεσία των χωρών.

Οι παραπάνω πηγές πληροφόρησης είναι οι πιο σχετικές όσον αφορά την περιβαλλοντική λογιστική των εταιρειών. Ένα μεγάλο μέρος των εταιρειών δίνει αρκετή σημασία και προσοχή στον σχεδιασμό και την οργάνωση των περιβαλλοντικών εκθέσεων καθώς και στην ειδική ενότητα που ασχολείται με περιβαλλοντικά θέματα και που περικλείονται στις ετήσιες εκθέσεις (annual reports) . Ένας άλλος νεότερος αλλά εξίσου σημαντικός τρόπος επικοινωνίας και πληροφόρησης μεταξύ εταιρειών και ενδιαφερομένων είναι το διαδίκτυο (internet). Είναι ένα μέσο που χρησιμοποιείται αρκετά τα τελευταία χρόνια και είναι διαθέσιμο σε όλους τους χρήστες του διαδικτύου και θεωρείται η πιο εύκολη ως προς την πρόσβαση πηγή πληροφόρησης.

Έρευνα (ACCA , 1995) που έγινε απέδειξε ότι το 70% των ενδιαφερομένων καταφεύγει αρχικά σε ετήσιες εκθέσεις (annual reports) για να λάβει κάποια περιβαλλοντική πληροφόρηση. Αλλά και όσοι από αυτούς απευθύνθηκαν αρχικά

σε άλλες πηγές, μετά κατέληξαν πάλι σε ετήσιες εκθέσεις λόγω μη συλλογής ικανοποιητικών στο μέγεθος και την ποιότητα πληροφοριών.²⁹

Τα στελέχη προτιμούν να παρέχουν περιβαλλοντική πληροφόρηση μέσω ετήσιων εκθέσεων (annual reports). Όσο μεγαλύτερο είναι το ενδιαφέρον των προμηθευτών, των εργαζομένων και όλων των ενδιαφερομένων γενικότερα για τέτοια θέματα, τόσο περισσότερες πληροφορίες θα πρέπει τα στελέχη να παρέχουν σχετικά με τις περιβαλλοντικές δραστηριότητες της εταιρείας. Περιβαλλοντικά προγράμματα και δραστηριότητες μπορεί να ενδυναμώσουν τις σχέσεις μεταξύ προμηθευτών, πελατών, εργαζομένων. Κυβερνητικοί παράγοντες επεμβαίνουν σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης των εταιρειών με περιβαλλοντικά πρότυπα. Οι Zuber & Berry υποστηρίζουν ότι το πώς μια εταιρεία επιδρά στο περιβάλλον έχει αντίκτυπο στις οικονομικές επιτυχίες και αποτυχίες της. Από την άλλη πλευρά ο Freedman (1992) υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει κίνητρο για μια εταιρεία εάν θα δημοσιεύσει ξεχωριστή περιβαλλοντική έκθεση (environmental report) . Όλα εξαρτώνται από την διάθεση του εκάστοτε Γενικού Διευθυντή , τα κίνητρα και τις πολιτικές του.³⁰

Οι ετήσιες εκθέσεις (annual reports) συνιστώνται ως στοιχείο πληροφόρησης γιατί πρόκειται για νομοθετημένες εκθέσεις που περιλαμβάνουν υποχρεωτικές και μη αναφορές σχετικές με μεγέθη και στοιχεία των εταιρειών, είναι εύκολα προσβάσιμες και είναι από όλους αποδεκτές ως κύριο στοιχείο πληροφόρησης. Από την άλλη όμως πλευρά είναι χρονοβόρες στην δημιουργία τους και απαιτούν

---

²⁹ ACCA (1995), “ An Introduction to Environmental Accounting as a Business Tool”, key concepts and terms

³⁰ Deggan C. “The Materiality of environmental information to users of annual reports”

κόστος τόσο ως προς την συλλογή των στοιχείων τους όσο και ως προς την δημοσίευσή τους. Από την πλευρά τους τα στελέχη οφείλουν να κάνουν σωστή κατανομή του χώρου ώστε να ανταποκρίνονται στα θέματα που επιθυμούν να παρουσιάσουν σε κάθε ενότητα.

Σχετικά με τις περιβαλλοντικές εκθέσεις (environmental reports) ,κάθε χώρα ανταποκρίνεται διαφορετικά στην δημοσιοποίησή τους. Στην Γερμανία για παράδειγμα, η δημοσίευση περιβαλλοντικών εκθέσεων είναι αρκετά συχνή. Το Ινστιτούτο ερευνών που είναι σχετικό με οικολογικά θέματα ανάγκασε πολλές από τις εταιρείες να δημοσιεύουν περιβαλλοντική έκθεση. Έτσι στην Γερμανία κάθε εταιρεία που ασχολείται με θέματα έρευνας και ανάπτυξης καθώς και εταιρείες που έχουν περιβαλλοντικό αντίκτυπο, όπως αυτές που δραστηριοποιούνται στον χημικό κλάδο , στον κλάδο ενέργειας και πετρελαίου, υποχρεούται να παρέχουν πλήρη περιβαλλοντική πληροφόρηση.³¹

Διαφορά όμως υπάρχει όχι μόνο μεταξύ των χωρών σχετικά με την δημιουργία περιβαλλοντικών εκθέσεων, αλλά και μεταξύ των οργανισμών. Οι περιβαλλοντικές εκθέσεις διαφέρουν ανάλογα με το προφίλ της εταιρείας, την περιβαλλοντική της πολιτική, τους στόχους και τις δραστηριότητές της, την συμμόρφωσή της με αρχές και πρότυπα, το σύστημα διαχείρισης που έχει και τις διεργασίες που ακολουθεί.

---

³¹ Guthrie J.E and Mathews M.R (1985) “ Corporate social accounting in Australasia” Research in corporate social performance and policy, σελίδες 251-277

Το ότι οι αρχές θέτουν κάποια καλούπια για την δημιουργία των περιβαλλοντικών εκθέσεων δεν θα πρέπει να ανησυχεί τις εταιρείες για το εάν θα πρέπει να αποκαλύπτουν όλες τις πληροφορίες ή όχι. Είναι για όλους χρήσιμο, τόσο για την εταιρεία όσο και για τους καταναλωτές να γνωρίζουν ότι τα περιβαλλοντικά στοιχεία που παρουσιάζονται στις εταιρικές εκθέσεις είναι αληθινά και ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.³²

Για την επιλογή και συγκέντρωση των παραπάνω πληροφοριών ζητήθηκε από όλες τις εταιρείες (με όλα τα διαθέσιμα μέσα) να προμηθεύσουν τα κατάλληλα στοιχεία με αντίγραφα ετήσιας (annual report) και περιβαλλοντικής έκθεσης (environmental report) (όπου αυτό ήταν δυνατόν) για το έτος 2003 ενώ αρκετές πληροφορίες αντλήθηκαν και από το διαδίκτυο και την ιστοσελίδα της κάθε εταιρείας ξεχωριστά (internet).

3.4 Μέθοδος έρευνας

Όπως κανείς εύκολα αντιλαμβάνεται, η καταγραφή και καταμέτρηση των περιβαλλοντικών πληροφοριών δεν μπορεί να γίνει αριθμητικά και ποσοτικά. Γι αυτό και στην συγκεκριμένη εργασία, η μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι συγκριτική και ποιοτική όπως και κάθε άλλη μέθοδος που ως σήμερα έχει χρησιμοποιηθεί για την καταγραφή περιβαλλοντικών πληροφοριών. Τα στοιχεία που επιλέχθηκαν ως βάση δεδομένων για την έρευνα συλλέχθηκαν μέσω της content ανάλυσης. Η content ανάλυση χρησιμοποιείται ευρέως στις εταιρικές

---

³² Guthrie J.E and Mathews M.R (1985) “ Corporate social accounting in Australasia” Research in corporate social performance and policy, σελίδες 251-277

περιβαλλοντικές έρευνες (Guthrie & Mathes 1985, Zeghal & Ahmed 1990). Σύμφωνα με τον Gray (1995) ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά αυτής της ανάλυσης είναι τα στοιχεία που συλλέγονται να ικανοποιούν τις δοκιμές, να είναι αξιόπιστα, να συλλέγονται συστηματικά και να είναι γενικώς αποδεκτά από όλους. Επιπλέον θα πρέπει να υπάρχει σαφής διάκριση των στοιχείων που άμεσα σχετίζονται με την έρευνα και των στοιχείων που είναι λιγότερο σχετικά ως προς αυτήν. Επιπρόσθετα η content ανάλυση απαιτεί από τους εργαζόμενους πλήρη αναφορά σχετικά με τα στοιχεία, διαθεσιμότητα πληροφοριών και απόλυτη συνεργασία και κατανόηση μεταξύ τους.³³

Οι περισσότερες από τις έρευνες που έχουν γίνει χρησιμοποιούν ως μεθοδολογία την content ανάλυση. Αποτελεί την πιο κοινή μέθοδο για εκτιμήσεις περιβαλλοντικών εκθέσεων. Ο Krippendorff (1980) αναγνωρίζει τρία στοιχεία που καθιστούν την μέθοδο αξιόπιστη: την σταθερότητα, την αναπαραγωγή και την ακρίβεια. Η μέτρηση της αξιοπιστίας είναι αρκετά δύσκολη όπως και η κωδικοποίηση και η καταγραφή των στοιχείων που θα αξιολογηθούν. Όσο τα στοιχεία αυξάνονται τόσο αυξάνει και η πιθανότητα λάθους.

Ένα σημαντικό πρόβλημα της content ανάλυσης σχετίζεται με την μέτρηση του κειμένου, δηλαδή αν θα μετρηθεί με βάση τις λέξεις, τις σελίδες ή τις προτάσεις. Οι σελίδες είναι πιο αξιόπιστες σαν μονάδα μέτρησης της πληροφορίας, αφού τόσο οι προτάσεις όσο και οι λέξεις μεμονωμένα δεν έχουν κάποιο ιδιαίτερο

---

³³ Guthrie J.E and Mathews M.R (1985) “ Corporate social accounting in Australasia” Research in corporate social performance and policy, σελίδες 251-277

νόημα. Στην εργασία αυτή , το ειδικό υπόδειγμα συλλογής των περιβαλλοντικών στοιχείων γίνεται με βάση τις γραμμές που αντιστοιχούν σε μία σελίδα A4.

3.5 Επεξήγηση μεθόδου

Το πιο σημαντικό για μια έρευνα είναι η σαφήνεια του θέματος από τον ερευνητή. Ελαφρώς προσαρμοσμένοι στην σημασία που δίνει ο Gray (1987) στην εταιρική αναφορά, ως περιβαλλοντική λογιστική και ανάλυση ορίζεται η διαδικασία επικοινωνίας των περιβαλλοντικών επιδράσεων στους οργανισμούς. Δεν αφορά μόνο οικονομικές πράξεις και αναλύσεις αλλά επεκτείνεται και αναφέρεται σε όλες τις ομάδες ενδιαφερομένων εντός και εκτός επιχείρησης. Ο όρος εμπλέκει εκτενώς την υπευθυνότητα των οργανισμών πέρα από τον παραδοσιακό τους ρόλο με το να προμηθεύουν με οικονομικές πληροφορίες όχι μόνο ιδιοκτήτες κεφαλαίου αλλά και πλήθος άλλων ενδιαφερομένων. Η επέκταση αυτή βασίστηκε στην υπόθεση ότι σήμερα οι επιχειρήσεις έχουν περισσότερες ευθύνες πέρα από το να δημιουργούν οικονομικά οφέλη και κέρδη στους επενδυτές (Gray 1987) ³⁴

3.6 Καταμέτρηση και συλλογή στοιχείων

Η content ανάλυση υποστηρίζει ότι όσα περισσότερα στοιχεία εξετάζονται και συλλέγονται τόσο καλύτερα και αντικειμενικότερα είναι τα συμπεράσματα που βγαίνουν από μια έρευνά . Προσοχή απαιτείται στην επικέντρωση των στοιχείων που αφορούν άμεσα το θέμα που εξετάζεται . Η επέκταση σε αναφορές άσχετες

---

³⁴ Gray R.H, Owen D. and Mauders K. (1987) “ Corporate Social Reporting: Accounting and Accountability, Prentice Hall

με το αντικείμενο μελέτης μπορεί να οδηγήσει σε αποπροσανατολισμό της έρευνας . Κύριος σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι να καταγράψει την ποιότητα των περιβαλλοντικών πληροφοριών όπως αυτές αποκαλύπτονται από τις τρεις επιλεγμένες πηγές πληροφόρησης(ετήσιες αναφορές, περιβαλλοντικές αναφορές και ιστοσελίδα στο διαδίκτυο, annual- environmental reports, internet) τόσο για τις αγγλικές όσο και για τις γερμανικές χημικές εταιρείες.

Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιείται ένα ειδικό υπόδειγμα για την συλλογή των περιβαλλοντικών πληροφοριών που περικλείονται στις παραπάνω πηγές. Τα στοιχεία καταγράφονται με βάση τις γραμμές που υπάρχουν σε μία σελίδα, τον αριθμό των εικόνων, τα διαγράμματα και τις γραφικές παραστάσεις που εμφανίζονται στις αντίστοιχες σελίδες. Οι γραμμές που καταγράφονται ισοδυναμούν σε μια πλήρη A4 σελίδα και αυτό γιατί πολλές εταιρείες ενώ καταλαμβάνουν αρκετό χώρο για αναφορά σε περιβαλλοντικά στοιχεία, τα κενά που υπάρχουν μεταξύ των σελίδων είναι τόσα πολλά , που τα στοιχεία αυτά ισοδυναμούν τελικά σε λιγότερες σελίδες A4.³⁵

Ο επομένως πίνακας (3) δείχνει το ιδιαίτερο υπόδειγμα στο οποίο βασίζεται αυτή η διαδικασία.

---

³⁵ Gray R.H, Owen D. and Mauders K. (1987) “ Corporate Social Reporting: Accounting and Accountability, Prentice Hall

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ									
Όνομα εταιρείας	Έτος		Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων			
	Συνολικές σελίδες		Συνολικός αριθμός εικόνων						
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003								
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο		
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές									
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες									
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα									
Πληροφορίες προϊόντων									
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων									
Έρευνα και ανάπτυξη									
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα									
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες									

Πηγή : Gray R.H, Owen D. and Mauders K. (1987) “ Corporate Social Reporting: Accounting and Accountability, Prentice Hall ,
 Gray, R.H, Kouhy R and Lavers S. (1995a), “ Corporate social and environmental reporting: a review of the literature and a longitudinal study of UK disclosures” σελίδες 47-77

3.7 Περιορισμοί της έρευνας

Στο σημείο αυτό είναι απαραίτητο να αναφερθούν κάποιοι περιορισμοί ώστε να αποτυπωθούν με μεγαλύτερη ακρίβεια τα τελικά αποτελέσματα της έρευνας. Ως προς τις περιβαλλοντικές πληροφορίες, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, η καταμέτρησή τους θα βασιστεί στις γραμμές των σελίδων, στις εικόνες και τις γραφικές παραστάσεις που περιλαμβάνονται στις επιλεγμένες πηγές πληροφόρησης του δείγματος (ετήσιες εκθέσεις, περιβαλλοντικές εκθέσεις, ιστοσελίδα εταιρειών στα διαδίκτυο). Ειδικότερα, το μήκος των γραμμών της σελίδας θα μετρηθεί ισοδύναμα με σελίδα A4. Αυτή η διαδικασία είναι σχετικά δύσκολη αφού περιέχει αρκετά υποκειμενικά στοιχεία. Είναι δύσκολο να αποτυπωθεί πλήρως η πληροφόρηση, αφού στις περισσότερες περιπτώσεις οι εικόνες και οι γραφικές παραστάσεις περικλείονται ανάμεσα στις γραμμές και στις σελίδες. Πέρα από αυτό, κάποιες εταιρείες χωρίζουν την κάθε σελίδα σε 2 ή 3 στήλες για να παρουσιάσουν τις πληροφορίες τους. Γι αυτό και χρειάζεται αρκετή προσοχή ώστε να καταγραφούν όσο το δυνατόν πληρέστερα οι περιβαλλοντικές πληροφορίες.

Πέρα από τους παραπάνω περιορισμούς, η παρούσα έρευνα εξασφαλίζει μια αρκετά ικανοποιητική αντίληψη των περιβαλλοντικών πληροφοριών που ανακαλύπτονται τόσο στην Αγγλία όσο και στην Γερμανία δίνοντας μία νέα προοπτική στον τομέα της περιβαλλοντικής λογιστικής ανάλογα με τις απαιτήσεις που θέτουν οι χώρες που οι εκάστοτε εταιρείες δραστηριοποιούνται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

4.1 Εισαγωγή

Μετά την παρουσίαση των χωρών που μελετώνται και την μέθοδο ανάλυσης πάνω στην οποία στηρίζεται η έρευνα της συγκεκριμένης εργασίας για την συλλογή και καταμέτρηση των περιβαλλοντικών πληροφοριών, είναι σκόπιμο στο κεφάλαιο αυτό να αναφερθούν τα στοιχεία και οι πληροφορίες που συλλέχθηκαν από τις τρεις επιλεγμένες πηγές πληροφόρησης (ετήσια έκθεση , περιβαλλοντική έκθεση, ιστοσελίδα στο διαδίκτυο) τόσο για τις γερμανικές όσο και για τις αγγλικές χημικές εταιρείες.

4.2 Περιβαλλοντική λογιστική αγγλικών χημικών εταιρειών

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, η αγγλικές χημικές εταιρείες διακρίνονται σε τρεις τομείς ,στις χημικές εταιρείες ανεπτυγμένων προϊόντων, στις κοινές χημικές εταιρείες και στις χημικές εταιρείες εξειδικευμένων προϊόντων. Η διάκριση αυτή γίνεται ανάλογα με τα προϊόντα στα οποία εξειδικεύεται η κάθε εταιρεία. Η συλλογή περιβαλλοντικών πληροφοριών θα γίνει με βάση αυτό τον διαχωρισμό. Συγκεκριμένα στις χημικές εταιρείες ανεπτυγμένων προϊόντων (advanced chemicals) μελετώνται 6 εταιρείες, η British Vita, η Dyson Group, η Porvair plc, η

Scapa, η Victrex και η Zotefoams. Στις χημικές κοινές εταιρείες (common chemicals) ανήκει μόνο η εταιρεία Boc Group plc και στις εξειδικευμένες εταιρείες (specialty chemicals) εξετάζονται 11 εταιρείες και συγκεκριμένα οι Aerobox plc, Croda International plc, Delta, 3DM Worldwide, Elementis, European Colour plc, Johnson Matthey , Imperial Chemical Industry, Teijin , Yorkshire Group, Yule Catto

British Vita

Η εταιρεία British Vita δραστηριοποιείται στον χώρο της τεχνολογίας πολυμερών. Χωρίζεται σε τρία τμήματα, στο τμήμα πολυμερών κυττάρων, στα βιομηχανικά πολυμερή και στο τμήμα των υφάνσεων. Διαθέτει 100 καταστήματα σε 21 χώρες και απασχολεί γύρω στους 9000 εργαζόμενους. Η εταιρεία δίνει ιδιαίτερη σημασία στην οικονομική της κατάσταση και υποστηρίζει ότι μια καλή χρηματοοικονομική θέση οδηγεί σε πλεόνασμα κεφαλαίου και επομένως σε βελτίωση της θέσης των μετόχων της.³⁶

Στην ετήσια έκθεση (annual report) και συγκεκριμένα στις σελ. 16-17, υπάρχει ειδική ενότητα που αναφέρεται στο περιβάλλον. Η εταιρεία παράγει ανακυκλώσιμα προϊόντα και έτσι δεν έχει μεγάλες εκπομπές αποβλήτων στο περιβάλλον. Στόχοι της είναι η μείωση κατανάλωσης νερού , ενέργειας και διοξειδίου του άνθρακα. Απαιτεί από τους προμηθευτές της ανακυκλώσιμα, αποτελεσματικά στο κόστος και καινοτόμα προϊόντα. Υποστηρίζει ότι κάθε τι επικίνδυνο πρέπει να αντικαθιστάται από κάτι λιγότερο

---

³⁶ Ετήσια έκθεση εταιρείας British Vita (2003)

επικίνδυνο, πράγμα που αιτιολογεί την ανακύκλωση όλων των ελαττωματικών εμπορευμάτων της. Έχει πιστοποιητικό ISO 14001, 9000 και 9001 και το 2003 κέρδισε το βραβείο καλύτερης προσπάθειας για το περιβάλλον.³⁷

Η εταιρεία δεν έχει δημοσιεύσει περιβαλλοντική έκθεση.

Στην ιστοσελίδα της έχει ειδικό link για το περιβάλλον. Εκεί υποστηρίζεται ότι η εταιρεία προσπαθεί 100% για την φροντίδα του περιβάλλοντος, συμμορφώνεται με όλα τα πρότυπα ενώ είναι από τις πρώτες εταιρείες στην Αγγλία που κάνει έρευνες για το περιβάλλον. Τέλος σε συνεργασία με την κυβέρνηση και άλλους οργανισμούς συμμετέχει σε προγράμματα μείωσης κατανάλωσης ενέργειας καθώς και ανακύκλωσης προϊόντων.³⁸

---

³⁷Ετήσια έκθεση British Vita (2003)

³⁸www.Britishvita.com

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ BRITISH VITA

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ BRITISH VITA										
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			13	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων			2
BRITISH VITA	Συνολικές σελίδες	0.5	Συνολικός αριθμός εικόνων			3				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003									
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο			
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	5	0	0	0	0	0	1	0	0	
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	1	0	0	0	0	0	1.5	0	0	
Πληροφορίες προϊόντων	3	0	0	0	0	0	1.5	0	0	
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Έρευνα και ανάπτυξη	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	2	0	0	0	0	0	1	0	

Πηγή: Ετήσια έκθεση British vita (2003) & www.Britishvita.com

Dyson Group

Η εταιρεία Dyson Group έχει εξελιχθεί τα τελευταία χρόνια από παραδοσιακή αγγλική εταιρεία σε εταιρεία υψηλής τεχνολογία που προμηθεύει με τα προϊόντα της, κυρίως ίνες, βιομηχανίες αυτοκινήτων, κεραμικών, μετάλλων, γυαλιού, ηλεκτρονικών προϊόντων κ.α. Το 1999 συγχωνεύτηκε με την εταιρεία Saffil αυξάνοντας έτσι την δυναμική της. Η εταιρεία δεν διαθέτει περιβαλλοντική πληροφόρηση σε καμία από τις πηγές που έχουμε επιλέξει (ετήσια έκθεση, περιβαλλοντική έκθεση και ιστοσελίδα στο διαδίκτυο) ενώ το μόνο στοιχείο που δίνεται είναι ότι η εταιρεία επενδύει σε έρευνα και ανάπτυξη πιστεύοντας ότι η ανάπτυξη των προϊόντων της θα οδηγήσει στην μακροχρόνια επιτυχία της (annual report,σελίδα 15) . Επίσης δεν έχει δημοσιεύσει ποτέ περιβαλλοντική έκθεση .

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ DYSON GROUP

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ DYSON GROUP										
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			2	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων			0
DYSON GROUP	Συνολικές σελίδες	0	Συνολικός αριθμός εικόνων			0				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003									
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο			
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Έρευνα και ανάπτυξη	2	0	0	0	0	0	0	0	0	
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Πηγή: Ετήσια έκθεση Dyson Group (2003) & www.Dyson-Group.com

Porvair plc

Η Porvair plc είναι μια εταιρεία που δραστηριοποιείται στον κλάδο των advanced χημικών εταιρειών με εξειδίκευση σε ειδικά φίλτρα και υλικά υψηλών τεχνολογιών. Η εταιρεία παρόλο που λειτουργεί σε έναν πολύ επικίνδυνο τομέα για το περιβάλλον, δεν αναφέρει και πολλά για την περιβαλλοντική της πολιτική. Δεν έχει δημοσιεύσει καμία περιβαλλοντική έκθεση και τα στοιχεία που αναφέρονται στις άλλες πηγές της σχετικά με το περιβάλλον είναι αρκετά περιορισμένα.³⁹

Στην ετήσια έκθεση (annual report) το μόνο που αναφέρεται για το περιβάλλον , είναι ότι τα προϊόντα της εταιρείας πωλούνται και χρησιμοποιούνται προς όφελος για το περιβάλλον.

Τα περισσότερα περιβαλλοντικά στοιχεία αναφέρονται στην ιστοσελίδα της. Υπάρχει ειδικό link όπου υποστηρίζεται η προσπάθεια που κάνει η εταιρεία για την προστασία του περιβάλλοντος. Τα φίλτρα που παράγει έχουν ως σκοπό την μείωση της μόλυνσης και την καλύτερη ποιότητα του αέρα. Η εταιρεία παράγει και ειδικά περιβαλλοντικά προϊόντα που προστατεύουν από ραδιενέργεια και βελτιώνουν την ποιότητα ζωής των πελατών της. Τέλος γίνεται λόγος για το είδος της συσκευασίας και την χρησιμοποίηση πρώτων υλών που γίνονται με βάση περιβαλλοντικά πρότυπα.⁴⁰

---

³⁹ Ετήσια έκθεση εταιρείας Porvair plc (2003)

⁴⁰ www.Porvair.com

Ίσως ένας από τους λόγους που η εταιρεία Porvair δεν κάνει λόγο για το περιβάλλον, ενώ στην ουσία ενδιαφέρεται για αυτό, είναι το γεγονός ότι τα ίδια τα προϊόντα που παράγει γίνονται για την προστασία και την βελτίωσή του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ PORVAIR PLC

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ PORVAIR PLC									
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003		Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας	30	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων	0		
PORVAIR	Συνολικές σελίδες	1		Συνολικός αριθμός εικόνων	11				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003								
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο		
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	30	11	0
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Έρευνα και ανάπτυξη	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή: Ετήσια έκθεση Porvair plc (2003) & www.porvair.com

Scapa

Η εταιρεία Scapa σχεδιάζει και κατασκευάζει ταινίες, φιλμ και άλλα συστατικά που χρησιμοποιούνται για την ταξινόμηση, την προστασία και την επισκευή διαφόρων προϊόντων. Η εταιρεία έχει σαφή πολιτική για την περιβαλλοντική προστασία. Απαιτεί τα προϊόντα της να έχουν ολοκληρωμένο κύκλο ζωής, οι πρώτες ύλες που χρησιμοποιεί έχουν ελάχιστο αντίκτυπο στο περιβάλλον, τα υλικά που χρησιμοποιεί σε συσκευασία και αποθήκευση είναι φιλικά στο περιβάλλον, ανακυκλώνει και επαναχρησιμοποιεί κάθε άχρηστο της παραγωγικής διαδικασίας, συμμορφώνεται με την περιβαλλοντική νομοθεσία, οι εργαζόμενοί της διακατέχονται από περιβαλλοντική συνείδηση και προσπαθεί να εφαρμόζει σωστή περιβαλλοντική πολιτική σε όλους τους τομείς. Με την έρευνα και ανάπτυξη προσπαθεί να εφαρμόσει διαδικασίες φιλικές στο περιβάλλον. Τα τελευταία χρόνια η εταιρεία έχει πετύχει μείωση της κατανάλωσης πετρελαίου, αερίου, ηλεκτρισμού κατά ένα μεγάλο ποσοστό.⁴¹

Στην ετήσια έκθεση της εταιρείας (annual report), γίνεται λόγος και για το περιβαλλοντικό σύστημα διοίκησης που η εταιρεία διαθέτει σύμφωνα με το οποίο κάθε στέλεχος είναι υπεύθυνο να ελέγχει την εφαρμογή περιβαλλοντικών προτύπων στον τομέα που δραστηριοποιείται. Τέλος στην ιστοσελίδα της αναφέρεται και ότι η επιχείρηση κατά καιρούς εκπαιδεύει τους εργαζόμενούς της με ειδικά σεμινάρια ώστε να αποκτήσουν σωστή περιβαλλοντική συνείδηση.

Η εταιρεία δεν έχει δημοσιεύσει περιβαλλοντική έκθεση.

---

⁴¹ Ετήσια έκθεση εταιρείας Scapa & www.scapa.com

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ SCAPA

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ SCAPA										
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			43	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων			12
SCAPA	Συνολικές σελίδες	2	Συνολικός αριθμός εικόνων			0				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003									
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο			
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	5	0	0	0	0	0	5	0	0	
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	11.5	0	6	0	0	0	11.5	0	6	
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	2	0	0	0	0	0	2	0	0	
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Έρευνα και ανάπτυξη	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	3	0	0	0	0	0	3	0	0	

Πηγή: Ετήσια έκθεση Scapa (2003) & www.scapa.com

Victrex

Η Victrex είναι μια εταιρεία καινοτόμος, που κατέχει ηγετική θέση στην κατασκευή και χρησιμοποίηση πολυμερών συστατικών. Στην σελίδα 17 της ετήσιας έκθεσης (annual report) υπάρχει ειδική ενότητα που αναφέρεται στο περιβάλλον. Η εταιρεία ενεργεί συλλογικά στον έλεγχο και την προστασία του περιβάλλοντος. Από τον Γενικό Διευθυντή μέχρι και το κατώτερο στέλεχος, όλοι είναι υπεύθυνοι για περιβαλλοντική πολιτική. Υπάρχει ετήσιος ειδικός προϋπολογισμός για το περιβάλλον και η πολιτική σε ότι σχετίζεται με αυτό είναι από την αρχή του έτους ξεκάθαρη. Καλός συνδυασμός ασφάλειας-υγιεινής-περιβάλλοντος ισοδυναμεί με επιχειρηματική επιτυχία . Η εταιρεία συμμορφώνεται με τα περιβαλλοντικά πρότυπα και παρακολουθεί τακτικά τα υπολείμματα προς το περιβάλλον. Ποτέ η εταιρεία δεν έχει πληρώσει κάποιο πρόστιμο για περιβαλλοντική ατασθαλία. Η πολιτική του group όσο αφορά το περιβάλλον είναι ο προσδιορισμός των περιβαλλοντικών κινδύνων, η εφαρμογή μέτρων ελέγχου προς αυτό, η περιβαλλοντική συνείδηση και συνεισφορά των εργαζομένων της στο περιβάλλον, η ανακάλυψη καινοτόμων περιβαλλοντικών λύσεων.⁴²

Η εταιρεία δεν έχει δημοσιεύσει καμία περιβαλλοντική έκθεση ενώ στην ιστοσελίδα της τα περιβαλλοντικά στοιχεία είναι ίδια ακριβώς με αυτά που περιγράφονται στην ετήσια έκθεση.

---

⁴² Ετήσια έκθεση εταιρείας Victrex & www.victrex.com

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ VICTREX

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ VICTREX										
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			13	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων			0
VICTREX	Συνολικές σελίδες	0.5	Συνολικός αριθμός εικόνων			0				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003									
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο			
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	2	0	0	0	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	7	0	0	0	0	0	0	0	0	
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Έρευνα και ανάπτυξη	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	3	0	0	0	0	0	0	0	0	

Πηγή: Ετήσια έκθεση Victrex (2003) & www.victrex.com

Zotefoams

Η Zotefoams είναι μια εταιρεία κατασκευής αφρολέξ που τα προϊόντα της χρησιμοποιούνται ευρέως στον αθλητισμό, την υγεία, τις κατασκευές και άλλες βιομηχανίες. Η εταιρεία ακολουθεί ιδιαίτερη πολιτική σε θέματα που αφορούν την ασφάλεια, την υγιεινή και το περιβάλλον. Όλοι είναι υπεύθυνοι για την σωστή αντιμετώπιση των παραπάνω τομέων, από τον Γενικό Διευθυντή μέχρι τον κατώτερο εργαζόμενο ο οποίος ελέγχει αν όλα λειτουργούν σύμφωνα με αυτά που συλλογικά έχουν αποφασιστεί να γίνουν. Η εταιρεία συμμορφώνεται με το ISO 14001 και χρησιμοποιεί φιλικούς προς το περιβάλλον τρόπους κατασκευής των προϊόντων της χρησιμοποιώντας και παράγοντας μη τοξικά προϊόντα.⁴³

Η εταιρεία δεν δημοσιεύει περιβαλλοντική έκθεση

Η αναφορά για το περιβάλλον στην ιστοσελίδα της είναι εκτενής ενώ υπάρχουν και δύο διαγράμματα. Πρωταρχικό μέλημα της εταιρείας είναι η ελαχιστοποίηση των αρνητικών της επιδράσεων στο περιβάλλον. Η εταιρεία έχει συγκεκριμένες διαδικασίες και θέματα για το περιβάλλον και προσπαθεί μέσω καινοτόμων λύσεων να μειώσει τις σπατάλες πρώτων υλών. Οι περιβαλλοντικοί της στόχοι τίθενται ετησίως με προτεραιότητα το μέγιστο όφελος για το περιβάλλον. Οι εργαζόμενοι εκπαιδεύονται ώστε να αποκτήσουν περιβαλλοντική συνείδηση και η εταιρεία ακολουθώντας τους νόμους και τις κυβερνητικές πολιτικές συμμορφώνεται με τις εκάστοτε καταστάσεις. Η συμμόρφωση με την νομοθεσία

---

⁴³ Ετήσια έκθεση εταιρείας Zotefoams(2003)

και τα πρότυπα έχουν ως συνέπεια την συνεχή βελτίωση της περιβαλλοντικής της πολιτικής .⁴⁴

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΖΟΤΕΦΟΑΜΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΖΟΤΕΦΟΑΜΣ									
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας	51	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων	1			
ZOTEFOAMS	Συνολικές σελίδες	2	Συνολικός αριθμός εικόνων	0					
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003								
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο		
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	0	0	0	0	0	0	24	0	0
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	0	0	0	8	3	0
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	4.5	0	0
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	2	0	0	0	0	0	8	0	1
Έρευνα και ανάπτυξη	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	3	0	0	0	0	0	1.5	0	0
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή: Ετήσια έκθεση Zotefoams (2003) & www.zotefoams.com

⁴⁴ www.zotefoams.com

Boc Group Plc

Η Boc Group είναι διεθνής εταιρεία στον κλάδο των βιομηχανιών αερίου και ηλεκτρικών τεχνολογιών που εξυπηρετεί 2εκ. πελάτες σε περισσότερες από 50 χώρες .Απασχολεί 44,500 εργαζόμενους, και οι πωλήσεις έφτασαν το 2003 τα 2,3 δις.Διαπραγματεύεται τόσο στο χρηματιστήριο του Λονδίνου όσο και της Νέας Υόρκης. Συμμορφώνεται με τα αγγλικά πρότυπα και δίνει μεγάλη σημασία στην κοινωνική υπευθυνότητα. Σύμφωνα με την αναφορά του Γενικού Διευθυντή της στην ετήσια έκθεση υποστηρίζεται ότι “ όταν εσύ είσαι υπεύθυνος, προκαλείς και τους άλλους να είναι το ίδιο σωστοί και υπεύθυνοι απέναντί σου “. Στην σελ.25 στην ετήσια έκθεση (annual report) υπάρχει ειδική ενότητα για περιβάλλον, την υγεία και την ασφάλεια. Κάθε εργαζόμενος συμμορφώνεται με τους περιβαλλοντικούς κανόνες και ο κώδικας επικοινωνίας μεταξύ τους είναι από τις σημαντικότερες αρχές της εταιρείας. Η Boc Group διαθέτει σύστημα διοίκησης για τα κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο . Η εταιρεία συμμορφώνεται με τα πρότυπα ISO 9000 και ISO 14001 που αφορούν την ποιότητα και το περιβάλλον αντίστοιχα.⁴⁵

Η πολιτική της για το περιβάλλον εξαρτάται από την πολιτική που ακολουθούν και οι άλλες εταιρείες του κλάδου .Η διοίκηση που ασχολείται με το συγκεκριμένο τομέα προσπαθεί να ολοκληρώσει τους περιβαλλοντικούς της στόχους ώστε η εταιρεία να οργανώνει κάθε χρόνο μια χρήσιμη και σωστή περιβαλλοντική έκθεση. Μεγάλη σημασία δίνει η εταιρεία στην διανομή και μεταφορά των προϊόντων της. Το τμήμα διανομής και εφοδιαστικής αλυσίδας κέρδισε το πρώτο

---

⁴⁵ Ετήσια έκθεση εταιρείας Boc Group plc (2003)

βραβείο μεταφοράς στο Λονδίνο για το έτος 2003 . Στόχοι της εταιρείας είναι ο σχεδιασμός οχημάτων με λιγότερο θόρυβο και χαμηλότερη κατανάλωση καυσίμων , η σωστή χρήση πρώτων υλών και η εκτέλεση εργασιών με όσο το δυνατόν καλύτερη αξιοποίησή τους. Παρόλο που η εταιρεία χρησιμοποιεί eco-efficient τεχνολογίες και συστήματα, κατά καιρούς πληρώνει πρόστιμα γιατί όλες οι εταιρείες του Group της δεν συμμορφώνονται με τους κανονισμούς.⁴⁶

Ως πρώτες ύλες η εταιρεία χρησιμοποιεί νάτριο, οξυγόνο και αργίλιο και προσπαθεί να μιήσει και άλλες εταιρείες που ενώ έχουν ιδέες δεν διαθέτουν χρήματα να βρουν περιβαλλοντικές λύσεις. Ενεργεί σε συνεργασία με τις εκάστοτε κυβερνήσεις, δημόσιες αρχές και οργανισμούς παρέχοντας επιχορηγήσεις και δωρεές σε ενέργειες βελτίωσης του περιβάλλοντος.⁴⁷

Ως προς την έρευνα και ανάπτυξη, η εταιρεία έχει επενδύσει αρκετά σε λύσεις και συστήματα που όχι μόνο δεν μολύνουν, αλλά βελτιώνουν το περιβάλλον. Το 2003 ξόδεψε 39,9 εκ. € για αυτούς τους σκοπούς.⁴⁸

Η εταιρεία δεν έχει δημοσιεύσει περιβαλλοντική έκθεση αλλά βρίσκεται στα άμεσα σχέδιά της.

Όσον αφορά την ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο, αναφέρεται το καινοτόμο πρόγραμμα της εταιρείας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η αύξηση των εξόδων της εταιρείας για το περιβάλλον ώστε να μπορεί να αντεπεξέλθει στον ανταγωνισμό. Υπάρχει ειδικό link για το περιβάλλον που αναφέρει τις τεχνολογίες

44, 45,46 Ετήσια έκθεση εταιρείας Bce Group Plc (2003)

που εφαρμόζει η εταιρεία για να ικανοποιεί όλους τους πελάτες της και το ειδικό σύστημα διαχείρισης που διαθέτει γύρω από περιβαλλοντικά θέματα. Σε άλλο link για την υπευθυνότητα σχετικά με το περιβάλλον αναφέρονται τα πρότυπα συμμόρφωσης που η εταιρεία διαθέτει. Στην ιστοσελίδα γίνεται λόγος και για μία έρευνα που έγινε από την KPMG για την εταιρεία όπου μελετώντας τα στοιχεία της για το περιβάλλον κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η εταιρεία παρέχει αρκετή πληροφόρηση για περιβαλλοντικά θέματα. Αυτό ήταν μία απόδειξη από την μεριά της εταιρείας προς τους ενδιαφερομένους για την περιβαλλοντική πολιτική και στρατηγική που η ίδια ακολουθεί.⁴⁹

---

⁴⁹ www.boc.com

ΠΙΝΑΚΑΣ 10 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΒΟC GROUP PLC

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΒΟC GROUP PLC										
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			63	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων			5
ΒΟC GROUP	Συνολικές σελίδες	2.5	Συνολικός αριθμός εικόνων			1				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003									
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο			
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	9	0	0	0	0	0	5	0	0	
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	20	0	0	0	0	0	0	1	0	
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	6	0	0	0	0	0	24	0	0	
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	5	0	0	0	0	0	0	
Έρευνα και ανάπτυξη	20	0	0	0	0	0	0	0	0	
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	6	0	0	0	0	0	1	0	0	
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Πηγή: Ετήσια έκθεση Βοc Group (2003) & www.boc.com

Aerobox

Η εταιρεία Aerobox είναι μια εταιρεία κατασκευής ινών ιδιαίτερα στις θερμοπλαστικές συνθέσεις οι οποίες εφαρμόζονται στις βιομηχανίες μεταφορών και στο αεροδιάστημα. Η εταιρεία δεν έχει δημοσιεύσει ποτέ ούτε και σκοπεύει στο άμεσο μέλλον κάποια περιβαλλοντική έκθεση. Όσον αφορά το διαδίκτυο, στην ιστοσελίδα της δεν γίνεται καμία αναφορά σχετικά με το περιβάλλον. Το ίδιο ισχύ και για την ετήσια έκθεση όπου όλα σχεδόν τα στοιχεία που εσωκλείει είναι χρηματοοικονομικά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΕΡΟΒΟΧ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΕΡΟΒΟΧ										
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			0	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων			0
AEROBOX	Συνολικές σελίδες	0	Συνολικός αριθμός εικόνων			0				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003									
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο			
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Έρευνα και ανάπτυξη	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Πηγή: Ετήσια έκθεση Aerobox (2003) & www.aeroboxplc.com

Croda International Plc

Η εταιρεία Croda είναι ηγέτης στον χώρο των εξειδικευμένων χημικών. Δραστηριοποιείται στον χώρο των πλαστικών, των κατασκευών, της υγείας και άλλων εξειδικευμένων βιομηχανιών. Σύμφωνα με τον Γενικό Διευθυντή της η εταιρεία μετά από πολλές προσπάθειες πέτυχε τους περιβαλλοντικούς της στόχους που είναι απαραίτητοι για μια επιτυχημένη επιχειρηματική πορεία. Το ότι η εταιρεία θεωρείται ηγέτης το χρωστάει στην καλή έρευνα και ανάπτυξη που διαθέτει. Στην ετήσια έκθεσή της (annual report), στις σελίδες 17-21, υπάρχει ειδική ενότητα για την υγεία, την ασφάλεια και το περιβάλλον. Αρχές της εταιρείας είναι η συμμόρφωση με την νομοθεσία και τους κανονισμούς, η βελτίωση της υγείας και του περιβάλλοντος, η αποκάλυψη νέων τρόπων διατήρησης ενέργειας, η παραγωγή καινοτόμων προϊόντων και διαδικασιών υγείας- ασφάλειας – περιβάλλοντος. Η εταιρεία διαθέτει σύστημα διαχείρισης για το περιβάλλον από το 1995 ενώ οι στόχοι της συνεχώς αναπροσαρμόζονται ανάλογα με τις απαιτήσεις και συνθήκες που επικρατούν. Το 2003 απέκτησε και πιστοποιητικό ISO 14001. Η εταιρεία ανακυκλώνει τα περισσότερα απόβλητά της και προσπαθεί χρόνο με το χρόνο να τα μειώνει. Στους στόχους και στις άμεσες προτεραιότητες της τα επόμενα χρόνια είναι και το περιβάλλον.⁵⁰

Η εταιρεία δεν δημοσιεύει περιβαλλοντική έκθεση.

Στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο αναφέρεται ότι οι περισσότερες πρώτες ύλες που χρησιμοποιεί η εταιρεία για την παραγωγή των προϊόντων της προέρχονται

---

⁵⁰ Ετήσια έκθεση εταιρείας Croda International Plc (2003)

από βιολογικές και φυσικές πηγές. Σχετικά με την μεταφορά των προϊόντων της έχει δημιουργήσει ειδικό δίκτυο με το οποίο μειώνει στο ελάχιστο την έκταση της προμηθευτικής αλυσίδας εξυπηρετώντας έτσι γρηγορότερα και καλύτερα τους πελάτες της. Προσπαθεί να μειώσει όσο το δυνατόν την κατανάλωση διοξειδίου του άνθρακα και νερού καθώς και την κατανάλωση ενέργειας.⁵¹

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ CRODA INTERNATIONAL PLC

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ CRODA INTERNATIONAL											
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003			Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			99		Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων	5
CRODA PLC	Συνολικές σελίδες	4			Συνολικός αριθμός εικόνων			0			
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003										
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο				
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.		
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	26	0	0	0	0	0	9	0	0		
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	3	0	0	0	0	0	0	0	0		
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	2	0	0	0	0	0	0	0	0		
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	24	0	0	0	0	0	35	0	5		
Έρευνα και ανάπτυξη	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0		

Πηγή: Ετήσια έκθεση Croda International (2003) & www.croda.com

⁵¹ www.croda.com

Delta

Η εταιρεία Delta είναι μια διεθνής βιομηχανία που διαπραγματεύεται στο χρηματιστήριο του Λονδίνου αλλά δραστηριοποιείται και σε άλλες χώρες εκτός από την Αγγλία όπως Αυστρία, Νότια Αφρική, Αμερική, Ασία. Είναι κύριος προμηθευτής μπαταριών, κατασκευών ατσαλιών και αλουμινίου ενώ με τα προϊόντα της προμηθεύει ορυχεία και άλλες κατασκευαστικές βιομηχανίες.⁵²

Η εταιρεία παρόλο το μέγεθός της, θεωρείται από τις μεγαλύτερες στον κλάδο της, δεν αναφέρει πολλά στοιχεία για το περιβάλλον. Δεν δημοσιεύει περιβαλλοντική έκθεση ενώ ούτε στην ιστοσελίδα της γίνεται κάποια αναφορά για το περιβάλλον. Η μόνη και μικρή περιβαλλοντική αναφορά γίνεται στην ετήσια έκθεση της εταιρείας (annual report). Στην σελίδα 12 υπάρχει ξεχωριστή ενότητα στα θέματα ασφάλειας, υγείας και περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα για το περιβάλλον, η εταιρεία χρησιμοποιεί τις καλύτερες τεχνικές για μείωση άχρηστων υλικών και αποβλήτων ενώ κύριος στόχος της είναι ενέργειες για ελαχιστοποίηση της αρνητικής επίδρασης ως προς το περιβάλλον. Το Group σκοπεύει να προωθήσει περιβαλλοντική τεχνολογία και πληροφόρηση σε όλες τις εταιρείες του, ώστε αυτές να λειτουργούν με βάση περιβαλλοντικά πρότυπα και να διαθέτουν συστήματα περιβαλλοντικής διοίκησης.⁵³

50,51,Ετήσια έκθεση εταιρείας Delta (2003)

ΠΙΝΑΚΑΣ 13 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ DELTA

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ DELTA									
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003		Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας	5		Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων	0	
DELTA	Συνολικές σελίδες			Συνολικός αριθμός εικόνων	0				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003								
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο		
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Έρευνα και ανάπτυξη	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή: Ετήσια έκθεση Delta (2003) & www.deltapl.com

3DM Worldwide plc

Η εταιρεία 3DM Worldwide plc είναι μια εταιρεία που δραστηριοποιείται στον χώρο των χημικών υψηλής τεχνολογίας και είναι ηγέτης στην ανάπτυξη και προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών στον τομέα των πλαστικών. Βασίζεται πολύ σε έρευνα και ανάπτυξη ώστε να μπορεί να ανταπεξέλθει στις ολοένα και αυξανόμενες ανάγκες της τεχνολογίας.⁵⁴

Η ετήσια έκθεση της εταιρείας (annual report) δεν αναφέρει κάτι ειδικό για το περιβάλλον. Το μόνο που ίσως αξίζει να σημειωθεί, (σελίδα 8), είναι ότι το τελικό προϊόν της εταιρείας είναι ανακυκλώσιμο και ότι η ανακύκλωση πλαστικών και αποβλήτων θεωρείται κάτι σημαντικό για την εταιρεία και οποιαδήποτε ενίσχυση γύρω από αυτό θεωρείται δεδομένη. Έτσι η εταιρεία επενδύει σε έρευνα και ανάπτυξη ώστε να έχει τις κατάλληλες τεχνολογίες που θα την οδηγήσουν στο επιθυμητό αποτέλεσμα.⁵⁵

Η εταιρεία δεν δημοσιεύει περιβαλλοντική έκθεση .

Στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο αναφέρει σχετικά με το περιβάλλον ότι οι ενέργειες της στηρίζονται στην sustainable ανάπτυξη και ότι συνεχώς προσπαθεί για βελτίωση ποιότητας ζωής του ανθρώπου. Στόχοι της εταιρείας είναι η χρήση πρώτων υλών που δεν μολύνουν την ατμόσφαιρα, η συμμόρφωσή της με νομοθεσίες και περιβαλλοντικά πρότυπα και η δημιουργία συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης. Η εταιρεία έχει συνειδητοποιήσει την μεγάλη της

52,53 Ετήσια έκθεση εταιρείας 3DM Worldwide

επίδραση στο περιβάλλον και γι αυτό, θέτοντας περιβαλλοντικούς στόχους και ακολουθώντας πιστά την περιβαλλοντική νομοθεσία προσπαθεί να μειώσει την αρνητική επίδραση σε αυτό.⁵⁶

ΠΙΝΑΚΑΣ 14 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ 3DM WORLDWIDE

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ 3DM WORLDWIDE										
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			11	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων			0
3DM PLC	Συνολικές σελίδες	0,5	Συνολικός αριθμός εικόνων			0				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003									
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο			
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	0	0	0	2	0	0	
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Έρευνα και ανάπτυξη	9	0	0	0	0	0	0	0	0	
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Πηγή: Ετήσια έκθεση 3DM Worldwide (2003) & www.3dmworldwide.com

⁵⁶ www.3dmworldwide.com

Elementis

Η εταιρεία Elementis είναι μια εταιρεία που δραστηριοποιείται στον χώρο των εξειδικευμένων χημικών και συγκεκριμένα ασχολείται με χημικά πρόσθετα, χρωστικές βαφές, λάστιχα, χρώματα. Σύμφωνα με την άποψη του Γενικού Διευθυντή στην ετήσια έκθεση, τόσο οι εργαζόμενοι όσο και η διοίκηση της εταιρείας θα πρέπει να ενδιαφέρονται για το περιβάλλον. Στο ίδιο έγγραφο, στις σελίδες 24-28 αναφέρονται τα προγράμματα της εταιρείας σχετικά με την sustainable ανάπτυξή της. Η αναφορά σε θέματα sustainable ανάπτυξης είναι αρκετά εκτενής στην ετήσια έκθεση της εταιρείας. Στόχος της εταιρείας είναι ο σεβασμός προς τους άλλους και προς το περιβάλλον. Σημασία για αυτούς δε έχει μόνο το παρόν αλλά και το μέλλον. Στην επιτυχία οδηγεί η ισορροπία κοινωνικής, οικονομικής και οικολογικής ανάπτυξης. Η εταιρεία συμμορφώνεται σε περιβαλλοντικούς νόμους και πρότυπα. Προσπαθεί να παράγει λιγότερα άχρηστα και ελαττωματικά προϊόντα και να εκπέμπει όσο το δυνατόν λιγότερες βλαβερές ουσίες προς το περιβάλλον. Η πολιτική της εταιρείας απέναντι στο περιβάλλον είναι η ισορροπία οικονομικών πόρων που με την σειρά της οδηγεί σε μείωση αρνητικών επιπτώσεων ως προς αυτό. Τα περιβαλλοντικά ατυχήματα είναι σχεδόν ανύπαρκτα γεγονός που επιθυμούν να συνεχιστεί και στο μέλλον.^{57, 58}

Πολλά διαγράμματα συγκρίνουν διάφορα μεγέθη της εταιρείας σε σχέση με προηγούμενα χρόνια όπως κατανάλωση νερού και ενέργειας, εκπομπές αποβλήτων στον αέρα και το έδαφος. Σε όλα τα διαγράμματα παρατηρείται μείωση και συνεπώς βελτίωση της εταιρείας. Η χρησιμοποίηση φυσικών πρώτων

---

⁵⁷ Ετήσια έκθεση εταιρείας Elementis (2003)

⁵⁸ www.elementis.com

υλών μειώνει τις αρνητικές επιπτώσεις της εταιρείας στο περιβάλλον ενώ το 2003 ήταν η 4^η αγγλική εταιρεία στις διαδικασίες και τα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος.⁵⁹

Η εταιρεία δεν δημοσιεύει περιβαλλοντική έκθεση.

Στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο έχει ειδικό link για το περιβάλλον όπου τονίζει τις υποχρεώσεις της απέναντί του ώστε να οδηγηθεί σε sustainable ανάπτυξη. Αναφέρονται σχεδόν τα ίδια πράγματα που αναφέρονται και στην ετήσια έκθεση.

---

⁵⁹ Ετήσια έκθεση εταιρείας Elementis (2003)

ΠΙΝΑΚΑΣ 15 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ELEMENTIS

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ELEMENTIS									
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας	35	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων	4			
ELEMENTIS	Συνολικές σελίδες	1,5	Συνολικός αριθμός εικόνων	3					
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003								
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο		
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	4	1	0	0	0	0	9	0	0
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	7	1	0	0	0	0	0	0	0
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	2	0	0	0	0	0	1	0	0
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	10	0	4	0	0	0	0	0	0
Έρευνα και ανάπτυξη	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	2	1	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή: Ετήσια έκθεση Elementis (2003) & www.elementis.com

European Colour plc

Η European Colour plc είναι μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες εξειδικευμένων χημικών στην Αγγλία που δραστηριοποιείται στον χώρο των χρωστικών ουσιών. Οι πληροφορίες που δίνει για το περιβάλλον δεν είναι ανάλογες με το μέγεθός της. Ενώ πρόκειται για μια αρκετά μεγάλη εταιρεία, οι περιβαλλοντικές της πληροφορίες είναι σχεδόν ανύπαρκτες.⁶⁰

Η εταιρεία δεν δημοσιεύει περιβαλλοντική έκθεση ενώ και στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο δεν υπάρχει καμία αναφορά για το περιβάλλον. Το μόνο που αναφέρεται για αυτό είναι στην ετήσια έκθεση στην σελίδα 5 όπου περιγράφεται ότι η εταιρεία λαμβάνει υπόψη και ανησυχεί για το περιβάλλον σε κάθε τι νέο που παράγει, σε κάθε νέα διαδικασία και λειτουργία ενώ συνεχώς ερευνά νέους τρόπους μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας.

---

⁶⁰ Ετήσια έκθεση εταιρείας European Colour plc (2003)

ΠΙΝΑΚΑΣ 16 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ EUROPEAN COLOUR PLC

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ EUROPEAN COLOUR PLC									
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003		Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας		2	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων		0
EUROPEAN COLOUR	Συνολικές σελίδες			Συνολικός αριθμός εικόνων		0			
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003								
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο		
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Έρευνα και ανάπτυξη	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή: Ετήσια έκθεση European colour (2003) & www.ecplc.com

Johnson Matthey

Η Johnson Matthey είναι μια εταιρεία που δραστηριοποιείται στον κλάδο των εξειδικευμένων χημικών. Έχει επιχειρήσεις σε 34 χώρες, απασχολεί 7500 εργαζομένους και ασχολείται με την κατασκευή καταλυτών για τα αυτοκίνητα, την παραγωγή χρωμάτων-βαφών και επικαλύψεων, την δημιουργία πολύτιμων μετάλλων καθώς και την κατασκευή ορισμένων φαρμακευτικών συστατικών.⁶¹

Η πιο σημαντική επένδυση για την εταιρεία θεωρείται αυτή που γίνεται πάνω στους ανθρώπους. Επενδύει πολύ σε έρευνα και ανάπτυξη ώστε να μπορεί να κερδίσει τον ανταγωνισμό. Η αναφορά της εταιρείας σε περιβαλλοντικά θέματα είναι αρκετά περιεκτική.⁶²

Στις σελίδες 24-26 στην ετήσια έκθεση (annual report) υπάρχει ξεχωριστή ενότητα στην κοινωνική υπευθυνότητα της εταιρείας η οποία διαχωρίζεται σε τρεις τομείς, υγεία – ασφάλεια και περιβάλλον. Υποστηρίζει ότι η εφαρμογή κατάλληλης τεχνολογίας οδηγεί μια εταιρεία σε sustainable ανάπτυξη. Πολλά από τα προϊόντα της έχουν θετική επίδραση στο περιβάλλον ενώ τα συστατικά που χρησιμοποιεί στους καταλύτες βελτιώνουν την ποιότητα αέρα που βγαίνει στην ατμόσφαιρα. Οι δραστηριότητές της είναι έτσι οργανωμένες ώστε να παρέχουν υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος. Έχει σύστημα διαχείρισης υγείας – ασφάλειας και περιβάλλοντος και οι καινοτομίες της τα τελευταία χρόνια έχουν οδηγήσει σε μείωση ρίσκου και έλεγχο εκπομπής καυσαερίων στο περιβάλλον. Η εταιρεία έχει πιστοποιητικό ISO 14001. Οι εργαζόμενοί της διακατέχονται από

59,60 Ετήσια έκθεση εταιρείας Johnson Matthey (2003)

περιβαλλοντική συνείδηση και από τους άμεσους στόχους της είναι η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και η μείωση των αποβλήτων κατά την διάρκεια τόσο της παραγωγής όσο και της χρήσης των προϊόντων της. Στην ετήσια έκθεση υπάρχουν διαγράμματα σχετικά με το περιβάλλον καθώς και στοιχεία σχετικά με τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και διοξειδίου του θείου στην ατμόσφαιρα, κατανάλωσης νερού και ενέργειας.⁶³

Σκοποί του προγράμματός της όσον αφορά το περιβάλλον είναι όλο το group των εταιρειών της να συμμορφώνεται με περιβαλλοντικά πρότυπα, τα προϊόντα της εταιρείας να παράγονται και να διανέμονται σύμφωνα με την νομοθεσία και τους κανονισμούς που υπάρχουν για το περιβάλλον και το σύστημα διοίκησης που κατέχει να βελτιώνει συνεχώς τις διαδικασίες του ώστε η εταιρεία να οδηγείται σε επιθυμητά αποτελέσματα.⁶⁴

Όλα αυτά για να επιτευχθούν απαιτούν περιβαλλοντική συνείδηση από όλους τους εργαζόμενους, σωστή επικοινωνία, εκπαίδευση, εκτίμηση και σεβασμός για το περιβάλλον από όλους και για όλους τους τομείς. Επίσης το σύστημα διαχείρισης περιβάλλοντος πρέπει συνεχώς να ανανεώνεται ώστε να επιτευχθεί sustainable ανάπτυξη.⁶⁵

Η εταιρεία έχει δημοσιεύσει έκθεση κοινωνικής υπευθυνότητας στην οποία αναφέρει αρκετά στοιχεία για το περιβάλλον. Στις σελίδες 17-21 αναφέρεται η περιβαλλοντική πολιτική της εταιρείας και συγκεκριμένα τονίζεται ο ρόλος της ομάδας διαχείρισης που ασχολείται με θέματα του περιβάλλοντος και σαν στόχο

61,62,63, Ετήσια έκθεση εταιρείας Johnson Matthey (2003)

έχει υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα. Τα υπόλοιπα στοιχεία που αναφέρονται είναι τα ίδια που υπάρχουν και στην ετήσια έκθεση. Επίσης υπάρχουν και διαγράμματα κατανάλωσης ενέργειας και νερού, εκπομπών αποβλήτων στον αέρα και το έδαφος καθώς και πίνακας με συγκριτικά περιβαλλοντικά στοιχεία. Τέλος αναφέρονται (σελίδα 30) και οι προσπάθειες που κατά καιρούς κάνει η εταιρεία για ανακύκλωση ή επαναχρησιμοποίηση των ελαττωματικών προϊόντων της.⁶⁶

Όσον αφορά την ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο και εκεί υπάρχει ειδικό link για κοινωνική υπευθυνότητα όπου γίνεται λόγος και για το περιβάλλον. Υποστηρίζεται ότι η εταιρεία ανησυχεί για τον παράγοντα άνθρωπο και οι λειτουργίες της όσο και τα προϊόντα της έχουν γνώμονα περιβαλλοντικά πρότυπα. Οι αναφορές που γίνονται στην συνέχεια είναι ίδιες με αυτές της ετήσιας έκθεσης.⁶⁷

---

⁶⁶ Περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Johnson Matthey (2003)

⁶⁷ www.matthey.com

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ JOHNSON MATTHEY

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ JOHNSON MATTHEY										
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			120	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων			11
JOHNSON MATTHEY	Συνολικές σελίδες	5	Συνολικός αριθμός εικόνων			4				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003									
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο			
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	10	0	0	25	0	0	10	0	0	
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	12	0	0	10	0	0	0	0	0	
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	7	0	0	13	0	0	0	0	0	
Πληροφορίες προϊόντων	64	4	0	47	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	3	24	0	8	0	0	0	
Έρευνα και ανάπτυξη	9	0	0	0	0	0	0	0	0	
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	5	0	0	0	0	0	0	0	0	
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	7	0	0	0	0	0	

Πηγή: Ετήσια έκθεση και Περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Johnson matthey (2003) & www.matthey.com

Imperial Chemical Industry

Η Imperial Chemical Industry είναι μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες εξειδικευμένων χημικών, με προϊόντα χρωμάτων, οργανικών και ανόργανων συστατικών, που χρησιμοποιούνται από τις βιομηχανίες τροφίμων και ειδών για το σπίτι μέχρι τις αυτοκινητοβιομηχανίες. Αναφέρεται σε ένα αρκετά μεγάλο πλήθος πελατών και βιομηχανικών αγορών. Απασχολεί 35.000 εργαζόμενους σε 50 χώρες και οι πωλήσεις της έφτασαν το 2003 τις 5,8 δις λίρες. Η εταιρεία επενδύει αρκετά χρήματα σε έρευνα και ανάπτυξη (26% των πωλήσεών της).⁶⁸

Στην σελίδα 16 στην ετήσια έκθεση κάνει λόγο για το περιβάλλον. Υποστηρίζεται ότι το 2003 οι αρνητικές επιδράσεις της εταιρείας μειώθηκαν και ότι η εταιρεία προσπαθεί συνεχώς να συμμορφώνεται με τα περιβαλλοντικά πρότυπα. Ακολουθεί το πρόγραμμα “product stewardship” για καλύτερη ποιότητα του περιβάλλοντος, μείωση επικινδύνων και βλαβερών επιπτώσεων στο περιβάλλον και συμμόρφωσης με το πρότυπο ISO 14001.⁶⁹

Στην sustainability έκθεση γίνεται λόγος για το περιβάλλον και για το ειδικό τμήμα sustainable ανάπτυξης που διαθέτει η εταιρεία. Σε αυτήν περιέχονται και πολλά διαγράμματα χρήσης ενέργειας, νερού, επικίνδυνων εκπομπών στον αέρα. Η εταιρεία επίσης επιχορηγεί προσπάθειες βελτίωσης του περιβάλλοντος.

70

66, 67 Ετήσια έκθεση εταιρείας ICI (2003)

⁷⁰ Περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας ICI (2003)

Στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο υπάρχει ειδικό Link sustainable ανάπτυξης στο οποίο αναφέρονται στοιχεία του περιβάλλοντος. Πρωταρχικός σκοπός της εταιρείας είναι ο σεβασμός και η εφαρμογή περιβαλλοντικών προτύπων ώστε να επιτυγχάνεται sustainable ανάπτυξη. Γίνεται αναφορά σε αλλαγή κλιματολογικών συνθηκών, στις επιδράσεις στον αέρα, στο νερό και στο έδαφος που αυτές επιφέρουν. Η εταιρεία επικεντρώνεται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και οικολογική υπευθυνότητα ενώ ρίχνει λιγότερο βάρος σε θέματα κοινωνικής υπευθυνότητας. Η εταιρεία κατέχει της 17^η θέση στην λίστα εταιρειών που διαθέτουν ολοκληρωμένη εταιρική υπευθυνότητα.⁷¹

---

⁷¹ www.ici.com

ΠΙΝΑΚΑΣ 18: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ IMPERIAL CHEMICAL
INDUSTRY

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ICI									
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας	68	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων	9			
ICI	Συνολικές σελίδες	3	Συνολικός αριθμός εικόνων	0					
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003								
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο		
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	19	0	0	0	0	0	6	0	0
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	5	0	0	0	0	0
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	13	0	9	0	0	0
Έρευνα και ανάπτυξη	15	0	0	0	0	0	0	0	0
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	6	0	0	2	0	0
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή: Ετήσια έκθεση και Περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας ICI (2003) &

www.ici.com

Teijin

Η εταιρεία Teijin ιδρύθηκε το 1918 στην Ιαπωνία και δραστηριοποιείται στον χώρο παραγωγής ινών, υφασμάτων, φαρμακευτικών προϊόντων και προϊόντων υγείας, μηχανημάτων, φιλμ και πλαστικών. Είναι πολυεθνική εταιρεία με θυγατρικές εταιρείες σε πάνω από 10 χώρες.⁷²

Στην σελίδα 16 της ετήσιας έκθεσης (annual report) αναφέρεται ότι η συνεχής και σωστή συνύπαρξη με το περιβάλλον οδηγούν σε επιτυχία για το μέλλον. Η εταιρεία διακατέχεται από περιβαλλοντικές αρχές και εκτελεί δραστηριότητες με σκοπό την διατήρηση του περιβάλλοντος. Προσπαθεί συνεχώς να μειώνει την χρήση πρώτων υλών και ενέργειας και με την τεχνολογία που έχει συνεισφέρει στην επίτευξη sustainable ανάπτυξης. Γνωρίζει ότι με τις δραστηριότητές της επιβαρύνει το περιβάλλον αλλά προσπαθεί εκμεταλλευόμενη τις τεχνολογίες να ανακαλύπτει νέους τρόπους προστασίας του. Το 2002 η εταιρεία ανακάλυψε ένα νέο τρόπο ανακύκλωσης των προϊόντων της . Εκτός από την μέθοδο Fiber – to – Fiber χρησιμοποιεί και την μέθοδο Bottle – to – Bottle συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην περιβαλλοντική προστασία.⁷³

Στην sustainability έκθεση γίνεται λόγος για παραγωγή φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων καθώς και για τις δύο μεθόδους ανακύκλωσης που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Γίνεται αναφορά και σε κάποιες ενέργειες της εταιρείας για προστασία του περιβάλλοντος. Στόχος της είναι η περιβαλλοντική προστασία μέσω μείωσης ρήψης βλαβερών ουσιών στην ατμόσφαιρα,

---

70,71,Ετήσια έκθεση εταιρείας Teijin (2003)

αποτελεσματικής χρήσης πρώτων υλών και ενέργειας και σωστής περιβαλλοντικής διαχείρισης η οποία είναι υπεύθυνη τόσο για τις δραστηριότητες όσο και για τους εργαζόμενους της εταιρείας . Όλα και όλοι οφείλουν να ενεργούν σύμφωνα με περιβαλλοντικά πρότυπα και με γνώμονα πάντα την περιβαλλοντική προστασία. ⁷⁴

Η εταιρεία συμμορφώνεται με περιβαλλοντικούς νόμους και αρχές και επενδύει πολύ σε έρευνα και ανάπτυξη σε ότι σχετίζεται με την ανακύκλωση των προϊόντων της. ⁷⁵

Η περιβαλλοντική έκθεση (sustainable report) περιλαμβάνει και πολλά σχεδιαγράμματα και πίνακες που αναφέρουν στοιχεία της εταιρείας σχετικά με κατανάλωση ενέργειας και νερού και τις εκπομπές στην ατμόσφαιρα διοξειδίου του άνθρακα. Σε όλα παρατηρείται μείωση συγκριτικά με τα προηγούμενα χρόνια. Τέλος γίνεται αναφορά σε επενδύσεις , αποδόσεις, κόστη και δαπάνες της εταιρείας για το περιβάλλον. ⁷⁶

Στην ιστοσελίδα της εταιρείας στο διαδίκτυο αναφέρονται αρκετά στοιχεία όμοια με αυτά της sustainable έκθεσης. Εδώ δίνεται έμφαση στο παγκόσμιο περιβάλλον και στις ενέργειες της εταιρείας για περιβαλλοντική προστασία, διαδικασία ανακύκλωσης, οικολογικά προϊόντα, στρατηγική και όραμα της

72,73,74, Sustainable έκθεση εταιρείας Teijin (2003)

εταιρείας, μακροπρόθεσμα σχέδια ανάπτυξης που σχετίζονται άμεσα με το περιβάλλον.⁷⁷

ΠΙΝΑΚΑΣ 19: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΕΙJIN

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΕΙJIN									
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας	248	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων	18			
ΤΕΙJIN	Συνολικές σελίδες	10	Συνολικός αριθμός εικόνων	71					
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003								
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο		
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	18	0	0	10	0	3	10	0	3
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	16	4	2	16	4	2
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	4	0	0	8	3	0	8	3	0
Πληροφορίες προϊόντων	81	19	0	16	14	0	16	14	0
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	3	0	0	0	0	0	0
Έρευνα και ανάπτυξη	29	40	4	0	0	0	0	0	0
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	16	6	1	0	0	0	0	0	0
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή: Ετήσια έκθεση και Περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Teijin (2003) &

www.teijin.co.uk

Yorkshire Group

Η εταιρεία Yorkshire Group κατασκευάζει, προμηθεύει και διαπραγματεύεται βαφές και χημικά προϊόντα στην αγορά της βιομηχανίας υφασμάτων. Λειτουργεί στις σημαντικότερες αγορές υφασμάτων ανά τον κόσμο εξαιτίας των δραστηριοτήτων της στην κατασκευή αλλά και στην άμεση διανομή των προϊόντων της απευθείας στους πελάτες.⁷⁸

Στην ετήσια έκθεση (annual report) υπάρχει ειδική ενότητα σχετικά με την πολιτική υγείας , ασφάλειας και περιβάλλοντος της εταιρείας (σελίδα 18) . Το ειδικό σύστημα διοίκησης που η εταιρεία διαθέτει ασχολείται με τον σχεδιασμό των δραστηριοτήτων της ώστε να ελαχιστοποιούνται οι αρνητικές επιδράσεις στο περιβάλλον. Η ελαχιστοποίηση της σπατάλης των πρώτων υλών μέσω ελέγχου των υλικών που καταναλώνονται είναι πρωταρχικός της στόχος. Η εταιρεία συμμορφώνεται με περιβαλλοντικά πρότυπα και ελέγχους και φέρει τα πιστοποιητικά ISO 9001 και ISO 9002.⁷⁹

Η εταιρεία δεν έχει δημοσιεύσει καμία περιβαλλοντική έκθεση.

Στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο υπάρχει ειδική αναφορά για την υγεία, την ασφάλεια και το περιβάλλον. Η εταιρεία θεωρεί και τα τρία στοιχεία σημαντικά για την επιτυχία της ενώ στην περιβαλλοντική της πολιτική συμπεριλαμβάνονται η συνεργασία με όλες τις αρχές για συμμόρφωση με κανονισμούς και νομοθεσίες και η επιβεβαίωση ότι οι δραστηριότητές της δεν βλάπτουν το περιβάλλον.

---

^{76,77} Ετήσια έκθεση εταιρείας Yorkshire Group (2003)

Το ενδιαφέρον όλων των εργαζομένων για περιβαλλοντική παιδεία και η ενθάρρυνση και άλλων ενδιαφερομένων γύρω από τα περιβαλλοντικά θέματα, η συνεχής βελτίωση περιβάλλοντος και τα υψηλά πρότυπα γι αυτό, η κατάλληλη εκπαίδευση και επαγρύπνηση όλων για περιβαλλοντική προστασία και φροντίδα είναι μερικά από τα θέματα που προβληματίζουν την εταιρεία και τα οποία λαμβάνει υπόψη της στην διαμόρφωση περιβαλλοντικής πολιτικής . Σχετικά με έρευνα και ανάπτυξη εστιάζεται στην βελτίωση και ανάπτυξη των προϊόντων της με σκοπό την μεγαλύτερη ικανοποίηση των πελατών της. ⁸⁰

---

⁸⁰ www.yorkchem.com

ΠΙΝΑΚΑΣ 20: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ YORKSHIRE GROUP

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ YORKSHIRE GROUP										
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			23	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων			0
YORKSHIRE GROUP	Συνολικές σελίδες	1	Συνολικός αριθμός εικόνων			0				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003									
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο			
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	2	0	0	0	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	7	0	0	0	0	0	0	0	0	
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Έρευνα και ανάπτυξη	0	0	0	0	0	0	3	0	0	
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Πηγή: Ετήσια έκθεση εταιρείας Yorkshire (2003) & www.yorkchem.com

Yule Catto

Η εταιρεία Yule Catto είναι εταιρεία ηγέτης στον κλάδο των εξειδικευμένων χημικών και συγκεκριμένα στα πολυμερή και στα χημικά υψηλής τεχνολογίας. Ένας από τους πρωταρχικούς σκοπούς της εταιρείας είναι η συνεχής βελτίωση της πολιτικής ασφάλειας – υγιεινής – περιβάλλοντος. Υπάρχει ειδική ομάδα που ασχολείται με τους παραπάνω τομείς και η οποία έχει πετύχει, σε συνεργασία με τους εργαζομένους, σημαντική βελτίωση σε ότι σχετίζεται με το περιβάλλον. Επομένως είναι επιτακτική η ανάγκη κατάλληλης τεχνολογίας που θα μειώνει στο ελάχιστο τις βλαβερές αυτές επιπτώσεις .⁸¹

Στην ετήσια έκθεση (annual report) υπάρχουν και αρκετά σχεδιαγράμματα κατανάλωσης ενέργειας, περιστατικών μόλυνσης της ατμόσφαιρας και στοιχείων διοξειδίου του άνθρακα που απελευθερώνονται στην ατμόσφαιρα. Η εταιρεία επενδύει σε νέες τεχνολογίες γιατί γνωρίζει ότι η παραγωγή υψηλής τεχνολογίας χημικών αυξάνει την παραγωγή επικίνδυνων και βλαβερών ουσιών στο περιβάλλον.⁸²

Η εταιρεία δεν έχει δημοσιεύσει περιβαλλοντική πολιτική.

Στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο γίνεται εκτενής αναφορά στο περιβάλλον και υπάρχουν και δύο διαγράμματα σχετικά με αυτό. Η διοίκηση της εταιρείας γνωρίζοντας τον αρνητικό αντίκτυπο που έχουν οι δραστηριότητες της εταιρείας στο περιβάλλον προσπαθεί συνεχώς να βελτιώσει την περιβαλλοντική της

79,80, Ετήσια έκθεση εταιρείας Yule Catto (2003)

πολιτική. Ενημερώνει συνεχώς με εκθέσεις και πληροφορίες για τις περιβαλλοντικές της ενέργειες θέτοντας πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές. Όλα τα ατυχήματα και τα περιστατικά καταγράφονται ώστε η εταιρεία να βελτιώνει τα λάθη της. Στόχος της είναι να ελαχιστοποιήσει της επιβάρυνσης προς το περιβάλλον ώστε να οδηγηθεί η εταιρεία σε sustainable ανάπτυξη.⁸³

ΠΙΝΑΚΑΣ 21: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ YULE CATTO

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ YULE CATTO											
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003		Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας		9		Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων		5	
YULE CATTO	Συνολικές σελίδες	0,5		Συνολικός αριθμός εικόνων		0					
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003										
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο				
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.		
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	0	0	0	0	0	0	4	0	1		
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	1	0	0	0	0	0	0	0	0		
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	4	0	4	0	0	0	0	0	0		
Έρευνα και ανάπτυξη	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0		

Πηγή: Ετήσια έκθεση εταιρείας Yule Catto (2003) & www.yulecatto.com

⁸³ www.yulecatto.com

4.3 Περιβαλλοντική λογιστική όλων των χημικών αγγλικών εταιρειών

Στο σημείο αυτό είναι σκόπιμο να γίνει μία συνοπτική αναφορά της περιβαλλοντικής λογιστικής όλων των αγγλικών χημικών εταιρειών που εξετάστηκαν. Από τις 18 αγγλικές χημικές εταιρείες μόνο 3 δημοσιεύουν περιβαλλοντική έκθεση, ενώ 4 από αυτές δεν έχουν καμία πληροφόρηση σε περιβαλλοντικά στοιχεία. Η εταιρεία που παρουσιάζει τα περισσότερα περιβαλλοντικά στοιχεία είναι η Teijin , η οποία καταλαμβάνει 10 σελίδες με περιβαλλοντικά στοιχεία στις τρεις πηγές που έχουν επιλεγεί ως δείγμα (ετήσιες εκθέσεις , περιβαλλοντικές εκθέσεις, ιστοσελίδα στο διαδίκτυο).

Όλες οι αγγλικές χημικές εταιρείες καταλαμβάνουν κατά μέσο όρο 2 σελίδες με αναφορά σε περιβαλλοντικά στοιχεία και στις τρεις επιλεγθείσες πηγές , με κύρια αναφορά στις περιβαλλοντικές δραστηριότητες των εταιρειών και στην συμμόρφωσή τους με περιβαλλοντικά πρότυπα και νομοθεσία.

Ο παρακάτω πίνακας (22) παρουσιάζει συνοπτικά την περιβαλλοντική λογιστική των αγγλικών χημικών εταιρειών που μελετήθηκαν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 22: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		
ΕΙΔΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	% ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
Εταιρείες που έχουν δημοσιεύουν περιβαλλοντική αναφορά	3	18,75
Εταιρείες που προετοιμάζουν περιβαλλοντική αναφορά	1	6,25
Περιβαλλοντική πολιτική εταιρειών	11	68,75
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	11	68,75
Πρότυπα και νομοθεσία	11	68,75
Πληροφορίες προϊόντων	5	31,25
Περιβαλλοντική επίδραση προϊόντων	9	56,25
Δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης	9	56,25
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά θέματα	7	43,75
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	4	25

Πηγή : ετήσιες και περιβαλλοντικές εκθέσεις όλων των αγγλικών χημικών εταιρειών & ιστοσελίδες εταιρειών στο διαδίκτυο

4.4 Περιβαλλοντική λογιστική γερμανικών χημικών εταιρειών

Το δείγμα των Γερμανικών εταιρειών περιλαμβάνει μερικές από τις μεγαλύτερες στον κόσμο πολυεθνικές (π.χ Bayer, Basf). Το πλήθος των περιβαλλοντικών πληροφοριών όπως φαίνεται και παρακάτω, είναι μεγαλύτερο από εκείνο που περικλείεται στις αγγλικές χημικές εταιρείες. Το υποκεφάλαιο αυτό αναφέρει τις περιβαλλοντικές πληροφορίες όπως αυτές υπάρχουν στις ετήσιες εκθέσεις(annual reports), στις περιβαλλοντικές εκθέσεις(environmental reports) και στις ιστοσελίδες των γερμανικών χημικών – φαρμακευτικών εταιρειών(internet). Όπως ήδη έχει αναφερθεί στον δείκτη Dax 100 του Χρηματιστηρίου της Φρανκφούρτης , δεν γίνεται διάκριση μεταξύ χημικών και φαρμακευτικών εταιρειών. Οι εταιρείες που εξετάζονται είναι : Altana Group, Basf,Bayer,Beiersdorf,Celanese,Degussa,k+s,Lenzing,Merck,Schering,Wella.

Altana Group

Η Altana Group δραστηριοποιείται στον φαρμακευτικό χώρο και ασχολείται ειδικά με καινοτόμα φαρμακευτικά προϊόντα που βοηθούν στην ίαση και την βελτίωση της υγείας των ανθρώπων. Τα τελευταία χρόνια κυριαρχεί και στον κλάδο των χημικών, και ειδικότερα στα σφραγιστικά προϊόντα, στα πρόσθετα , τις μεμβράνες και κάποια άλλα μονωτικά υλικά. Η εταιρεία προσφέρει φιλικές προς το περιβάλλον λύσεις τόσο όσο αφορά τα προϊόντα της , όσο και ως προς την συσκευασία και προώθηση αυτών. Επενδύει πολλά χρήματα σε έρευνα και

ανάπτυξη και πιστεύει ότι μόνο με κατάλληλη τεχνολογία μια εταιρεία μπορεί να ικανοποιήσει τους πελάτες της.⁸⁴

Στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο υπάρχει ειδική ενότητα στην προστασία του περιβάλλοντος όπου υποστηρίζεται ότι ούτε τα προϊόντα της εταιρείας αλλά ούτε και οι εφαρμογές της βλάπτουν το περιβάλλον. Τόσο οι θυγατρικές της εταιρείες όσο και οι συνεργάτες της συμμορφώνονται και λειτουργούν με βάση πάντα τα περιβαλλοντικά πρότυπα. Είναι αρκετά καινοτομική όσο αφορά τα περιβάλλον. Η εταιρεία διαθέτει και ειδική περιβαλλοντική διοίκηση που ασχολείται αποκλειστικά με την περιβαλλοντική πολιτική της εταιρείας. Οι εργαζόμενοι της συνεχώς εκπαιδεύονται για να αποκτούν περιβαλλοντική παιδεία, δέχονται και απαντούν σε ερωτήσεις και προβληματισμούς σχετικά με τα προϊόντα και τις τεχνολογίες που η εταιρεία χρησιμοποιεί και προσπαθούν συνεχώς να επεκτείνουν τις περιβαλλοντικές τους γνώσεις . Η εταιρεία αδιαφορεί για την εμπορικότητα και δεν παράγει προϊόντα που βλάπτουν το περιβάλλον, ενώ παράλληλα λειτουργεί σε πλήρη συνεργασία με τις αρχές και εξασκείται σε πρότυπα που αφορούν το περιβάλλον. Μια από τις βασικές αρχές της εταιρείας είναι ότι μόνο με καινοτόμες λύσεις και τεχνολογία μπορεί να προστατευτεί το περιβάλλον.⁸⁵

Όλες οι παραπάνω περιβαλλοντικές πληροφορίες αναφέρονται στην ιστοσελίδα της εταιρείας ενώ στην ετήσια έκθεση (annual report) δεν υπάρχει κάτι σχετικό με το περιβάλλον. Το μόνο που αναφέρεται πέρα από οικονομικά μεγέθη και γεγονότα είναι κάποιες καινοτομίες της εταιρείας στην συσκευασία των

---

⁸⁴ Ετήσια έκθεση εταιρείας Altana Group (2003)

⁸⁵ www.altanapharma.com

προϊόντων της και οι ενέργειές της σε έρευνα και ανάπτυξη που έχουν ως αντίκτυπο καλύτερα αποτελέσματα στο περιβάλλον.

Η εταιρεία δεν έχει δημοσιεύσει περιβαλλοντική έκθεση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 23: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ALTANA GROUP

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ALTANA GROUP									
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας	132	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων	0			
ALTANA GROUP	Συνολικές σελίδες	5	Συνολικός αριθμός εικόνων	12					
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003								
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο		
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	50	0	0	0	0	0	14	0	0
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Έρευνα και ανάπτυξη	45	0	0	0	0	0	19	12	0
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή : Ετήσια έκθεση εταιρείας Altana Group & www.altanapharma.com

Basf A.G

Η Basf είναι μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες χημικών όχι μόνο στην Γερμανία αλλά και σε όλο τον κόσμο. Τα χημικά είναι για την εταιρεία η βάση πάνω στην οποία μακροπρόθεσμα αυξάνει την δύναμή της. Προσφέρει στους πελάτες της μεγάλη γκάμα προϊόντων , υψηλής αξίας και καινοτομίας όπως πρόσθετα , πλαστικά, φαρμακευτικά προϊόντα, χρώματα. Η εταιρεία απασχολεί 87,000 εργαζόμενους και είχε 33,4 δις € κερδοφορία το έτος 2003. ⁸⁶

Η Basf είναι από τις επιχειρήσεις που προβάλλουν αρκετά περιβαλλοντικά στοιχεία και στις τρεις πηγές του δείγματός μας τα οποία είναι αντίστοιχα του μεγέθους της εταιρείας . Η εταιρεία έχει οργανώσει τις δραστηριότητές της σε ότι αφορά την προστασία του περιβάλλοντος σε ένα παγκόσμιο δίκτυο που ιδρύθηκε το 2001 και είναι υπεύθυνο για όλα τα θέματα που αφορούν το περιβάλλον (περιβαλλοντική έκθεση). Ένας από τους στόχους της εταιρεία είναι η δημιουργία σταθερής και με αξία ανάπτυξης (sustainable ανάπτυξη) . Στην ετήσια έκθεση αναφέρεται ότι η εταιρεία με καινοτόμες και φιλικές προς το περιβάλλον λύσεις αντιλαμβάνεται αν οι πελάτες ικανοποιούνται από αυτό που αγοράζουν. Στόχος της είναι η μείωση του κόστους ανάπτυξης και του χρόνου παραγωγής αυξάνοντας την ποιότητα των προϊόντων, δημιουργώντας κάτι νέο εντελώς διαφορετικό. Η χρήση των προϊόντων της Basf στα αυτοκίνητα μειώνει την κατανάλωση καυσίμων και απώλειας προς το περιβάλλον. Η χρήση αποτελεσματικής οικολογικής ανάλυσης (eco-efficiency) δημιουργεί οικονομικές

---

84 Ετήσια έκθεση εταιρείας Basf (2003)

λύσεις, φιλικές στο περιβάλλον μειώνοντας την κατανάλωση ενέργειας και πρώτων υλών .⁸⁷

Η εταιρεία εμπλέκεται σε πολιτικές συμφωνίες με την Ευρωπαϊκή ένωση σε ότι αφορά τον κλάδο των χημικών. Είναι μέλος του REACH για την ευρωπαϊκή προστασία χημικών και την νομοθεσία γύρω από αυτά. Διαθέτει ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων με σκοπό να μην επιδρούν αρνητικά στο περιβάλλον. Κάθε αλλαγή ή καινοτομία της επιχείρησης εξετάζεται και εκτελείται μόνο αν είναι υγιής, ασφαλής και κατάλληλη για το περιβάλλον. Δημιουργεί υψηλής ποιότητας προϊόντα, φιλικά στο περιβάλλον, με μειωμένες απώλειες και χρήση λιγότερων πρώτων υλών, που ο συνδυασμός τους οδηγεί στην ικανοποίηση των πελατών της. Αρκετή έρευνα και ανάπτυξη γίνεται για την προστασία του περιβάλλοντος. Τεχνολογίες συμβατές με το περιβάλλον με αποτέλεσμα την μείωση εκπομπών στην ατμόσφαιρα καθώς και εξελιγμένα συστήματα ανακύκλωσης είναι πρωταρχικοί στόχοι της.⁸⁸

Στη περιβαλλοντική έκθεση της εταιρείας υποστηρίζεται ότι στόχος των μελών της διοίκησης είναι η συνεχής βελτίωση ασφάλειας – υγιεινής – περιβάλλοντος. Sustainable ανάπτυξη μπορεί να επιτευχθεί μόνο με ισορροπία οικονομικής – κοινωνικής και οικολογικής ανάπτυξης. Οι δραστηριότητες της εταιρείας αναφέρονται και αφορούν όλους, από τους προμηθευτές μέχρι τους τελικούς καταναλωτές. Όλοι οι εργαζόμενοι της εταιρείας εκπαιδεύονται για περιβαλλοντική παιδεία ενώ το ολοκληρωμένο κέντρο υπευθυνότητας που λειτουργεί από το 2001 προμηθεύει όχι μόνο με περιβαλλοντικές πληροφορίες

85,,86 Ετήσια έκθεση εταιρείας Basf (2003)

τον κόσμο σχετικά με την εταιρεία αλλά δίνει και λύσεις εκεί που υπάρχει ανάγκη. Ανάλογα με τα προβλήματα και τις περιοχές που εμφανίζονται, δίνονται περιβαλλοντικές λύσεις που μπορούν να εφαρμοστούν σε τοπικό επίπεδο. Η end of pipe τεχνολογία και τα φίλτρα καθαρισμού είναι μερικές από τις προσπάθειες προστασίας του περιβάλλοντος. Η έρευνα και η ανάπτυξη σε νέα υψηλής ποιότητας περιβαλλοντικά προϊόντα είναι μέσα στον ετήσιο προϋπολογισμό της. Η εταιρεία με προοπτική την επιτυχία στο μέλλον έχει θέσει περιβαλλοντικούς στόχους μέχρι το 2012.⁸⁹

Τόσο την ετήσια έκθεση (annual report) όσο και στην περιβαλλοντική (environmental report), υπάρχουν αρκετά διαγράμματα και πίνακες με στοιχεία της εταιρείας για κατανάλωση ενέργειας και νερού, εκπομπών στην ατμόσφαιρα και το έδαφος, περιβαλλοντικών επενδύσεων και δαπανών. Η περιβαλλοντική έκθεση συνοδεύεται και από ένα έγγραφο που έχει μόνο στατιστικά στοιχεία και ενέργειες της εταιρείας σχετικά με το περιβάλλον.

Στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο υπάρχει ειδική ενότητα για το περιβάλλον. Η εταιρεία έχοντας ιστορία στην προστασία του περιβάλλοντος συνεχίζει τις προσπάθειές της στην διατήρησή του. Χρησιμοποιώντας λιγότερες πρώτες ύλες και μειώνοντας τα απόβλητα στην ατμόσφαιρα συμβάλλει σημαντικά σε αυτό. Για κάθε νέο εργοστάσιο που φτιάχνει μελετά το πόσο ασφαλές είναι για τον άνθρωπο και το περιβάλλον ενώ διαθέτει όλα τα συστήματα για να αντιμετωπίσει απρόβλεπτες καταστάσεις. Συμμορφώνεται με τα περιβαλλοντικά πρότυπα και έχει ειδικό πρόγραμμα για την υγεία και το περιβάλλον. Τα υπόλοιπα στοιχεία

---

⁸⁹ Περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Basf (2003)

που περιγράφονται αποτελούν περίληψη των δύο προηγούμενων πηγών (ετήσια και περιβαλλοντική έκθεση) που ήδη έχουν αναφερθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 24: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ BASF

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ BASF										
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			526	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων			36
BASF AG	Συνολικές σελίδες	21	Συνολικός αριθμός εικόνων			10				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003									
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο			
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	150	3	10	57	0	10	6	0	0	
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	72	4	1	0	0	0	37	0	0	
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	14	1	0	35	0	0	0	0	0	
Πληροφορίες προϊόντων	71	0	12	0	0	0	2	0	0	
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	41	1	2	0	0	0	
Έρευνα και ανάπτυξη	22	1	1	19	0	0	0	0	0	
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Πηγή : ετήσια και περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Basf (2003) & www.basf.com

Bayer AG

Η Bayer AG δραστηριοποιείται στον χημικό και φαρμακευτικό όμιλο και διαθέτει 350 εταιρείες σε όλες σχεδόν τις χώρες του κόσμου. Με περισσότερα από 10,000 προϊόντα υγείας, γεωργίας , χημικών και πολυμερών , η Bayer κυριαρχεί στην σύγχρονη κοινωνία. Η εταιρεία δίνει μεγάλη προτεραιότητα στο περιβάλλον και την ασφάλεια και συμμετέχει στην παγκόσμια πρωτοβουλία της Υπεύθυνης Φροντίδας. Η ποιότητα ελέγχεται και αξιολογείται διαρκώς και αποτελεί την κινητήρια δύναμη για την βελτίωση των προϊόντων , των υπηρεσιών, του περιβάλλοντος. Η έρευνα και η ανάπτυξη είναι η βάση πάνω στην οποία στηρίζονται οι δραστηριότητές της ενώ παράλληλα η εταιρεία κατέχει ένα από τα ευρύτερα επενδυτικά προγράμματα παγκοσμίως.⁹⁰

Στις σελίδες 78-80 στην ετήσια έκθεση(annual report) γίνεται αναφορά για ισορροπία μεταξύ κοινωνίας, οικονομίας και οικολογίας που επιτυγχάνεται μέσω καινοτομιών. Σταθερή και με αξίες ανάπτυξη (sustainable development) απαιτεί διατήρηση πρώτων υλών και διαδικασίες και προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον. Στόχος είναι η ομαλή συνύπαρξη κοινωνικών , οικονομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων. Η εταιρεία διαθέτει ειδικό τμήμα που ασχολείται με περιβαλλοντικά θέματα. Χρησιμοποιεί συστήματα που συμβάλλουν στην περιβαλλοντική προστασία μειώνοντας τις διαρροές και διαχωρίζοντας τα απόβλητα από τα στοιχεία που είναι φιλικά στο περιβάλλον. Η χρήση του eco check ελέγχει περιοχές στον κλάδο της οικονομίας, της υγείας και του περιβάλλοντος , επιτρέποντας να αναπτυχθούν νέες βελτιωμένες διαδικασίες όχι

---

⁹⁰ Ετήσια έκθεση εταιρείας Bayer (2003)

μόνο για τα νέα προϊόντα αλλά και για τα ήδη υπάρχοντα . Η εταιρεία συμμορφώνεται με αρχές και περιβαλλοντικές νομοθεσίες ως προς την διάθεση και απελευθέρωση των χημικών ουσιών. Αυτό το κάνει όχι μόνο για νομοθετικούς σκοπούς αλλά και γιατί θεωρεί ότι έτσι εξασφαλίζεται μελλοντική επιτυχία.⁹¹

Στην sustainable έκθεση υποστηρίζεται ότι η κοινωνική υπευθυνότητα είναι συνδυασμός οικονομίας, οικολογίας και κοινωνίας. Στις σελίδες 24-25 υπάρχει ειδική ενότητα για το περιβάλλον στην οποία αναφέρεται ότι το περιβάλλον αποτελεί πλέον πολιτικό θέμα, απασχολεί τις αρχές και θα πρέπει να είναι από τα κύρια θέματα συζήτησης και προβληματισμού όλων των στελεχών της εταιρείας ανεξαρτήτου επιπέδου . Η εταιρεία από την end of ripe τεχνολογία προχώρησε στην in process μειώνοντας έτσι τις σπατάλες κατά την διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας. Τα προϊόντα της δεν βλάπτουν το περιβάλλον, είναι υπέρ της ανακύκλωσης και διαθέτει ολοκληρωμένη περιβαλλοντική πολιτική. Είναι η δεύτερη εταιρεία με περιβαλλοντική συνείδηση στην Γερμανία για το έτος 2003 έχοντας διακριθεί και βραβευτεί για ενέργειές της αναφορικά με την προστασία του περιβάλλοντος. Απαιτεί τα προϊόντα της να είναι φιλικά στο περιβάλλον ενώ η χρήση του eco check οδήγησε ήδη στην κάλυψη των στόχων που η εταιρεία είχε θέσει για το έτος 2010. Η εταιρεία εκπαιδεύει τους εργαζομένους της για θέματα οικολογικής παιδείας και επιχορηγεί προσπάθειες που γίνονται για το περιβάλλον. Υπάρχουν πίνακες και διαγράμματα με συγκριτικά στοιχεία της εταιρείας σχετικά με την περιβαλλοντική της πολιτική, την χρήση πρώτων υλών, την κατανάλωση ενέργειας και νερού, τις εκπομπές

---

⁹¹ Ετήσια έκθεση εταιρείας Bayer (2003)

διαφόρων ουσιών στην ατμόσφαιρα, τις δραστηριότητές της για το περιβάλλον, τους στόχους της και τα αποτελέσματα που έχει πετύχει.⁹²

Στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο τα στοιχεία που περιέχονται σχετικά με το περιβάλλον είναι αρκετά. Η ασφαλής και αποτελεσματική διαχείριση και διάθεση των αποβλήτων θεωρείται για την εταιρεία μέσο διατήρησης της επιτυχημένης της πορείας. Διαθέτοντας ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης, συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις της χημικής βιομηχανίας. Δίνει έμφαση σε περιβαλλοντικά θέματα και στην ανακύκλωση των υλικών της ενώ παρακολουθώντας και επιβεβαιώνοντας ότι όλα γίνονται στον σωστό χρόνο, αποφεύγει αρνητικές περιβαλλοντικές επιδράσεις στο μέλλον. Η εταιρεία διαθέτει εργοστάσια αποτέφρωσης, καθαρισμού και διάθεσης αποβλήτων. Προχωράει στο κάψιμο ή την ταφή των αποβλήτων όπου αυτή κρίνει αναγκαίο ενώ δίνει μεγάλη σημασία και στην επαναχρησιμοποίηση ελαττωματικών προϊόντων και άχρηστων υλικών της. Συμμορφώνεται με το ISO 14001 που αφορά το περιβάλλον. Ιδιαίτερη σημασία δίνει και στα προγράμματα και στους οργανισμούς που η ίδια συμμετέχει και σχετίζονται με δραστηριότητες του περιβάλλοντος δείχνοντας έτσι την ενεργή συμμετοχή και συμβολή της στην προστασία του.⁹³

---

⁹² Sustainable report εταιρείας Bayer (2003)

⁹³ www.bayer.com

ΠΙΝΑΚΑΣ 25: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ BAYER

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ BAYER									
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003		Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας	405		Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων	26	
BAYER AG	Συνολικές σελίδες	16		Συνολικός αριθμός εικόνων	9				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003								
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο		
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	25	6	0	20	0	0	95	0	0
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	22	1	1	7	2	1
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	5	0	0	6	0	0
Πληροφορίες προϊόντων	6	0	0	61	0	0	0	0	0
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	134	0	24	0	0	0
Έρευνα και ανάπτυξη	0	0	0	0	0	0	3	0	0
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	4	0	0	0	0	0
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	17	0	0	0	0	0

Πηγή : Ετήσια έκθεση εταιρείας Bayer (2003), Sustainable Report Bayer (2003) & www.bayer.com

Beiersdorf

Η εταιρεία Beiersdorf είναι μια εταιρεία που δραστηριοποιείται στον χώρο των υφασμάτων και των πλαστικών πάνω από 120 χρόνια. Φιλοδοξία της είναι να παράγει καινοτόμα, υψηλής ποιότητας προϊόντα που είναι ασφαλή και ικανοποιούν τις απαιτήσεις των πελατών της όπου και αν αυτοί βρίσκονται .⁹⁴

Στην ετήσια έκθεση της εταιρείας (annual report) υπάρχει ειδική ενότητα για περιβαλλοντικά θέματα καθώς και διαγράμματα που παρουσιάζουν τα περιβαλλοντικά έξοδα της εταιρείας. Στόχος της εταιρείας είναι να παράγει φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα. Από τότε που δημοσίευσε έκθεση σχετικά με το περιβάλλον και την ασφάλεια βελτίωσε την επικοινωνία της τόσο με τους πελάτες όσο και με την διοίκηση και τους οργανισμούς συμβάλλοντας στην βελτίωση της εταιρείας σε όλα τα επίπεδα: οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό. Η εταιρεία συμμορφώνεται με περιβαλλοντικά πρότυπα και νομοθεσίες , ενώ όλες οι θυγατρικές της συμμορφώνονται αντίστοιχα τόσο σε εθνικά όσο και σε παγκόσμια πρότυπα και κανονισμούς.⁹⁵

Στην περιβαλλοντική έκθεση υποστηρίζεται ότι μια επιχείρηση δεν μπορεί να εδραιωθεί χωρίς περιβαλλοντική συνείδηση. Όλοι στην Beiersdorf εργάζονται με γνώμονα τα περιβαλλοντικά πρότυπα . Το σλόγκαν της εταιρείας είναι: “ το μόνο φυσικό είναι η προστασία του περιβάλλοντος “ πράγμα που δείχνει ότι το ελάχιστο που έχει να κάνει η εταιρεία είναι να προστατεύει το περιβάλλον. Κάτι τέτοιο όμως απαιτεί ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης που θα ασχολείται

92,93 Ετήσια έκθεση εταιρείας Beiersdorf (2003)

αποκλειστικά με περιβαλλοντικά θέματα. Η εταιρεία χρησιμοποιεί παραδοσιακές μεθόδους αποφυγής της μόλυνσης του περιβάλλοντος και τα τελευταία χρόνια εφαρμόζει διαδικασίες ανάπτυξης των προϊόντων της. Περιβαλλοντική προστασία πρέπει να υπάρχει τόσο κατά την διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας όσο και στην παραγωγή των προϊόντων και στην διανομή αυτών. Η εταιρεία συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος με προϊόντα που δεν ρυπαίνουν το περιβάλλον, με οικονομική χρήση πρώτων υλών οι οποίες είναι συμβατές στο περιβάλλον, με εφαρμογή απαραίτητων περιβαλλοντικών μέτρων και με ανοιχτή πολιτική πληροφόρησης για όλους τους πολίτες. Επίσης η εταιρεία χρησιμοποιώντας καινοτόμες τεχνολογίες μειώνει την χρήση πρώτων υλών και την κατανάλωση ενέργειας και νερού, συμβάλλοντας έτσι στην προστασία του περιβάλλοντος.⁹⁶

Και στην ιστοσελίδα της εταιρείας υπάρχει ειδική ενότητα για το περιβάλλον. Σύμφωνα με την διοίκηση, η περιβαλλοντική προστασία είναι κοινό συμφέρον και θα πρέπει να απασχολεί όλους τους εργαζόμενους. Η αδιαφορία προς το περιβάλλον στρέφεται ενάντια των ανθρώπων και έχει αρνητικές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις όχι μόνο στο παρόν, αλλά πολύ περισσότερο στο μέλλον της επιχείρησης και του πλανήτη γενικότερα.⁹⁷

---

⁹⁶ Περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Beiersdorf (2003)

⁹⁷ www.beiersdorf.com

ΠΙΝΑΚΑΣ 26: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ BEIERSDORF

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ BEIERSDORF									
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας	67	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων	2			
BEIERSDORF	Συνολικές σελίδες	2,5	Συνολικός αριθμός εικόνων	43					
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003								
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο		
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	6	1	1	11	1	0	0	0	0
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	7	4	0	0	0	0
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	15	0	0	0	0	0
Πληροφορίες προϊόντων	0	13	0	0	0	0	0	13	0
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Έρευνα και ανάπτυξη	16	8	1	5	2	0	7	1	0
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή : Ετήσια και περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Beiersdorf (2003) & www.beiersdorf.com

Celanese AG

Η Celanese chemicals είναι η χημική εταιρεία της Celanese AG και είναι εταιρεία ηγέτης στην παραγωγή χημικών σε όλο τον κόσμο. Απασχολεί πάνω από 7,000 εργαζόμενους σε 7 χώρες και δραστηριοποιείται στον χώρο των χρωμάτων, υφασμάτων και πλαστικών, ενώ τα προϊόντα της χρησιμοποιούνται ευρέως σε πολλές βιομηχανίες. Το όραμα της εταιρείας είναι η “δημιουργία αξίας” πράγμα που επιτυγχάνεται με χρήση φυσικών πόρων που προσθέτουν αξία στα προϊόντα και συνεπώς sustainable development για την εταιρεία.⁹⁸

Στην ετήσια έκθεση της εταιρείας (annual report) δεν υπάρχουν αρκετά περιβαλλοντικά στοιχεία. Η μόνη πληροφόρηση που δίνεται αφορά τις υποχρεώσεις και την συμμόρφωση της εταιρείας απέναντι σε περιβαλλοντικά πρότυπα και νομοθεσίες. Η εταιρεία έχει συνειδητοποιήσει ότι από την φύση της παράγει επικίνδυνα συστατικά τόσο ως προς την χρήση όσο και ως προς την αποθήκευση και την μεταφορά τους. Γι αυτό και θα πρέπει να ανταπεξέρχεται στις υποχρεώσεις της ώστε να μην επιβαρύνει τουλάχιστον το περιβάλλον.⁹⁹

Στην έκθεση που περιλαμβάνει θέματα υγείας – ασφάλειας και περιβάλλοντος (SHE report) το ενδιαφέρον εστιάζεται στις προσπάθειες της εταιρείας για μείωση των εκπομπών στην ατμόσφαιρα καθώς και την αποτελεσματική χρήση των πρώτων υλών της. Στην συνέχεια διαγράμματα και πίνακες εμφανίζουν κάποια συγκριτικά στοιχεία της εταιρείας ως προς την εκπομπή διοξειδίου του άνθρακα και άλλων βλαβερών ουσιών στην ατμόσφαιρα, όπου η μείωση που

96,97 Ετήσια έκθεση εταιρείας Celanese AG (2003)

παρατηρείται δείχνει τις προσπάθειες της εταιρείας στην προστασία του περιβάλλοντος.¹⁰⁰

Στην ιστοσελίδα της εταιρείας στο διαδίκτυο υποστηρίζεται ότι κύριο μέλημά της είναι η προστασία του περιβάλλοντος. Η εταιρεία συμμορφώνεται με περιβαλλοντικά πρότυπα γεγονός που το θεωρεί ως την ελάχιστη υποχρέωσή της απέναντι στο περιβάλλον. Θεωρεί την περιβαλλοντική προστασία υπόθεση όλων και έχει αναπτύξει ολοκληρωμένη πολιτική γύρω από αυτό , αφού επιθυμεί να κατακτήσει ηγετική θέση στον τομέα περιβαλλοντικής προστασίας. Ακολουθεί πιστά τις κυβερνητικές ρυθμίσεις και πάντα ξεπερνά προς το καλύτερο τα όρια που τίθενται από αυτές. Η εταιρεία εκμεταλλεύεται ευκαιρίες ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης των υλικών της βελτιώνοντας έτσι την αποτελεσματικότητά της σε ενέργεια, νερό και φυσικές πρώτες ύλες.¹⁰¹

---

¹⁰⁰ Περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Celanese AG (2003)

¹⁰¹ www.celanese.com

ΠΙΝΑΚΑΣ 27: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ CELANESE AG

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ CELANESE AG									
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας	63	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων	16			
CELANESE AG	Συνολικές σελίδες	2,5	Συνολικός αριθμός εικόνων	0					
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003								
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο		
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	8	0	0	7	0	0	1	0	0
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	0	0	0	11	0	0
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	16	0	16	0	0	0
Έρευνα και ανάπτυξη	0	0	0	0	0	0	20	0	0
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή : Ετήσια και περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Celanese (2003) & www.celanese.com

Degussa AG

Η εταιρεία Degussa AG θεωρείται εταιρεία ηγέτης στον κλάδο των χημικών όσον αφορά τις κατασκευές. Τα προϊόντα της χρησιμοποιούνται καθημερινά και προσφέρουν καινοτομία, ποιότητα και σιγουριά στην παγκόσμια αγορά. Στην φιλοσοφία της εταιρεία το περιβάλλον παίζει καταλυτικό ρόλο.¹⁰²

Στην ετήσια έκθεση της εταιρείας δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία για το περιβάλλον, ίσως γιατί υπάρχει εκτενής αναφορά στην περιβαλλοντική έκθεση της εταιρείας όσο και στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο. Εντούτοις η μόνη αναφορά στο περιβάλλον σχετίζεται με το ότι η εταιρεία επενδύει σε περιβαλλοντική προστασία παρέχοντας ολοκληρωμένες λύσεις στην παραγωγή πέρα από την end-of-ripe τεχνολογία. Οι επενδύσεις της για το περιβάλλον το 2003 έφτασαν τα 36 εκ. €. ¹⁰³

Στην έκθεση για την υγεία – την ασφάλεια και το περιβάλλον (SHE report) αναφέρεται ότι η τάση της εταιρείας για ολοένα και περισσότερη οικολογική συνείδηση παράγει υλικά φιλικά προς το περιβάλλον. Οι πρώτες ύλες που χρησιμοποιεί δεν περιέχουν γενετικά μεταλλαγμένους οργανισμούς παράγοντας έτσι υγιεινά προϊόντα. Κατέχει την πρώτη θέση στον δείκτη Dow από τις 312 εταιρείες σχετικά με τις προσπάθειές της για το περιβάλλον. Το όραμα, οι αρχές και η αποστολή της εταιρείας στηρίζονται στην προστασία του περιβάλλοντος. Χρησιμοποιεί το σύστημα μηδενικής ενέργειας και είναι πολύ προσεχτική στην μεταφορά των φορτίων της. Στόχοι της είναι η μείωση περιβαλλοντικών

100,101, Ετήσια έκθεση εταιρείας Degussa (2003)

ατυχημάτων, η μείωση κατανάλωσης ενέργειας και η μηδενική αρνητική επίδραση στο περιβάλλον. Η εταιρεία επίσης διαθέτει σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης και ξοδεύει αρκετά χρήματα σε έρευνα και ανάπτυξη προσπαθώντας να παράγει προϊόντα ανακυκλώσιμα που μπορούν να διατεθούν χωρίς κίνδυνο για το περιβάλλον. Αρκετοί πίνακες και διαγράμματα υπάρχουν σχετικά με την κατανάλωση ενέργειας και νερού, εκπομπών στην ατμόσφαιρα, επενδύσεων και ενεργειών της εταιρείας για το περιβάλλον, τους στόχους που θέτει η εταιρεία και τι έχει πετύχει μέχρι τώρα.¹⁰⁴

Στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο γίνεται εκτενής αναφορά για το περιβάλλον και τις επενδύσεις που έχει κάνει η εταιρεία για την προστασία του, τις πολιτικές και τα κόστη αναφορικά με αυτό. Υποστηρίζεται ότι η εταιρεία είναι προσανατολισμένη στο περιβάλλον . Το νέο της σλόγκαν είναι “ creating essentials “ δηλαδή δημιουργία αξίας. Ο Γενικός Διευθυντής υποστηρίζει ότι ο καθένας ωφελείται αγοράζοντας ένα προϊόν της Degussa. Τα περιβαλλοντικά ατυχήματα της εταιρείας για το έτος 2003 ήταν μηδενικά, γεγονός που οφείλεται στην καλά οργανωμένη διαχείριση του περιβάλλοντος. Συμμορφώνεται με το ISO 14001 για το περιβάλλον ενώ δεν γίνεται καμία ειδική αναφορά για το αν η εταιρεία συμμορφώνεται και με άλλους περιβαλλοντικούς κανονισμούς και αρχές. Το 1999 έγινε συγχώνευση της εταιρείας με την εταιρεία SKW η οποία δραστηριοποιούνταν στον κλάδο χημικών και μεταλλουργίας αυξάνοντας έτσι κατά πολύ την δυναμική της .¹⁰⁵

---

¹⁰⁴ Sustainable Report εταιρείας Degussa (2003)

¹⁰⁵ www.degussa.com

ΠΙΝΑΚΑΣ 28: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ DEGUSSA AG

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ DEGUSSA AG									
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003		Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας	244		Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων	1	
DEGUSSA AG	Συνολικές σελίδες	10		Συνολικός αριθμός εικόνων	6				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003								
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο		
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	16	0	0	30	0	0	56	0	0
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	20	0	0	0	0	0
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	40	0	0	6	0	0
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	15	0	0	0	0	0
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Έρευνα και ανάπτυξη	55	0	1	0	0	0	0	0	0
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή : Ετήσια και περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Degussa (2003) & www.degussa.com

K + S

Η εταιρεία K + S δραστηριοποιείται στον χώρο των λιπασμάτων και θεωρείται εταιρεία ηγέτης στον συγκεκριμένο τομέα. Προσφέρει τις υπηρεσίες της τόσο στην γεωργία και σε άλλες βιομηχανίες όσο και σε απλούς ιδιώτες. Η χρήση φυσικών πηγών ως πρώτη ύλη κατασκευής των προϊόντων της βοηθά στην διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος παγκοσμίως.¹⁰⁶

Στην ετήσια έκθεση (annual report) υπάρχει ειδική ενότητα για τις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης της εταιρείας για το περιβάλλον. Η εταιρεία χρησιμοποιώντας τεχνολογίες νέας γενιάς παράγει φιλικά στο περιβάλλον και αποτελεσματικά ως προς την ενέργεια προϊόντα. Πρωταρχική σημασία συνεχίζει να αποτελεί για την εταιρεία η ελαχιστοποίηση των ζημιών και η προστασία του περιβάλλοντος. Προσαρμόζεται με το πιστοποιητικό ISO 9001 που προσφέρει περισσότερη αξία στους καταναλωτές ενώ το σύστημα διοίκησης που έχει για την ασφάλεια, την υγεία και το περιβάλλον ενεργοποιεί και προτρέπει τους εργαζόμενους να λειτουργούν με βάση περιβαλλοντικά πρότυπα. Οι δαπάνες και οι επενδύσεις της εταιρείας για το περιβάλλον το έτος 2003 ήταν πολλές. Τέλος παρουσιάζονται κάποια συγκριτικά στοιχεία και πίνακες για εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα, καταναλώσης ενέργειας και νερού κατά την διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας.¹⁰⁷

Στην ειδική έκθεση της εταιρείας για την υγεία, την ασφάλεια και το περιβάλλον, (SHE report) αναφορικά με το περιβάλλον, υποστηρίζεται ότι η εταιρεία

104,105,Ετήσια έκθεση εταιρείας K+S (2003)

προσπαθεί να ισορροπήσει κοινωνία, οικονομία και οικολογία βελτιώνοντας τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της με δραστηριότητες που δεν μολύνουν το περιβάλλον σε όλη την διάρκεια ζωής τους. Και σε αυτή την έκθεση υπάρχουν διαγράμματα με στατιστικά στοιχεία. Επίσης παρουσιάζονται τα λειτουργικά κόστη της εταιρείας για το περιβάλλον και οι ενέργειες των εργαζομένων που οδηγούν σε αποτελεσματικότερη χρήση ενέργειας και μείωση αποβλήτων στην ατμόσφαιρα .¹⁰⁸

Στην ιστοσελίδα της εταιρείας στο διαδίκτυο γίνεται εκτενής αναφορά στο περιβάλλον. Μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στην ανακύκλωση των υλικών που χρησιμοποιεί η εταιρεία καθώς και στην αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων της. Όλοι , από την διοίκηση μέχρι τον κατώτερο εργαζόμενο, θα πρέπει να προσαρμόζονται στα περιβαλλοντικά πρότυπα, στους κανόνες αποθήκευσης και διανομής των προϊόντων. Επίσης υπάρχει και ειδικό link σχετικά με έρευνα και ανάπτυξη όπου παρουσιάζονται συγκεκριμένες ενέργειες της εταιρείας για την περιβαλλοντική προστασία.¹⁰⁹

---

¹⁰⁸ Περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας K+S (2003)

¹⁰⁹ www.K+S.com

ΠΙΝΑΚΑΣ 29: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ Κ+S

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ Κ+S										
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003		Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας		190		Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων		11
K + S	Συνολικές σελίδες	7,5		Συνολικός αριθμός εικόνων		18				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003									
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο			
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	38	0	0	7	2	2	8	0	0	
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	32	8	6	38	0	3	
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	6	0	0	0	0	0	
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	35	8	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Έρευνα και ανάπτυξη	20	0	0	0	0	0	6	0	0	
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Πηγή : Ετήσια και περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Κ+S (2003) & www.k+s.com

Lenzing AG

Η εταιρεία Lenzing AG είναι Αυστριακή και δραστηριοποιείται στην παγκόσμια αγορά στον κλάδο των κυτταρικών ινών. Η κύρια πρώτη ύλη που χρησιμοποιεί είναι το ξύλο, μία ανανεώσιμη πηγή , όπου σε συνδυασμό με την κατάλληλη τεχνολογία συμβάλλει στην διατήρηση του περιβάλλοντος. Συμμορφώνεται με τις αρχές της σταθερής και με αξία διοίκησης (sustainable management) καθώς και με υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα.¹¹⁰

Στην ετήσια έκθεση της εταιρείας (annual report) υπάρχει ειδική ενότητα που παρουσιάζεται η περιβαλλοντική της πολιτική. Έχοντας η εταιρεία υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα και κάνοντας συνεχείς προσπάθειες μείωσης των αποβλήτων στην ατμόσφαιρα, δημιουργεί υψηλές περιβαλλοντικές αρχές που την κάνουν μοναδική. Πρωταρχική αρχή της εταιρείας είναι η ισορροπία μεταξύ κοινωνίας και περιβάλλοντος. Όλες οι πράξεις της έχουν οικολογικά κριτήρια και ένας από τους στόχους της είναι η μείωση της χρήσης χημικών ουσιών. Οι ενέργειές της καθώς και η προσεχτική χρήση των πρώτων υλών δείχνουν την υπευθυνότητα της εταιρείας απέναντι στο περιβάλλον. Πριν την χρησιμοποίηση οποιουδήποτε υλικού, η εταιρεία επιβεβαιώνει ότι αυτό δεν βλάπτει το περιβάλλον. Συμμορφώνεται με πρότυπα και κανόνες του περιβάλλοντος και είναι ανοιχτή σε διάλογο με τις πολιτικές αρχές γύρω από οικολογικά θέματα. Το 2002 απέκτησε την ετικέτα οικολογίας και έτσι από τότε οι καταναλωτές είναι σίγουροι ότι τα προϊόντα που αγοράζουν είναι υψηλής περιβαλλοντικής αξίας. Είναι μέλος σε οργανισμούς συστημάτων μεταφοράς και πληροφόρησης στην

---

¹¹⁰ Ετήσια έκθεση εταιρείας Lenzing (2003)

βιομηχανία χημικών και οι αυστηρές περιβαλλοντικές της αρχές την κατατάσσουν ανάμεσα στις ηγετικές θέσεις του κλάδου που απασχολούνται με περιβαλλοντικά ζητήματα. Συμμορφώνεται με τα πιστοποιητικά ISO 14001 και EN ISO 17025.¹¹¹

Η εταιρεία δεν δημοσιεύει περιβαλλοντική έκθεση

Στην ιστοσελίδα της η αναφορά για το περιβάλλον είναι αρκετά ικανοποιητική. Υπάρχει ειδικό Link για τις ενέργειες της εταιρείας σε έρευνα και ανάπτυξη. Στο link για το περιβάλλον αναφέρεται ότι η εταιρεία προσπαθεί με υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα να εξισορροπήσει μεταξύ περιβαλλοντικών και κοινωνικών παραγόντων. Υπάρχει και ειδικό διάγραμμα για τις πρώτες ύλες που χρησιμοποιεί η εταιρεία οι οποίες είναι ανανεώσιμες και φιλικές στο περιβάλλον.

112

---

¹¹¹ Ετήσια έκθεση εταιρείας Lenzing (2003)

¹¹² www.lenzing.com

ΠΙΝΑΚΑΣ 30: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ LENZING

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ LENZING										
Όνομα εταιρείας	Έτος	2002	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			69	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων			2
LENZING AG	Συνολικές σελίδες	3	Συνολικός αριθμός εικόνων			0				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003									
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο			
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	10	0	0	0	0	0	9	0	0	
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	7	0	0	0	0	0	2	0	0	
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	7	0	0	0	0	0	4	0	0	
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	0	0	0	5	0	0	
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	13	0	2	0	0	0	0	0	0	
Έρευνα και ανάπτυξη	11	0	0	0	0	0	1	0	0	
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Πηγή : Ετήσια έκθεση εταιρείας Lenzing (2003) & www.lenzing.com

Merck

Η εταιρεία Merck δραστηριοποιείται στον κλάδο των χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων. Στον χημικό τομέα, η μεγάλη σημασία σε έρευνα και ανάπτυξη οδηγεί σε καινοτόμες λύσεις και προϊόντα υψηλής ποιότητας.¹¹³

Στην ετήσια έκθεση της εταιρείας, δεν αναφέρονται στοιχεία για το περιβάλλον παρά μόνο οι περιβαλλοντικές της δαπάνες σε έρευνα και ανάπτυξη που σχετίζονται με αυτό.

Στην περιβαλλοντική της έκθεση (environmental report) αναφέρεται πόσο ασφαλή και φιλικά στο περιβάλλον είναι τα προϊόντα της, γεγονός που επιτυγχάνεται με υψηλή έρευνα και ανάπτυξη. Όλοι είναι υπεύθυνοι για περιβαλλοντική φροντίδα ενώ υπάρχει ειδική διοίκηση που ασχολείται με θέματα ασφάλειας, υγιεινής και περιβάλλοντος σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Συμμορφώνεται με υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα και προδιαγραφές, όπως ISO 14001 και συνεχώς προσπαθεί να βελτιώνεται. Επίσης υπάρχουν και διαγράμματα σχετικά με κατανάλωση ενέργειας και νερού, εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα όπου δείχνουν την πρόοδο της εταιρείας σε όλους τους τομείς. Το εργοστάσιο που κτίστηκε στην Γερμανία έχει ειδικές προδιαγραφές για περιβαλλοντική διατήρηση και προστασία.¹¹⁴

Τα περισσότερα στοιχεία αναφορικά με το περιβάλλον παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα της εταιρείας. Εκεί παρουσιάζονται οι στρατηγικές και οι στόχοι της

---

¹¹³ Ετήσια έκθεση εταιρείας Merck (2003)

¹¹⁴ Περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Merck (2003)

σχετικά με την ελαχιστοποίηση των κινδύνων στο περιβάλλον, την χρήση οικονομικών και ανανεώσιμων πρώτων υλών, την παρακολούθηση ρίψης απαγορευτικών ουσιών στην ατμόσφαιρα, την ποιότητα και την συσκευασία των προϊόντων. Μεγάλη έμφαση δίνεται στο σύστημα διαχείρισης ασφάλειας, υγιεινής και περιβάλλοντος τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Κύρια καθήκοντα της διοίκησης είναι η περιβαλλοντική ανάλυση, η βελτίωση και ο σωστός προγραμματισμός περιβαλλοντικών θεμάτων. Η εταιρεία υποστηρίζει τις αρχές της πολιτικής των χημικών και συμμετέχει στο πρόγραμμα REACH (καταγραφή, εκτίμηση και αυθεντικότητα των χημικών). Από τους στόχους του group είναι η ανακύκλωση των υλικών, η μείωση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και η πλήρης συμμόρφωση με περιβαλλοντικές αρχές. Και οι 62 τοποθεσίες όπου κατασκευάζονται τα προϊόντα της δίνουν έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος. Η εταιρεία αναγνωρίζει την μεγάλη σημασία της περιβαλλοντικής πολιτικής και είναι ανοιχτή σε θέματα πληροφόρησης ως προς την ανακύκλωση, διάθεση, συσκευασία και μεταφορά των προϊόντων της.¹¹⁵

---

¹¹⁵ www.merck.de

ΠΙΝΑΚΑΣ 31: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ MERCK

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ MERCK									
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας	142	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων	16			
MERCK	Συνολικές σελίδες	6	Συνολικός αριθμός εικόνων	6					
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003								
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο		
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	0	0	0	10	0	0	15	0	1
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	23	2	1	8	0	0
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	3	1	0	12	0	0
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	18	3	10	0	0	0
Έρευνα και ανάπτυξη	12	0	2	20	0	2	0	0	0
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	16	0	0	5	0	0
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή : Ετήσια και περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Merck (2003) & www.merck.de

Schering AG

Η εταιρεία Schering είναι από τις μεγαλύτερες φαρμακευτικές εταιρείες που παρέχει υψηλής ποιότητας φάρμακα προσπαθώντας να δώσει μία νέα προοπτική ζωής στους πελάτες της. Τα τελευταία χρόνια οι κανονισμοί της εταιρείας οδήγησαν στην βελτίωση του περιβάλλοντος ενώ κέρδισε το πρώτο βραβείο καλύτερης περιβαλλοντικής έκθεσης.¹¹⁶

Στην ετήσια έκθεση (annual report) αναγνωρίζεται ότι η εταιρεία επιβαρύνει το περιβάλλον γι αυτό και μέτρα καταπολέμησης της μόλυνσης είναι απαραίτητα. Η εταιρεία υπόκεινται σε κανονισμούς και νομοθεσίες που αφορούν το περιβάλλον σε οποιαδήποτε χώρα και αν αυτή πουλάει τα προϊόντα της. Γι αυτό τον λόγο διαθέτει και τα κατάλληλα μέτρα που της επιτρέπουν να λειτουργεί και να παράγει τα προϊόντα της με δραστηριότητες φιλικές στο περιβάλλον. Συμμετέχει στο πρόγραμμα υπευθυνότητας και περιβαλλοντικής φροντίδας και έχει υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα. Το ολοκληρωμένο σύστημα διοίκησης που κατέχει την καθιστά ικανή να συμμορφώνεται με όλες τις απαραίτητες απαιτήσεις κατασκευής και ελέγχου. Διαθέτει πιστοποιητικό ISO 9001 και ISO 14001 και είναι υπεύθυνη για τον καθαρισμό οποιαδήποτε μόλυνσης που πιθανόν έχει προκύψει από δραστηριότητές της. Η εταιρεία έχει ξοδέψει αρκετά χρήματα για την περιβαλλοντική προστασία και τα δύο διαγράμματα που υπάρχουν δείχνουν τα περιβαλλοντικά κόστη του 2003 καθώς και τους περιβαλλοντικούς στόχους της

---

¹¹⁶ Ετήσια έκθεση εταιρείας Schering (2003)

εταιρείας για τα έτη 2004 και 2005. Επίσης υπάρχει αναφορά σε έρευνα και ανάπτυξη που δεν σχετίζεται όμως άμεσα με το περιβάλλον.¹¹⁷

Στην περιβαλλοντική έκθεση (environmental report) της εταιρείας υπάρχουν πολλά στοιχεία γύρω από το περιβάλλον. Η εταιρεία διαθέτει ολοκληρωμένο σύστημα περιβαλλοντικής πολιτικής και διαχείρισης όπου μέσω περιβαλλοντικής προστασίας προσπαθεί να ελέγξει την μόλυνση νερού, αέρα και εδάφους, την κατανάλωση ενέργειας και την υγιή μεταφορά των προϊόντων της. Από το 1996 η εταιρεία χρησιμοποιεί ως πρώτη ύλη φυσικό αέριο συμβάλλοντας ενεργά στην διατήρηση της ενέργειας. Πίνακες και διαγράμματα παρουσιάζουν στοιχεία της εταιρείας ως προς την κατανάλωση ενέργειας, νερού, ηλεκτρισμού, τις δαπάνες για εκπαίδευση των εργαζομένων για περιβαλλοντική παιδεία, τις εισροές και εκροές της εταιρείας για το έτος 2003, τις επενδύσεις σε περιβαλλοντική προστασία, τα κόστη ανακύκλωσης και διαδικασιών διάθεσης των προϊόντων της. Στόχος της εταιρείας είναι η εξισορρόπηση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών δυνάμεων. Όσον αφορά την περιβαλλοντική προστασία η Schering έχει κάποιες αρχές όπως ανάπτυξη υπευθυνότητας προσανατολισμένη στο μέλλον, μείωση περιβαλλοντικών ατυχημάτων και χρήσης πρώτων υλών, συλλογική προσπάθεια προστασίας και φροντίδας για το περιβάλλον, χρήση κατάλληλων μέσων και τεχνολογιών για αποφυγή περιβαλλοντικής καταστροφής, δημιουργία κατάλληλων συστημάτων καταγραφής περιβαλλοντικού κινδύνου. Συμμορφώνεται με το ISO 14001 που αφορά το περιβάλλον. Η συσκευασία των

---

¹¹⁷ Ετήσια έκθεση εταιρείας Schering (2003)

προϊόντων της γίνεται σε κατάλληλα κουτιά φιλικά στο περιβάλλον και απώτερος σκοπός της είναι η βελτίωση της διάθεσης και μεταφοράς αυτών. ¹¹⁸

Στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο τα στοιχεία για το περιβάλλον είναι ανύπαρκτα. Το μόνο που αναφέρεται είναι η πολιτική έρευνας και ανάπτυξης που έχει αναπτύξει η εταιρεία με σκοπό σταθερές και με αξία επιχειρηματικές πρακτικές .

---

¹¹⁸ Περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Schering (2003)

ΠΙΝΑΚΑΣ 32: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ SCHERING

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ SCHERING										
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			265	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων			20
SCHERING AG	Συνολικές σελίδες	10	Συνολικός αριθμός εικόνων			0				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003									
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο			
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	17	0	1	11	0	0	1	0	0	
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	0	19	0	0	0	0	0	
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	7	0	0	99	0	2	0	0	0	
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	2	0	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	60	0	13	0	0	0	
Έρευνα και ανάπτυξη	24	0	1	17	0	2	1	0	0	
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	5	0	1	0	0	0	
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	10	0	0	0	0	0	

Πηγή : Ετήσια και περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Schering (2003) & www.schering.com

Wella

Η εταιρεία Wella ασχολείται με προϊόντα κομμωτηρίου, βαφής, φροντίδας και styling ειδικά σχεδιασμένα να χρησιμοποιούνται για φροντίδα και περιποίηση ακόμα και εκτός κομμωτηρίου. Προμηθεύει σχεδόν όλες τις εταιρείες που ασχολούνται με τέτοιες υπηρεσίες και η επιτυχημένη της πορεία από το 1980, την καθιστά ηγέτη στον κλάδο της.¹¹⁹

Στην ετήσια έκθεση (annual report) υπάρχει ειδική ενότητα στην οποία αναφέρεται η περιβαλλοντική προστασία και η αρμονία που επιδιώκει η εταιρεία μεταξύ εμπορικότητας και οικολογίας (σελίδες 78-79). Μεγάλη σημασία δίνει στην έρευνα και την ανάπτυξη, ενώ δημοσιεύει περιβαλλοντική έκθεση από το 2001. Η παραγωγή των προϊόντων της γίνεται με όσο το δυνατόν λιγότερα χημικά προσπαθώντας να μειώσει την κατανάλωση ενέργειας. Οι πρώτες ύλες που χρησιμοποιεί είναι φιλικές στο περιβάλλον και είναι κυρίως λάδι, φρούτα, δημητριακά.¹²⁰

Στην περιβαλλοντική έκθεση (2001) (environmental report) υπάρχουν οδηγίες της εταιρείας σχετικά με την περιβαλλοντική της προστασία (σελίδα 3) . Η εταιρεία για να κυριαρχήσει στον χώρο της χρειάζεται να έχει ολοκληρωμένη και προσαρμοσμένη στο μέλλον περιβαλλοντική προστασία. Ακολουθεί τις αρχές της σταθερής και με αξία ανάπτυξης(sustainable development) , διατηρεί πρώτες ύλες, προστατεύει το περιβάλλον και είναι ανοιχτή στην επικοινωνία με φορείς και πελάτες σε ότι σχετίζεται με περιβαλλοντικά θέματα. Στην εταιρεία υπάρχει

117,118 Ετήσια έκθεση εταιρείας Wella (2003)

οργανωμένη περιβαλλοντική διοίκηση (σελίδα 9-10) που φροντίζει για την εκπαίδευση των εργαζομένων. Τόσο τα τμήματα έρευνας και ανάπτυξης όσο και η προμηθευτική της αλυσίδα εφαρμόζουν μέτρα υγιή και φιλικά στο περιβάλλον, επιβάλλοντας κυρώσεις όπου αυτό θεωρείται σκόπιμο. Το τμήμα οικολογίας ασχολείται με θέματα βελτίωσης του περιβάλλοντος, προωθώντας τις πληροφορίες τόσο στους εργαζομένους όσο και στους συνεργάτες της εταιρείας. Η εταιρεία διαθέτει σύστημα περιβαλλοντικού κινδύνου. Έτσι τα στελέχη έχοντας την σωστή πληροφόρηση για τις δυσκολίες και τα προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν επεμβαίνουν άμεσα σύμφωνα πάντα με περιβαλλοντικές αρχές και νομοθεσίες. Ειδικό σύστημα στοιχείων πληροφορεί τους εργαζόμενους με περιβαλλοντικά θέματα. Υποστηρίζεται, ότι η χρήση σωστών πρώτων υλών αποτελεί κλειδί επιτυχίας για μια εταιρεία. (σελίδες 14-15). Αλλά και η επιλογή των προμηθευτών της γίνεται με κριτήριο το κατά πόσο αυτοί διαθέτουν περιβαλλοντική συνείδηση. Όλοι οι προμηθευτές θα πρέπει να συμμορφώνονται με τους περιβαλλοντικούς νόμους ,να διαθέτουν ανακυκλώσιμη συσκευασία, και οι πρώτες ύλες που χρησιμοποιούν να είναι από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

121

Σημασία για την εταιρεία δεν έχει μόνο η πραγματοποίηση πωλήσεων ,αλλά και η συμμόρφωσή των προϊόντων της με περιβαλλοντικά πρότυπα. Υποστηρίζει ότι το περιβάλλον απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή ξεκινώντας από την χρήση πρώτων υλών μέχρι την παραγωγή του προϊόντος. Ως προς την συσκευασία των προϊόντων (σελίδες 26-27) η εταιρεία έχει μειώσει το βάρος της συσκευασίας της ώστε τα προϊόντα να μεταφέρονται και να αποθηκεύονται ευκολότερα. Τα κουτιά της

---

¹²¹ Περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Wella (2003)

συσκευασίας είναι από ανακυκλώσιμες, φιλικές στο περιβάλλον πρώτες ύλες. Στις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης χρησιμοποιεί την cost benefit analysis. Επίσης πλήρης αναφορά γίνεται και για τις θυγατρικές εταιρείες της και τις ενέργειες που κάνουν για το περιβάλλον (σελίδες 30-57) . Από τους άμεσους σκοπούς και στόχους της εταιρείας είναι και θέματα που σχετίζονται με το περιβάλλον.¹²²

Σχετικά με την ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο και εδώ υπάρχουν αρκετές πληροφορίες για το περιβάλλον. Η εταιρεία ενεργεί πάντα με σεβασμό προς το περιβάλλον, με δραστηριότητες για την προστασία του όχι μόνο για το παρόν αλλά και για το μέλλον και τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. Όλες οι πράξεις της προγραμματίζονται με βάση τα περιβαλλοντικά πρότυπα και η ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας που διαθέτει ενδυναμώνει την θέση της αναφορικά με την προστασία του περιβάλλοντος.¹²³

---

¹²² Περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Wella (2003)

¹²³ www.wella.com

ΠΙΝΑΚΑΣ 33: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ WELLA

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ WELLA										
Όνομα εταιρείας	Έτος	2003	Συνολικός αριθμός γραμμών σελίδας			247	Συνολικός αριθμός γραφικών παραστάσεων			71
WELLA	Συνολικές σελίδες	10	Συνολικός αριθμός εικόνων			2				
Στοιχεία περιβαλλοντικής αναφοράς	Μήκος σελίδων περιβαλλοντικής αναφοράς για το έτος 2003									
	Ετήσιες εκθέσεις			περιβαλλοντικές εκθέσεις (2001)			Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο			
	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	Αριθ. Γραμ. σελ.	Αριθμ. Εικ.	Αριθμ. Γραφ. Παρ.	
Περιβαλλοντικές απόψεις και πολιτικές	21	2	11	54	8	0	3	0	0	
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	0	0	17	0	6	0	0	0	0	
Συμμόρφωση με νόμους και πρότυπα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Πληροφορίες προϊόντων	0	0	0	35	5	0	0	0	0	
Περιβαλλοντικές επιδράσεις προϊόντων	0	0	0	71	0	41	0	0	0	
Έρευνα και ανάπτυξη	31	0	1	30	4	1	2	0	0	
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά μέτρα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Πηγή : Ετήσια και περιβαλλοντική έκθεση εταιρείας Wella (2003) & www.wella.com

4.5 Περιβαλλοντική λογιστική όλων των χημικών γερμανικών εταιρειών

Σε αυτό το σημείο κρίνεται σκόπιμο να γίνει μια συνοπτική αναφορά της περιβαλλοντικής λογιστικής όλων των γερμανικών χημικών εταιρειών που εξετάστηκαν. Από τις 11 γερμανικές χημικές εταιρείες που μελετήθηκαν, οι 9 δημοσιεύουν περιβαλλοντικές εκθέσεις ενώ και οι 11 αναφέρουν κάποιο περιβαλλοντικό στοιχείο στις τρεις πηγές του δείγματος (ετήσιες και περιβαλλοντικές εκθέσεις, ιστοσελίδες των εταιρειών στο διαδίκτυο). Η εταιρεία που παρουσιάζει τα περισσότερα στοιχεία αναφορικά με το περιβάλλον είναι η εταιρεία Basf, με 26 συνολικά σελίδες με περιβαλλοντικά στοιχεία και στις τρεις πηγές.

Οι γερμανικές χημικές εταιρείες καταλαμβάνουν κατά μέσο όρο 9 σελίδες με περιβαλλοντικές πληροφορίες με κύρια αναφορά σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης που πραγματοποιούν οι εταιρείες για το περιβάλλον (και οι 11 εταιρείες αναφέρουν στοιχεία έρευνας και ανάπτυξης για το περιβάλλον), σε περιβαλλοντική πολιτική των εταιρειών και στην συμμόρφωση των εταιρειών σε περιβαλλοντικά πρότυπα και νομοθεσίες.

Ο παρακάτω πίνακας (33) παρουσιάζει με συνοπτικό τρόπο την περιβαλλοντική λογιστική των γερμανικών χημικών εταιρειών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 34: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		
ΕΙΔΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	% ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
Εταιρείες που έχουν δημοσιεύουν περιβαλλοντική έκθεση	9	81,82
Εταιρείες που προετοιμάζουν περιβαλλοντική αναφορά	-	-
Περιβαλλοντική πολιτική εταιρειών	10	90,91
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες	9	81,82
Πρότυπα και νομοθεσία	10	90,91
Πληροφορίες προϊόντων	9	81,82
Περιβαλλοντική επίδραση προϊόντων	7	63,64
Δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης	11	100
Συμμετοχή εργαζομένων σε περιβαλλοντικά θέματα	4	36,36
Άλλες περιβαλλοντικές πληροφορίες	2	18,18

Πηγή : ετήσιες και περιβαλλοντικές εκθέσεις όλων των γερμανικών χημικών εταιρειών & ιστοσελίδες εταιρειών στο διαδίκτυο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΟΥΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

5.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται οι παράγοντες που επηρεάζουν τις περιβαλλοντικές πληροφορίες των επιλεγμένων αγγλικών και γερμανικών χημικών εταιρειών. Από την έρευνα βγαίνει το συμπέρασμα ότι οι γερμανικές χημικές – φαρμακευτικές εταιρείες περικλείουν περισσότερες περιβαλλοντικές πληροφορίες από τις αγγλικές. Από την μία πλευρά οι παράγοντες δικαιολογούν την διαφορετικότητα και ποικιλία μεταξύ των δύο χωρών και από την άλλη εξηγούν γιατί ο χημικός κλάδος ως σύνολο παρουσιάζει τόσο μεγάλο ενδιαφέρον και συνεπώς μεγάλο πλήθος περιβαλλοντικών πληροφοριών όπως αποδεικνύεται και από τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε αυτόν. Οι παράγοντες που θα εξεταστούν είναι : α) κίνητρα του κλάδου, β) μέγεθος εταιρειών, γ) πολιτικές πιέσεις και δ) ειδικές νομοθεσίες των δύο χωρών .

5.2 Βιομηχανικά κίνητρα

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, σύμφωνα με τον δείκτη Times 1000, ο χημικός κλάδος είναι από τους περισσότερο ευαίσθητους σε περιβαλλοντικά θέματα και παράλληλα ένας από αυτούς που παρουσιάζουν προβλήματα που σε μεγάλο βαθμό σχετίζονται με το περιβάλλον. Τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι το

πλήθος των περιβαλλοντικών πληροφοριών, ειδικά στην Γερμανία , είναι σχετικά υψηλό παρόλο που δεν υπάρχουν υποχρεωτικές απαιτήσεις για τέτοιου είδους πληροφόρηση. (η μόνη χώρα με νόμιμες απαιτήσεις είναι η Νορβηγία, Roberts 1992)

Ωστόσο, ο σχετικά μεγάλος αριθμός περιβαλλοντικών πληροφοριών στον χημικό κλάδο φαίνεται ότι επηρεάζεται από βιομηχανικούς οργανισμούς και ενώσεις. Το διεθνές Συμβούλιο που ασχολείται με χημικά (ICCA) έχει δημοσιεύσει κατευθυντήριες γραμμές για ανάπτυξη φροντίδας υπευθυνότητας από τις εταιρείες . Πολλές από τις γερμανικές εταιρείες που εξετάστηκαν π.χ Degussa, Bayer, Basf, Schering, είναι μέλη του Οργανισμού ανάπτυξης φροντίδας υπευθυνότητας. Επιπρόσθετα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χημικών (CEFIC) ιδρύθηκε για να επαναπροσδιορίσει και να αναπροσαρμόσει την θέση του χημικού κλάδου στην παγκόσμια πραγματικότητα(Adams & Kuasirikum 2000) . Ειδικά στην Γερμανία το Συμβούλιο χημικής βιομηχανίας (Verband Der Chemischen industrie,VCI) επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τις κυβερνητικές αποφάσεις σε θέματα που αφορούν το περιβάλλον.¹²⁴

5.3 Μέγεθος εταιρειών

Σύμφωνα με τον Gray (1995) , το μέγεθος των εταιρειών επηρεάζει το πλήθος των περιβαλλοντικών τους πληροφοριών. Η παρούσα έρευνα αποδεικνύει ότι όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος μιας εταιρείας, τόσο περισσότερες είναι οι περιβαλλοντικές πληροφορίες που παρουσιάζει. Ανάμεσα στις εταιρείες του

---

¹²⁴ Roberts R. (1996) "Determinants of corporate social responsibility disclosure"

δείγματος που έχουν επιλεγεί για την έρευνα, η Basf, η Bayer, η Degussa, η Wella και η Celanese είναι από τις εταιρείες που περιλαμβάνουν τις περισσότερες περιβαλλοντικές πληροφορίες στις ετήσιες εκθέσεις τους (annual reports), στις περιβαλλοντικές τους εκθέσεις (environmental reports) και στην ιστοσελίδα τους στο διαδίκτυο (internet). Αυτές οι εταιρείες είναι και από τις μεγαλύτερες πολυεθνικές στην αγορά της Ευρώπης τόσο ως προς το μερίδιο αγοράς όσο και ως προς τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούν. (Adams & Kuasirikum 2000)

5.4 Πολιτικές πιέσεις

Ένας ακόμα λόγος που ερμηνεύει την διαφορά περιβαλλοντικών πληροφοριών στις χημικές εταιρείες της Αγγλίας και της Γερμανίας είναι και το ότι οι πολιτικές πιέσεις στην Αγγλία για αναφορά σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες και προγράμματα δεν έχουν αντίκτυπο. Κάτι τέτοιο δεν παρατηρείται στην Γερμανία. Παρόλο που η Γερμανική κυβέρνηση δεν ασκεί πιέσεις, εντούτοις η περιβαλλοντική πληροφόρηση είναι περισσότερη στην Γερμανία. Μέχρι το 1990, στην Αγγλία, δεν υπήρχε καμία παρέμβαση σε περιβαλλοντικά θέματα. Μία μικρή σχετικά επιρροή δημιουργήθηκε όταν το Συντηρητικό Κόμμα ανακοίνωσε την προτεραιότητα που επρόκειτο να δοθεί σε περιβαλλοντικά θέματα (Adams & Kuasirikum 2000). Κατά την ίδια περίοδο ιδρύθηκε και ειδικό τμήμα για το περιβάλλον με πρωτοβουλία της εκάστοτε κυβέρνησης, ενώ παράλληλα το Υπουργείο Περιβάλλοντος εξέδωσε ειδικό περιβαλλοντικό προϋπολογισμό. Νέα περιβαλλοντικά πρότυπα τέθηκαν σε ισχύ όπως διαχείριση αποβλήτων, έλεγχος μόλυνσης, προστασία και χρήση ανανεώσιμων πρώτων υλών (Adams &

Κυασιρίκνμ 2000). Τα περιβαλλοντικά αυτά μέτρα οδήγησαν στην δημιουργία της Περιβαλλοντικής Πράξης που υπογράφηκε το 1999. ¹²⁵

5.5 Περιβαλλοντικοί κανονισμοί και πρότυπα

Τέλος ένας ακόμα λόγος διαφοροποίησης μεταξύ αγγλικής και γερμανικής περιβαλλοντικής λογιστικής είναι και το ότι οι περιβαλλοντικές νομοθεσίες στην Γερμανία είναι πιο ανεπτυγμένες από ότι στην Αγγλία και αναφέρονται σε συγκεκριμένα θέματα. Αυτό αντανακλάται από όλες σχεδόν τις γερμανικές εταιρείες που προβάλλουν την ανησυχία τους σχετικά με τα αυξανόμενα περιβαλλοντικά προβλήματα που εμφανίζονται στην Γερμανία. Σε αντίθεση καμία αγγλική εταιρεία δεν φαίνεται να ανησυχεί για αυτό το θέμα και επομένως καμία περιβαλλοντική πληροφορία δεν αναφέρεται πάνω σε αυτό. Έτσι παρόλο που πολύ λίγες αγγλικές εταιρείες δημοσιεύουν ξεχωριστή περιβαλλοντική έκθεση (environmental report) (μόλις 3 από τις 16 εταιρείες), μόνο μία εταιρεία, η BOC προετοιμάζει την δημιουργία περιβαλλοντικής έκθεσης στο άμεσο μέλλον. ¹²⁶

---

¹²⁵ Roberts R. (1996) “Determinants of corporate social responsibility disclosure”

¹²⁶ Roberts R. (1996) “Determinants of corporate social responsibility disclosure”

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

6.1 Συμπερασματικές προτάσεις διπλωματικής εργασίας

Η παρούσα έρευνα παρουσιάζει μια νέα προοπτική στην διεθνή περιβαλλοντική λογιστική των χημικών αγγλικών και γερμανικών εταιρειών . Εξετάζει την πληροφόρηση που παρέχουν οι εταιρείες στις ετήσιες εκθέσεις τους (annual reports), τις περιβαλλοντικές τους εκθέσεις (environmental reports) και τις ιστοσελίδες τους στο διαδίκτυο (internet) . Οι χώρες που επιλέχθηκαν είναι εκείνες οι οποίες διαπραγματεύονται στα χρηματιστήρια του Λονδίνου και της Φρανκφούρτης αντίστοιχα.

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την έρευνα είναι ότι η περιβαλλοντική πληροφόρηση που υπάρχει στις χημικές γερμανικές εταιρείες είναι σαφώς μεγαλύτερη από εκείνη των αντίστοιχων αγγλικών εταιρειών. Επιπλέον οι περισσότερες γερμανικές εταιρείες προετοιμάζουν ξεχωριστές περιβαλλοντικές εκθέσεις για να προβάλλουν την περιβαλλοντική τους ανησυχία και το περιβαλλοντικό τους ενδιαφέρον. Δυστυχώς κάτι τέτοιο δεν εμφανίζεται στις αγγλικές χημικές εταιρείες . Συγκεκριμένα από τις (11) γερμανικές εταιρείες οι (9) δημοσιεύουν περιβαλλοντική έκθεση σε σύγκριση με (3) από τις (18) αγγλικές εταιρείες. Περισσότερες σελίδες, πίνακες, γραφήματα και εικόνες εσωκλείονται στις γερμανικές ετήσιες και περιβαλλοντικές εκθέσεις (annual and environmental

reports) αναφορικά με το περιβάλλον σε σύγκριση με αυτές των αγγλικών εταιρειών. Συγκεκριμένα, 4 κατά μέσο όρο γραφικές παραστάσεις παρουσιάζουν περιβαλλοντικά θέματα στις εκθέσεις των αγγλικών χημικών εταιρειών σε σύγκριση με 18 που εμφανίζονται στις εκθέσεις των γερμανικών χημικών εταιρειών. Από την άλλη δεν παρατηρείται μεγάλη διαφορά στις περιβαλλοντικές εικόνες των εκθέσεων. Στις αγγλικές χημικές εταιρείες αντιστοιχούν κατά μέσο όρο 5 εικόνες και στις γερμανικές χημικές εταιρείες 9. Τέλος ο χώρος περιβαλλοντικών πληροφοριών που καταλαμβάνεται στις εκθέσεις των χημικών εταιρειών που εξετάζονται διαφέρει, με τις αγγλικές εταιρείες να καταλαμβάνουν κατά μέσο όρο 2 σελίδες με αναφορά σε περιβαλλοντικά θέματα στις εκθέσεις τους και τις γερμανικές εταιρείες με 9 σελίδες αντίστοιχα.

Είναι γενικά αποδεκτό όχι μόνο από της συγκεκριμένη έρευνα αλλά και από άλλες που έχουν πραγματοποιηθεί γύρω από την περιβαλλοντική λογιστική (Adams, Gray, Owen, Harte, Roberts), ότι δεν υπάρχει καμία πίεση στις επιχειρήσεις για δημοσίευση κάποιων πληροφοριών, ενεργειών ή προγραμμάτων τους για το περιβάλλον. Σαν αποτέλεσμα αυτού, η πλειοψηφία των εταιρειών που δραστηριοποιείται σε περιβαλλοντικά ευαίσθητους κλάδους (χημικά, ενέργεια, πετρέλαιο, φαρμακευτικές) δίνει πληροφορίες ανάλογα με την κρίση και τα στοιχεία που οι ίδιες κατά καιρούς επιθυμούν να παρουσιάσουν. Παρόλα αυτά, τα θέματα που καλύπτονται από όλες σχεδόν τις εταιρείες είναι περίπου τα ίδια, με κύρια αναφορά στην περιβαλλοντική πολιτική που οι εταιρείες ακολουθούν, τις επιπτώσεις των προϊόντων τους στο περιβάλλον, την συμμόρφωσή τους με κανόνες και νομοθεσίες, τις δαπάνες τους σε έρευνα και ανάπτυξη. Για καμία εταιρεία δεν υπάρχει επίσημος κανόνας και οδηγός για το τι πρέπει να

ακολουθήσει ώστε οι πληροφορίες που παρέχονται να είναι αντικειμενικές, σωστές και περισσότερο συγκρίσιμες. Το πρόβλημα αυτό μπορεί και επιβάλλεται να αντιμετωπιστεί τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο. Από την μία πλευρά θα πρέπει να δημιουργηθεί μία διεθνής ενιαία νομοθεσία για όλες τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε περιβαλλοντικά ευαίσθητους κλάδους. Με αυτόν τον τρόπο η κάθε εταιρεία θα έχει να ακολουθήσει μία συγκεκριμένη πολιτική σύμφωνη με τις διεθνείς απαιτήσεις. Έτσι ακολουθώντας η εταιρεία πιστά κάποια συγκεκριμένη στρατηγική θα μπορεί με την σειρά της να συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος. Από την άλλη, θα πρέπει στην παγκόσμια αυτή νομοθεσία να υπάρχει και κάποια ευελιξία ως προς την τήρηση των προγραμμάτων καθώς και δυνατότητα αλλαγής και προσαρμογής ανάλογα με την χώρα που η κάθε εταιρεία δραστηριοποιείται, την πολιτική κατάσταση που επικρατεί σε αυτήν την χώρα, την οικονομική θέση της εταιρείας, την κουλτούρα και τα ήθη των ανθρώπων.

Όπως κανείς αντιλαμβάνεται, ο έλεγχος του κατά πόσο μία εταιρεία ανταποκρίνεται στις περιβαλλοντικές της υποχρεώσεις δεν μπορεί να επιτευχθεί μόνο από διεθνείς οργανισμούς. Κάθε χώρα θα πρέπει να διαθέτει ειδικούς μηχανισμούς που θα ελέγχουν μεμονωμένα την περιβαλλοντική λογιστική και πολιτική που οι εθνικές εταιρείες ακολουθούν, θέτοντας περιορισμούς και πρόστιμα όπου αυτό κρίνεται σκόπιμο. Οι νέοι νόμοι αναφορικά με το περιβάλλον θα πρέπει να βασίζονται σε ειδικές έρευνες και μελέτες και οι ήδη υπάρχοντες να επαναπροσδιορίζονται και να προσαρμόζονται στην σύγχρονη πραγματικότητα. Έτσι κάθε μία εταιρεία ξεχωριστά έχοντας κάποια κατευθυντήρια γραμμή και προσαρμόζοντας κάθε φορά τις ανάγκες της με τα νέα δεδομένα και τις νέες

ιδιαιτερότητές της, θα νιώσει ότι συμβάλλει ενεργά στην διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος. Γιατί σκοπός όλων είναι οι εταιρείες να συνειδητοποιήσουν την παγκόσμια σημασία που έχει η διατήρηση και η προστασία του περιβάλλοντος.

6.2 Μελλοντικές προοπτικές περιβαλλοντικής λογιστικής

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, ο χημικός κλάδος είναι ένας πολύ σημαντικός τομέας, ένας τομέας κλειδί για την οικονομία μιας χώρας. Με τα προϊόντα και τις διαδικασίες του συνεισφέρει εποικοδομητικά στην πρόοδο και άλλων βιομηχανιών. Στα προγράμματα που κάνει για έρευνα και ανάπτυξη βασίζεται σε μία καινοτομία : ο ίδιος ο κλάδος χρηματοδοτεί σχεδόν όλα τα έξοδά του σε έρευνα και ανάπτυξη. Είναι από τους λίγους κλάδους που δίνει τόση μεγάλη σημασία σε έρευνα και ανάπτυξη. Πολλές χώρες βασίζονται στον χημικό κλάδο για να πετύχουν ισορροπία και εν συνεχεία ανάπτυξη σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η ανησυχία που επικρατεί έγκειται στην αμφιβολία για το εάν η Ευρώπη αλλά και ο υπόλοιπος κόσμος είναι σε θέση να δεχτεί τις καινοτομίες και τις αλλαγές που οι χημικές εταιρείες παρουσιάζουν τα τελευταία χρόνια. Στόχος για το 2020 για όλες τις εταιρείες είναι η χρήση των χημικών να γίνεται με τρόπο που δεν θα μολύνεται το περιβάλλον.

Στις περισσότερες χώρες, όπως και στην Γερμανία, ο χημικός κλάδος αποτελεί έναν από τους κυριότερους τομείς της οικονομίας τους. Επομένως στην εξέλιξη και ανάπτυξη του κλάδου οφείλουν να συνεισφέρουν όλοι, ώστε να ξεπεραστούν τα εμπόδια που οι εταιρείες υψηλής τεχνολογίας αντιμετωπίζουν. Ένα πρώτο βήμα για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο είναι η ύπαρξη νομικής και σωστά

σχεδιασμένης ασφάλειας στις έρευνες που αφορούν το περιβάλλον, η εμπιστευτικότητα και η μεταφορά των κατάλληλων πληροφοριών σε όλους τους καταναλωτές. Οι αρχές θέτοντας κανονισμούς και πρότυπα, θα είναι σε θέση να καθησυχάσουν τόσο τον κλάδο της γεωργίας όσο και κάποιους δύσπιστους καταναλωτές που ανησυχούν για την ηγετική θέση που καταλαμβάνει ο χημικός κλάδος και τις επιπτώσεις που έχει αυτό στο περιβάλλον. Αν τα προϊόντα που οι χημικές εταιρείες παράγουν είναι σύμφωνα με τις περιβαλλοντικές νομοθεσίες δεν υπάρχει κανείς λόγος ανησυχίας.

Πολύ σημαντικό ρόλο σε όλα αυτά θα παίξει η εκπαίδευση τόσο των εργαζομένων σε εταιρείες χημικού κλάδου όσο και των απλών καταναλωτών. Οι εργαζόμενοι θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν και να αποδεχτούν τον χημικό κλάδο σαν έναν τομέα όπου προπορεύεται των άλλων και απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή ξεκινώντας από την χρήση των πρώτων υλών, την παραγωγική διαδικασία και την τελική παραγωγή και κατανάλωση του προϊόντος. Από την μεριά τους οι καταναλωτές οφείλουν να γνωρίζουν την ιδιαιτερότητα και την μεγάλη επίδραση του χημικού κλάδου στο περιβάλλον, ώστε να μπορούν να έχουν απαιτήσεις στην επιλογή τους κατά την αγορά των προϊόντων τους.

Το μέλλον της περιβαλλοντικής λογιστικής είναι ευοίωνο. Για να συνεχιστεί όμως αυτή η θετική εικόνα θα πρέπει όλοι, (από τις εταιρείες, τα διευθυντικά στελέχη, τις ομάδες ενδιαφερομένων, τους εργαζόμενους, τους καταναλωτές) να συνειδητοποιήσουν ότι το μέλλον δεν περιμένει. Οι εξελίξεις είναι ραγδαίες και γι αυτό στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής λογιστικής οφείλουν να συμμετέχουν και να συνεισφέρουν όλοι. Για την επιβίωση και προσαρμογή της εταιρείας στις

μεταβαλλόμενες οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις του σήμερα απαιτείται από όλους θυσία και προσπάθεια. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο χρειάζεται έρευνα, τεχνολογικό πλεονέκτημα, καινοτομίες, σωστοί και ευέλικτοι περιβαλλοντικοί κανονισμοί, νέες τεχνολογίες και πάνω από όλα καλά εκπαιδευμένοι και ενημερωμένοι άνθρωποι.

Η πρόσκληση σήμερα είναι η ορθολογική επίλυση του προβλήματος της προστασίας του περιβάλλοντος στα πλαίσια μιας παραγωγικής και αναπτυσσόμενης κοινωνίας. Η ρύπανση του περιβάλλοντος αποτελεί δανεισμό για την κοινωνία και μάλιστα με πολύ υψηλό επιτόκιο. Το κόστος εξιγύανσης είναι 2-3 τάξεις μεγέθους μεγαλύτερο από το κόστος προστασίας στην πηγή. Η πρόληψη είναι πάντα οικονομικότερη και αποτελεσματικότερη της θεραπείας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

1. Καρβούνης Σωτ.Κ.,Διαχείριση του περιβάλλοντος , εκδόσεις ,Αθήνα-Πειραιάς 1995
2. Γεωργακέλλος Δ. , Οικονομική του περιβάλλοντος , εκδόσεις , Πειραιάς 2001
3. Γεωργακόπουλος Θ, Λιανός Θ, Μπένος Θ, Τσεκούρας Θ, Χρήστου Γ, Εισαγωγή στην πολιτική οικονομία , εκδόσεις , Αθήνα 1995

ΞΕΝΗ

1. ACCA (1995), “ An Introduction to Environmental Accounting as a Business Tool”, key concepts and terms
2. Adams, C.A, Hill, W.Y and Roberts, C.B (1995), “Environmental, Employee and Ethical Reporting in Europe”
3. Adams, C.A and Kuasirikum, N.,(2000) , “ A Comparative Analysis Of Corporate Reporting On Ethical Issues by UK and German Chemical and Pharmaceutical Companies”, European Accounting review,σελίδες 53-79
4. Deggan C. “The Materiality of environmental information to users of annual reports”
5. Gray, R.H, Beddington, J. and Walters D. (1993), “ Accounting for the Environment”

6. Gray, R.H, Owen D, and Adams C. (1996) “ Accounting and Accountability: changes and challenges in corporate social and environmental reporting”
Prentice Hall Europe
7. Gray R.H, Owen D. and Mauders K. (1987) “ Corporate Social Reporting: Accounting and Accountability, Prentice Hall
8. Gray, R.H, Kouhy R and Lavers S. (1995a), “ Corporate social and environmental reporting: a review of the literature and a longitudinal study of UK disclosures” σελίδες 47-77
9. Gray, R.H, Kouhy R and Lavers S. (1995 b) “ Methodological themes: Constructing a research database of social and environmental reporting by UK companies”, Accounting, Auditing and Accountability, σελίδες 78-101
10. Gray, Collison & Bebbington (1997) “Environmental and social accounting and reporting”
11. Guthrie J.E and Parker L.D (1990), “ Corporate Social Disclosure Practice: a comparative international analysis, Advances in public economics” σελίδες 159-176
12. Guthrie J.E and Mathews M.R (1985) “ Corporate social accounting in Australasia” Research in corporate social performance and policy, σελίδες 251-277
13. Hamer & Stinson (2000) “Managerial Accounting and Environmental costs”
14. Harte G. And Owen D (1991) “Environmental Disclosure in the annual reports of British Companies: a research note”, σελίδες 51-61
15. Harte G and Owen D. (1994) “current trends in the reporting of green issues in the annual reports of the UK companies”

16. Howard K, Ignodaro C, Roberts R and Turner J, (1998) "Ethical, Social and Environmental Accounting: The role of Accounting"
17. Jones K.(2002) "Study on environmental reporting by companies"
18. Kirkman P, and Hope C, (1992) "Environmental Disclosures in UK company annual reports, Cambridge University Press"
19. KPMG, "International survey of Environmental information to users of annual reports"
20. Mathews M.R (1998) "25 years of social and environmental accounting research"
21. Owen D. & Lehman G. "Social & Environmental Accounting, trends and directions for future"
22. Patten D. (1998) "Variability in social disclosure"
23. Roberts C.B (1998), "Environmental disclosures in corporate annual reports in Western Europe"
24. Roberts R. (1996) "Determinants of corporate social responsibility disclosure"
25. Rubenstein D.B (1994) "Environmental Accounting for the sustainable development: strategies and Techniques"
26. Tilt C. "The influence of external pressure groups on corporate social disclosure"
27. Thomas P. (2002) "Comparison of annual report disclosure"
28. United Nations Environment Program: Industry and Environment (1994) "Company Environmental report: A Measure of the Progress of Business & Industry towards Sustainable Development"

29. Ετήσιες Εκθέσεις 2003 αγγλικών χημικών εταιρειών :

Aerobox plc “ profile of the company “ (page 2)

Boc Group, “ SHE (pages 25-27), R&D (page 28)

British Vita, “ corporate social environmental report “ (pages 16-19)

Croda International, “ SHE “ (pages 20-21)

Delta, “ SHE policy “ (page 12)

3 DM Worldwide, “R&D “ (page 20)

Dyson Group, “R&D “ (page 15)

Elementis, “sustainable development“ (pages 26-28)

European Colour, “R&D “ (page 38)

Johnson Matthey, “ corporate social responsibility “ (pages 24-28)

Imperial Chemical Industry, “ R&D, regulation, health, environment” (pages 15-17)

Porvair plc, “R&D “ (page 10)

Scapa, “ environmental review “ (pages 18-19)

Teijin, “ sustainable development & R&D “ (pages 16,17,20-23)

Victrex, “ SHE report “ (page 25)

Yorkshire Group, “ corporate governance “ (page 18)

Yule Catto “ SHE “ (pages 18-21)

Zotefoams “ SHE report “ (page 25)

30. Ετήσιες Εκθέσεις 2003 γερμανικών χημικών-φαρμακευτικών εταιρειών:

Altana Group, “ Focusing on packaging, R&D” (page 54)

Basf AG, “ environmental protection and safety “ (pages 41-68)

Bayer AG, “ Sustainability development, balancing sustainability and economy “
(pages 78-80)

Beiersdorf, “ R & D “ (page 42)

Celanese, “ environmental liability “ (page 30)

Degussa AG, “ environment & safety “ (page 72)

K + S, “environmental protection, industrial safety & quality management”(pages 65-66)

Lenzing AG, “ events with impact on environment „ (page 37)

Merck, „R& D“ (page 40)

Shering AG, „ R&D, quality, environmental protection & safety “ (page 43-52)

Wella, “environmental protection “ (page 78-79)

31. Περιβαλλοντικές Εκθέσεις 2000-2003 αγγλικών χημικών εταιρειών :

Johnson Matthey “ environmental review” (pages 17-31)

Imperial Chemical Industry, “ how we run business “ (pages 2-6)

Teijin “ SHE activities, eco products-services “ (pages 17-24)

32. Περιβαλλοντικές Εκθέσεις 2000-2003 γερμανικών χημικών εταιρειών :

Basf AG, “ environmental protection “ (pages 23-35)

Bayer AG, “ ecological responsibilities & social commitment “ (pages 22-126)

Beiersdorf “ environmental protection “ (pages 25-29)

Celanese, “ SHE report “ (pages 1-6)

Degussa, “ our commitment to the environment “ (pages 40-53)

K+S, “ environmental protection “ (pages 6-13)

Merck, “ responsibility for the environment “ (pages 28-36)

Schering, “ environmental protection & safety “ (pages 20-35)

Wella “ company guidelines for environmental protection (page 4), environmental management (page 10-17), R&D (pages 18-30) , Wellas Headquarters (pages 30-63) “

INTERNET

- www.fbs-intranet.tees.ac.uk , social and environmental audit and reporting
- www.londonstockexchange.com , κατάσταση αγγλικών χημικών εταιρειών οι οποίες διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο του Λονδίνου
- www.mexi.com (Dax 100 companies links), κατάσταση γερμανικών χημικών εταιρειών οι οποίες διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης
- www.biopolitics.gr, επιχειρήσεις και περιβαλλοντική προστασία
- www.kkemi.gr, σκάνδαλα με διοξείνες
- www.investorsedge.com (view trade companies and stocks by industry)
- **ιστοσελίδες χημικών αγγλικών και γερμανικών εταιρειών :**
  - www.aeroboxplc.com , “investor relations & products”
  - www.altanapharma.com, ”R&D,innovation in application, protecting the environment,responsible care initiative”
  - www.basf.com “ environment, environmental protection, distribution safety”
  - www.bayer.com,” environmental services, corporate social responsibility”
  - www.beiersdorf.com ,” R&D,sustainability,investor relations”
  - www.boc.com ,” the boc group environmet-corporate responsibilities “
  - www.britishvita.com, “ environment,company profile,corporate social responsibility report”
  - www.celanesechemicals.com, “ SHE ,responsibilities”

- www.croda.com , “ SHE report –key environmental impacts”
- www.degussa.com, “ constuction chemicals,sustainability,the german chemical industry”
- www.deltapl.com,” investor relations , company news”
- www.3DMWorldwide.com,” environment and society”
- www.dyson-group.com, “ investor relations and financial information”
- www.elementis.com, “ health,safety,environment”
- www.ecpl.com “ company,investor relations”
- www.ici.com, “ investor relations environment policies“
- www.k+s.com“company guideline relating to safety,health,environment”
- www.lenzing.com “ R&D,the environment & sustainability”
- www.matthey.com “ corporate social responsibility report”
- www.merck.de , “ safety,health,environment principles & strategies “
- www.porvair.com, “ porvair group- environment application & products “
- www.scapa.com, “ environmental review “
- www.schering.com , “ R&D , social commitment ‘
- www.teijin.com , “ environmental management & report”
- www.victrex.com , “ industrial market,financial information”
- www.wella.com , “ the company ecology,company guidelines for environment protection “
- www.yorkchem.com , “ investor relations, SHE policy, R&D “

- www.yulecatto.com, “SHE POLICY & sustainable development”
- www.zotefoams.com, “company, Zotefoams& our environment”